

Årsrapport 2010

Fylkesmannen i Nordland

Innhold

Kapittel 1 - Om embetet	Side 4
Kapittel 2 - Sentrale politiske føringer	Side 8
Kapittel 3 - Resultatområder	Side 15
Kongehuset	Side 15
Miljøverndepartementet	Side 15
Landbruks- og matdepartementet	Side 20
Kunnskapsdepartementet	Side 33
Statens Helsetilsyn	Side 54
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	Side 55
Justis- og politidepartementet	Side 58
Kommunal- og regionaldepartementet	Side 60
Arbeidsdepartementet	Side 65
Helse- og omsorgsdepartementet	Side 67
Samferdselsdepartementet	Side 82
Utenriksdepartementet	Side 82
Kulturdepartementet	Side 82
Fomyings-, administrasjons- og kirkedepartementet	Side 83
Andre	Side 86
Endringer i årsrapporten	Side 87

Kapittel 1 - Om embetet

1.1 Tilstanden i embetet og fylket generelt

Fylket

Ved utgangen av 2010 har Nordland 236 300 innbyggere. Selv om det er en svak økning fra året før, er befolkningsutviklingen vår landets svakeste de siste 20 årene. Innbyggertapet skyldes i hovedsak lav jobbskaping, ifølge Indeks Nordland. Det er en årlig rapport om nærings- og samfunnsnivå i fylket.

Antall sysselsatte holder seg stabilt. Ved utgangen av året var 113 285 personer i arbeid. Av disse er 5000 arbeidsinnvandrere.

Omsetningen i Nordlands næringsliv øker med 3,9 milliarder til 121,7 milliarder i 2010. De to siste årene har nordlandsbedriftene levert mye sterkere tall enn landet for øvrig.

Arbeidsledigheten i Nordland er nå 3200 personer. Det er en marginal økning fra 2009, men ledigheten er fortsatt på et lavt nivå.

Ifølge Indeks Nordland 2011 er den største utfordringen for Nordland å skape vekst i næringslivet. Det må skapes flere arbeidsplasser slik at befolkningsnedgangen stanser og næringslivets inntjening må opp.

Økonomi og kommunesamarbeid

Økonomi er i fokus hos kommunene våre også, dessverre med negativt fortegn for mange. Nordland har nå ni kommuner på ROBEK-listen. Dette er et høyt tall, landet sett under ett. Fylkesmannen i Nordland har derfor spesielle utfordringer når det gjelder oppfølging av kommuneøkonomien i fylket. I 2010 var en av disse oppfølgingene et prosjekt som Fylkesmannen satte i gang sammen med Vesterålen Regionråd og KS Nordland. Med kommuner i Vesterålen i ROBEK-registeret som utgangspunkt, har prosjektet identifisert mulige årsaker til at kommuner havner i ROBEK. Vi arbeider nå med en oppfølging av analysen hvor funnene er utgangspunkt for ulike tiltak som kan hindre at kommuner kommer i ROBEK-systemet.

Samarbeidet med vesterålskommunene var bare ett av flere interkommunale samarbeid som Fylkesmannen i Nordland enten støttet eller stod bak i 2010. Områdene geodata, legevakt, energi- og klimaplanlegging og barnevern er eksempler på andre.

I 2010 er det også gjennomført en kartlegging av det interkommunale samarbeidet i Nordland. Dette er det NIVI Analyse som har utført på oppdrag fra Fylkesmannen, KS Nordland og Lofotrådet. I Nordland kan det konkluderes med at alle kommuner og samarbeidsregioner har store potensialer for kompetanseheving, kvalitetsforbedring og bedre ressursbruk gjennom interkommunalt samarbeid.

Barn og unge

Også i 2010 har Fylkesmannen i Nordland hatt et sterkt fokus på barnevern.

I kommunene er barnevernet preget av mange små enheter. I 2010 ble det imidlertid etablert en ny interkommunal tjeneste på Helgeland, bestående av fire kommuner. Andre regioner har også kommet videre i arbeidet med etablering av slike ordninger, og i 2011 forventer vi at det inngås flere forpliktende samarbeid. Dette er viktige og riktige prosesser for å møte de stadig økende krav på dette området.

Som året før har mange av de største kommunene i Nordland hatt betydelige utfordringer med å overfolde frister, utarbeide tiltaksplaner/omsorgsplaner og å følge opp fosterhjem i 2010. Bodø kommune ble gitt pålegg etter kommuneloven på grunn av lovstridige forhold. Flere andre kommuner er også fulgt opp gjennom tilsyn, rapporteringer og møter. Det ble gjennomført systemrevisjoner i seks kommuner i løpet av året.

Hos Fylkesmannen er alle avdelinger representert i et forum som har fokus på barn og unges oppvekst. Hovedansvaret og oppgavene i forumet ligger hos de tre avdelingene som har definerte oppgaver på området i sine embetsoppdrag. Det er sosial- og familieavdelingen, helseavdelingen og oppvekst- og utdanningsavdelingen. I 2010 ble forumet ledet av sosial- og familieavdelingen. I 2010 har forumets arbeid først og fremst konsentrert seg om å synliggjøre de ulike oppdragene embetet har internt. I den forbindelse har det vært jobbet med prosjektet "Ungdom i svevet", som ble avsluttet ved utgangen av året.

Risiko- og sårbarhetsanalyse av Nordland (FylkesROS)

De regionale utfordringer og risikobildet for Nordland ble i 2010 sammenstilt i vår 1. generasjons FylkesROS. Analysen er utarbeidet i nært samarbeid med øvrige regionale myndigheter i fylket. Den aktive deltakelsen viser at viljen til samarbeid og engasjement er stort.

FylkesROS vil gi oss et bedre grunnlag for å prioritere og å planlegge våre oppgaver framover. Den er også et innspill til alle andre med ansvar for planlegging og beslutninger som påvirker nordlandssamfunnets robusthet og trygghet. Risiko- og sårbarhetsutfordringene angår alle myndigheter og virksomheter med ansvar for forebyggende arbeid, beredskap og krisehåndtering, jf. ansvarsprinsippet.

De fleste av utfordringene som presenteres i FylkesROS, kan bare løses gjennom samarbeid og samhandling. Ofte har flere aktører ansvar innenfor samme risikoområde og er slik gjensidig avhengig av hverandre. FylkesROS er et innspill til økt samarbeid og samhandling.

Analysen gir en omforent risikobilde for Nordland og et utvalg av funnene vil bli fulgt opp i en handlingsplan.

Rekordstor erstatningsutbetaling for tap av sau og rein

Det reelle konfliktnivået mellom beitenæringene og rovviltinteressene er stort. Antall søknader om erstatning for tap av sau og rein til rovvilt var rekordstort i fjor. Det samme var erstatningsutbetalingene til dette. Til sammen ble det utbetalt cirka kr 9,7 millioner i erstatning for 4 489 sau og lam som ble drept av fredet rovvilt. Fylkesmannen har utbetalt kr 10,5 millioner i erstatning for 2 778 rein tapt til fredet rovvilt i driftsåret 2009–2010.

(Det er bra tilgang til forebyggende midler, men vi sliter med å finne virkemidler som i vesentlig grad kan bidra til lavere tap. Dette gjelder særlig i forhold til reindriften som har dyrene ute hele året og hvor deres beiteområder sammenfaller med rovdirenes naturlige leveområder.)

Tiltak mot reinpåkjørslar på Nordlandsbanen

Vinteren 2010 ble svært mange rein påkjørt og drept av toget på Nordlandsbanen og særlig over Saltfjellet. På bakgrunn av dette tok Fylkesmannen i Nordland initiativ til en arbeidsgruppe som skulle finne løsninger for å redusere dyretragediene. Gruppen ble ledet av Fylkesmannen og bestod ellers av Reindriftsforvaltningen, Saltdal kommune, Jernbaneverket og en representant fra reindriftnæringen. Gruppen la fram flere forslag til tiltak, deriblant gjerdar på de mest utsatte veistrekningene.

I statsbudsjettet for 2011 det satt av 10 millioner kroner for å hindre at dyr blir påkjørt av tog. En vesentlig del av midlene vil bli brukt på Nordlandsbanen. Samferdselsministeren har også gitt Jernbaneverket oppdraget med å lage en handlingsplan som blant annet skal inneholde tiltak mot slike påkjørslar, som er tilpasset lokale behov. Handlingsplanen skal i første omgang dekke perioden 2012 til 2017. Ministeren har også lovet en gjennomsnittlig bevilgning på 10 millioner kroner over statsbudsjettet i planperioden.

Embetet

Økonomi

Fylkesmannen hadde i 2010 en total omsetning på 1,447 milliarder kroner. Av dette er i overkant av en milliard tilskudd til barnehagesektoren. Fylkesmannens egen drift på kap. 1510 utgjorde i overkant av 76 millioner kroner.

De største tilskuddene er for øvrig:

- Rovvilterstatning og konfliktdempende rovvilttiltak: 18 millioner
- Opplæring norsk og samfunnskunnskap for innvandrere: 99 millioner
- Kommunalt rusarbeid: 15 millioner
- Sosiale tiltak for vanskeligstilte: 13 millioner
- Fritt rettsråd: 11 millioner
- Kvalitetsutvikling i grunnskole og videregående skole: 19 millioner
- Opplæring av barn og unge i statlige asylmottak

I tillegg fordelte Fylkesmannen skjønnsmidler for til sammen vel 153 millioner kroner i 2010.

Personalpolitikk

Fylkesmannen arrangerte en temadag om rekruttering for utvidet ledergruppe og alle tillitsvalgte i april 2010. Som en oppfølging av embetets handlingsplan på området personalpolitikk, har tre arbeidsgrupper avlagt rapport på temaene lønnsdannelse, rekruttering og kompetanse. De to siste gruppene var partssammensatt, mens den første var en ren arbeidsgivergruppe.

Fylkesmannen har fokus på fleksibilitet når ettertraktet kompetanse skal rekrutteres og nøkkelpersonell beholdes. HTAs pkt. 2.3.4 nr. 2 brukes oftere og fleksible arbeidsordninger, som for eksempel hjemmekontor, kontorplass i andre kontorfellesskap og fjernpendling, avtales oftere for å rekruttere godt kvalifisert arbeidskraft. Kompetanseutvikling er også en sentral del når Fylkesmannen skal rekruttere.

Fylkesmannen i Nordland mener at arbeidslivet bør gjenspeile mangfoldet i befolkningen når det gjelder alder, kjønn, funksjonshemming og nasjonal/etnisk bakgrunn. Som IA-virksomhet legger Fylkesmannen vekt på å legge til rette arbeidsforholdene for egne ansatte, og presiserer i utlysingen at det vil bli lagt vekt på å tilrettelegge arbeidsplassen for personer med redusert funksjonsevne. Søkere som gjør oppmerksom på at de har nedsatt funksjonsevne og/eller innvandrerbakgrunn i søknaden, blir innkalt til intervju dersom de er kvalifisert for stillingen.

Fylkesmannen yter tilskudd til bedriftsidrettslag og velferdskomité, som jobber for å gi ansatte tilbud innen fysiske og sosiale aktiviteter. I tillegg gis en times trening i uka under visse vilkår, og en halv times "dagslystur" i den mørke årstiden og ellers i året en gåtur i uka med bedriftsidrettslaget.

Overtid brukes i liten grad. Av hensyn til medarbeidere med små barn og tilhørende bringe-/henteproblematikk i for eksempel barnehage, legges møter som hovedregel innenfor kjernetiden (0900-1430).

Medarbeiderundersøkelse

I forbindelse med FADs Program for lederskapsutvikling ved fylkesmannsembetene, ble det gjennomført en medarbeiderundersøkelse i 2010. Resultatene fra undersøkelsen har vært behandlet internt i ledelsen og ute i den enkelte avdelingen. Avdelingene har ulike utfordringer og oppfølgingen av medarbeiderundersøkelsen må derfor tilpasses den enkelte avdeling.

Bemannings situasjonen

Fylkesmannen hadde i 2010 omlag 155 ansatte. Fylkesmannen lyste ut 15 stillinger i 2010, 11 faste stillinger, 2 vikariater og 2 engasjementer/prosjektstillinger. Tilsettingsrådet foretok 22 tilsetninger; 11 faste stillinger, 4 vikariater og 7 engasjement/prosjektstillinger. Til sammenligning lyste Fylkesmannen ut 23 stillinger og tilsatte 24 i 2009. Tallene for 2008 var 27 utlysinger og 41 tilsetninger, i 2007 17 utlysinger og 32 tilsetninger, i 2006 11 stillinger utlyst og 21 tilsetninger. Alle utlyste stillinger var 100 % stillinger.

Utskifting av personell har med andre ord variert mye de siste årene. Vi ser nå en økning i søkertilfanget sammenlignet med for eksempel 2008, som var et svært vanskelig år. Vi har likevel "punktproblemer" når det gjelder rekruttering av enkelte profesjoner. Fylkesmannsembetet kommer fortsatt dårlig ut lønnmessig i konkurranse med andre statlige virksomheter i Bodø.

Fylkesmannen strammet inn på mulighetene for å få permisjon ved overgang til annen stilling i 2008. Denne praksisen ble videreført i 2009 og 2010. De fleste vikariatene hos Fylkesmannen er som følge av foreldrepermisjoner og lignende.

Digital Fylkesmann prosjektet i 2010

Prosjektet ble avsluttet 1. juli 2010. Fokuset etter avslutningen av prosjektet har vært overføring av systemeierskap og forvaltning av resultatene fra prosjektet inn i Fylkesmannens ordinære driftsorganisasjon. Alle embetene er nå tilbudt å kostnadsfritt kunne ta i bruk de skjemaene som vi har ferdigstilt i prosjektperioden.

Lærling

Fylkesmannen hadde lærling i kontorfag i 2010.

1.2 Rapportering på ressursbruk

Departement	Kap1510	Fagdep
Miljøverndepartementet	kr 11 618 890,86	kr 3 705 701,49
Landbruks- og matdepartementet	kr 11 146 365,77	kr 34 209,00
Kunnskapsdepartementet	kr 5 844 514,46	kr 1 992 134,05
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	kr 3 358 686,29	kr -47 240,25
Justis- og politidepartementet	kr 3 786 863,02	kr 173 228,58
Kommunal- og regionaldepartementet	kr 3 100 700,88	kr -1 500,00
Arbeidsdepartementet	kr 1 393 454,10	kr 733 122,38
Helse- og omsorgsdepartementet	kr 10 698 440,01	kr 4 360 527,24
Andre	kr 28 215 283,84	kr 0,00
Sum:	kr 79 163 199,23	kr 10 950 182,49

1.3 Andre Forhold

Kapittel 2 - Sentrale politiske føringer

2.1 Generelle samordningsoppgaver. Fornyning av offentleg sektor

Fylkesmannens rolle som samordningsorgan ivaretas gjennom dialog med kommunene, Fylkeskommunen, KS Nordland og øvrige regionale organer. Her er forstst møter og konferanser de viktigste arenaer for styringssignaler og tilbakemeldinger. Når det gjelder statlig tilsyn, er Mattilsynet og Arbeidstilsynet våre viktigste samarbeidsaktører.

Vi er aktive i formidling av sentrale bestemmelser og fortolkninger i lovverk som forvaltningsloven, offentlighetsloven, kommunenloven og plan- og bygningsloven overfor kommunene. Dette er viktige oppgaver i et stort fylke som Nordland med mange små kommuner der krav til fagkompetanse kan være en stor utfordring.

Risikobasert kontrollplan på landbruksområdet ble revidert og fulgt opp med vekt på forvaltningskontroller. Det er gjennomført forvaltningskontroll i 6 kommuner, ingen oppfølgingskontroller. Fylkesmannen følger opp en kommune som er kontrollert tidligere fordi avvik ikke er lukket.

Det er påbegynt kontroll av ett foretak i 2010, denne kontrollen er ikke avsluttet.

Omfanget av forvaltningskontroller er lavere en forutsatt. Dette skyldes mange kommuner, lange avstander, reisetid og reisekostnader. For å sikre at vi har en god kontroll av kommunen, har vi laget en egen modell for forvaltningskontroller som er ressursbesparende samtidig som vi har god oversikt over kommunene.

- Risikogjennomgang av alle kommuner i fylket.
- Utplukk av kommuner til forvaltningskontroll basert på risiko og målet om å nå over flest mulig kommuner i løpet av 4 år.
- Formidling av resultater fra forvaltningskontrollene til alle kommuner gjennom bruk av heimesiden og felles gjennomgang av avvik som går igjen i flere kommuner til alle kommunene i Nordland gjennom seminarer og opplæring.

Vi ser en merkbar forbedring på grunn av denne framgangsmåten. Kommunene ser positivt på Fylkesmannens tilnærming når feil og mangler avdekkes.

Ved utgangen av 2009 hadde Nordland 11 kommuner i ROBEK. I løpet av 2010 ble 4 kommuner utmeldt, mens 2 nye kom inn i registeret. På grunn av økt fokus på situasjonen i Nordland med mange kommuner i økonomisk ubalanse ble det – etter initiativ fra Fylkesmannen – satt i gang et prosjekt for å finne hvilke forhold som kan være bestemmende for at kommunene havner i ROBEK. Som "case" ble valgt 4 kommuner i Vesterålen. Vurderinger og resultater av dette arbeidet foreligger i form av en rapport utarbeidet av Econ Pöyry.

Det er stimulert til lokal omstilling og fornying i kommunesektoren ved å gi skjønnsmidler til prosjekter i kommunene. Vi har oppfordret kommunene til i ulike sammenhenger å vurdere interkommunale samarbeidsløsninger. Denne type prosjekter har vært prioritert ved skjønnsfordelingen. Skjønnsmidler er i 2010 også gitt til kommuner som har vært i en avsluttende fase i Kvalitetskommuneprogrammet.

Fylkesmannen har, i tett samarbeid med Statens kartverk, en aktiv rolle i arbeidet med å samordne og fornye geodataarbeidet i fylket gjennom partnerskapet Nordland Digitalt. Det er bl.a. tildelt skjønnsmidler til interkommunalt samarbeid for å utvikle digitale planregister.

Kommunenes kompetanse og prioritering innen feltet miljøvern varierer betydelig. Mange av fylkets 44 kommuner har en liten administrasjon og derfor utfordringer på dette som på andre fagfelt. Fylkesmannen i Nordland har samarbeidet med KS i prosjektet livskraftige kommuner. Samarbeidet har 2010 i hovedsak vært knyttet opp mot kommunenes arbeid med klimaplaner. Det er etablert nettverk på tvers av kommunene i Lofoten, Salten og Helgeland. Videre ble det i forbindelse med arbeidet med EUs rammedirektiv for vann gjort forsøk på å få etablert nettverk innen landbruksforurensing og avløp i kommunene omkring Ranafjorden. Utover dette gir Fylkesmannen råd og veiledning gjennom omfattende telefonhenvendelser fra kommunene i enkeltsaker.

Universell utforming: Fylkesmannen i Nordland har ut fra departementenes oppdrag laget en handlingsplan for eget arbeid. Denne følges opp overfor kommunene. I dialogen med kommunene i arealplanlegging er dette et gjennomgående tema. Fylkesmannen i Nordland deltar også i fylkeskommunens råd for funksjonshemmede hvor dette er tema bl.a. i forbindelse med planlegging og utbedring av kommunale/fylkeskommunale bygg.

Fylkesmannen har i samarbeid med Høgskolen i Bodø hatt ansvar for det nasjonale prosjektet "Ungdom i svevet". Prosjektets mål har vært å kartlegge, prøve ut, dokumentere og formidle kunnskap om virksomme tilnæringsmåter overfor ungdom i sviktsonen. 9 kommuner har deltatt med i alt 15 prosjekter. Høsten 2010 ble det gjennomført en avslutningskonferanse med deltakende kommuner, samarbeidspartnere og direktorater som har finansiert prosjektet. Rapportering og dokumentasjonsarbeid vil foregå i første halvdel av 2011. Som et resultat av prosjektet er det etablert en samarbeidsgruppe bestående av Fylkesmannen, Fylkeskommunen, KS Nordland, Husbanken, Bodø og Brønnøy kommune, NAV og Universitetet i Nordland. Formålet er å foreslå strukturer for et langsiktig og forpliktende samarbeid mellom sentrale aktører i Nordland, for å sikre tidlig intervensjon og hjelp til ungdom i risiko.

2.2 Velferd, helse, personleg tenesteyting og likestilling

Samarbeid om NAV

NAV Nordland, Fylkesmannen og KS Nordland har valgt å videreføre sitt samarbeidsforum utover etableringsperioden for NAV reformen. Målsetting er å sikre en helhetlig styring og oppfølging av tjenesteytingen ved de lokale NAV-kontorene.

Det er gjennomført 4 møter i 2010 hvor fokus har vært konsolidering, fagutvikling, samhandling i partnerskapet og gjensidig rapportering. Samarbeidsforum har vært en tjenlig arena for å støtte opp om hverandres oppdrag, strategidiskusjoner og samkjøring av aktiviteter relatert til drift av NAV kontorene i Nordland.

Forumet har i 2010 vært ledet av direktøren for NAV Nordland, som også har vært sekretariat.

NAV Nordland utgir en månedlig publikasjon "Nyhetsbrev fra NAV Nordland". Fylkesmannen er her en aktiv bidragsyter med fokus på de kommunale sosiale tjenestene ved NAV kontorene.

Omsorg 2015

Arbeidet med omsorgsplan 2015, inkludert ulike delplaner og tiltak, ble også i 2010 gjennomført ved et godt samarbeid mellom Helseavdelingen og Sosial- og familieavdelingen hos Fylkesmannen.

Det vises for øvrig til resultatrapporteringen på dette området under kapittel 3.

Saksmengde helse

Det var fra 2009 til 2010 en merkbar økning i innkomne saker på områdene førerkortsaker (12 %), saker vedrørende sentralstimulerende midler (30 %), særfradragssaker (mer enn en fordobling) og tilsynssaker (23 %). Det vises til punktene 77.3, 77.4, 85.4 under kapittel 3, samt rapportering til Statens helsetilsyn.

2.3 Oppvekst, barnehagar og utdanning

Tverrsektorielt samarbeid om barn og unges oppvekst

Hos Fylkesmannen i Nordland har vi organisert tverrsektorielt samarbeid om barn og unges oppvekst i et eget forum for barn og unge. Alle avdelinger er representert i forumet, men hovedansvaret og oppgaver i forumet ligger hos de tre avdelingene som har tydelig definerte oppgaver på området i sine embetsoppdrag. Dette er avdelingene for sosial- og familie, helse og oppvekst- og utdanning. I 2010 ble forumet ledet av sosial- og familieavdelingen. Forumets arbeid i 2010 har først og fremst hatt fokus på å synliggjøre de ulike oppdragene embetet har internt. Det har i denne forbindelse vært konkret jobbet med prosjektet "Ungdom i svevet", som ble avsluttet ved utgangen av året. Forumet fikk også i oppdrag fra embetsledelsen å arbeide ut en skisse for en mulig satsing på barn og unge, både internt og ut i kommunene våre. Som inspirasjon til vårt arbeid ble det arrangert en temadag der Fylkesmannen i Troms presenterte sitt "Sjulumilssteg". Forumet la fram et forslag til prosjekt hos oss ved utgangen av året. Det vil bli tatt stilling til gjennomføring i løpet av 2011.

De tre hovedavdelingene i arbeidet avholder også kommunedialogmøter. Alle avdelingene reiser sammen til kommunene. Hovedinnholdet her er forebyggende arbeid omkring rus, ernæring og psykisk helse.

Barnevern

Det kommunale barnevernet i Nordland preges av mange små enheter. I 2010 ble det imidlertid etablert en ny interkommunal tjeneste på Helgeland, bestående av 4 kommuner. Andre regioner har også kommet videre i arbeidet med etablering av slike ordninger, og i 2011 forventer vi at det inngås flere forpliktende samarbeid. Dette er viktige og riktige prosesser for å møte de stadig økende krav på dette området.

Større tjenester gir imidlertid ingen garanti for effektivitet og kvalitet i tjenesten. I 2010 som i 2009 har mange av de største kommunene i Nordland hatt betydelige utfordringer med å overfolde frister, utarbeide tiltaksplaner/omsorgsplaner og å følge opp fosterhjem. Bodø kommune ble i 2010 gitt pålegg etter kommuneloven § 60 d på grunn av lovstridige forhold. Flere andre kommuner er også fulgt opp gjennom tilsyn, rapporteringer og møter. Det ble gjennomført systemrevisjoner i 6 kommuner i løpet av året.

I 2009 mottok Fylkesmannen 10 klager over enkeltvedtak i den kommunale barneverntjeneste, samt 55 saker hvor det ble opprettet tilsynssak overfor kommunen. Dette er på samme nivå som i 2009.

Fylkesmannen arrangerte i 2010 en todagers konferanse for ansatte i barneverntjenesten. Dette hadde god oppslutning og ble av deltakerne vurdert som meget nyttig.

Tilsynet med barneverninstitusjonene ble gjennomført i samsvar med kravene i barnevernloven. Tema for systemrevisjonene var "Om institusjonene sikrer at kravene til protokollføring i rettighetsforskriften etterleves, og om institusjonene sikrer at klageadgangen og tilsynsmyndighetens virksomhet gjøres kjent for beboerne". Fylkesmannen behandlet i 2010 14 klager angående bruk av tvang i institusjonene.

Fylkesmannen har i 2010 arbeidet med en modell for en felles erstatningsordning for personer som har vært utsatt for overgrep og omsorgssvikt i tidligere barneverninstitusjoner eller spesialskoler. På grunn av kapasitetsproblemer ble dette ikke ferdig innen årets utgang, men blir gitt prioritet i første kvartal 2011.

Samarbeid med BUF etat - Fagteam Bodø - tema " God skole er godt barnevern"

Oppvekst og utdanningsavdelingen og Sosial- og familieavdelingen har i 2010 hatt flere samarbeidsmøter med Fagteam Bodø om tema. I denne sammenheng har det også vært arrangert fagdag hvor flere eksterne instanser har vært invitert, PPT, Oppvekst - og utdanningsavdelingen i Bodø kommune, ledere fra to skoler som har erfaring med samarbeid med barnevern og fosterforeldre, representanter fra barneverninstitusjoner og Nordland fylkeskommune. Samarbeidet har bidratt til å sette fokus tema.

På slutten av 2010 utga Bufetat veilederen "Oppfølging av skole og opplæring for barn og unge som bor i fosterhjem og institusjon". Ansvar for implementering av veilederen vil bli drøftet i det videre samarbeidet som er planlagt i 2011.

Videreføring av samarbeidet er planlagt i 2011.

Barnehage

Alle kommunene i Nordland klarte i 2010 å innfri retten slik den er definert. Fylkesmannen fulgte spesielt kommuner som meldte at det kunne bli noen problemer. Det ble ikke behov for å gjøre noen ekstra tiltak da også disse kommunene kom godt i havn. Forberedelsene til innføring av nytt finansieringssystem ved innlemming av barnehagetilskuddet i rammetilskuddet til kommunene har hatt stor fokus, særlig høsten 2010. Det har vært avholdt to seminar i den forbindelse, og mye veiledning har vært gitt på telefon og i møte med enkelt kommuner. Tidligere har vi meldt om at barnehagefagligkompetanse i kommunene er svært varierende og har i mange sammenhenger gjort at barnehagemyndigheten ikke har vært utøvd godt nok. Dette har blitt svært synlig i forbindelse med det nye finansieringssystemet. I tillegg til manglende barnehagefagligkompetanse, ser vi også at økonomisk kompetanse på området kan være mangelfull.

Som tidligere har vi hatt stor fokus på kvalitetsarbeidet. Vi er fortsatt med i den nasjonale rekrutteringsstrategien og har prøvd å koble dette til veiledning av nyutdannede førskolelærere. Når det gjelder kompetansestrategien fortsetter arbeidet fra tidligere år. Vi fordeler midler gjennom RKK til de tiltakene som er skissert i sentral strategi. Tilsynsaktiviteten har vært betraktelig økt. Vi hadde tilsyn i 6 kommuner i 2010. Temaet var som tidligere år, kommunen som barnehagemyndighet. Det ble også denne gang gitt avvik innenfor de fleste av tilsynsområdene.

Utdanning

Tilsyn var hovedoppgaven på opplæringsområdet i 2010. Vi fortsatte den gode utviklingen fra året før, og har ytterligere styrket arbeidet. Dette året har ikke kvantiteten stått i fokus, men kvaliteten. Internt har vi gjennom

egen tilsynsgruppe jobbet mye med regelverksforståelse og trygghet i utøvelse av de enkelte tilsyn. Vi har utvidet både temaområder og metodetilnæringer. Ved nyansettelse i ledig stilling har vi også ansatt både jurist og pedagog med skoleledererfaring for å styrke egen kompetanse på området.

Vi har også hatt fokus på kommunenes regelverksetterlevelse, både i forhold til utvalg av tilsynsobjekter, men også i form av veiledning der vi ser at vi har hatt mange klagesaker. Vi har avholdt regelverkssamlinger både sentralt i fylket og ute i mindre regioner der vi har hatt muligheter til også å nå skolenivået.

Det har også vært avholdt samlinger for skolefagligansvarlige på kvalitetsutviklingsverktøyet som Utdanningsdirektoratet har utviklet. Fylkesmannen koordinerer også arbeidet i GNIST-samarbeidet. I tillegg er vi med i flere arbeidsgrupper, blant annet der det jobbes med kompetanseutvikling for lærere og i rekrutteringsarbeidet.

2.4 Arealdisponering og byggjesaker

Overordnet om planarbeid

Fylkesmannen i Nordland har i samarbeid med fylkeskommunen arrangert regionale plankonferanser for kommunene som en del av opplæring i ny plan- og bygningslov. I dialogen med kommunene og fylkeskommunen i forbindelse med planprosesser formidler Fylkesmannen statlig politikk. For å sikre best mulig samordning av arbeidet deltar Fylkesmannen i det regionale planforum hvor regionale statsetater og fylkeskommunen sitter.

Klagesaksbehandling

Fylkesmannen behandler klagesaker etter pbl i samsvar med oppdraget. Ved utløpet av 2010 var saksbehandlingstiden på rundt 2 måneder.

Oppfølging av plansaker fra kommunene

Fylkesmannen følger opp de rikspolitiske retningslinjene for samordnet areal- og transportplanlegging der det er aktuelt. Bosettingsmønster og kommunestruktur setter sterke begrensninger i forhold til når dette er aktuelt.

Fylkesmannen i Nordland har i flere år forsøkt å få forurensingsvurderingene håndtert etter plan og bygningsloven og ser at dette er en arbeidsmetode som sikrer helhetlig behandling og god medvirkning av de berørte.

Fylkesmannen håndhever en differensiert strandsoneforvaltning. Om kommunens kartlegging viser at planer berører nasjonale/regionalt viktige miljøinteresser, brukes innsigelse. Viser kartlegging og vurderinger at miljøinteressene ikke er nasjonale og andre interesser er betydelige, benyttes ikke innsigelse. Mangler god kartlegging og viktige lokale vurderinger, har Fylkesmannen en lavere terskel for å fremme innsigelse i strandsonen. Terskelen for å fremme innsigelse er lavere i områder med stort press enn i områder med lite press.

Fylkesmannen bidrar til de nasjonale målsettinger om jordvern gjennom uttalelser til kommunale planer der omdisponering av dyrka jord er foreslått. Innsigelser blir brukt der dette er påkrevd. I tillegg informeres kommunene om viktigheten av et strengt jordvern.

Fylkesmannen arbeider med en jordvernstrategi for fylket. Den var på bred høring i 2010 og blir ferdigstilt i 2011. Men denne planen vil Fylkesmannen på en mer samordnet måte framstille hvorfor jordvern er viktig – og hvordan kommunene og regionale myndigheter bør forholde seg til vern av dyrka jord. Den vil også gi kommunene mer forutsigbarhet om hvordan Fylkesmannen vil stille seg i plansaker. De siste år har omdisponeringen av dyrka jord vært relativt lav i Nordland. Fylket bidrar positivt til at man når det nasjonale målet om halvert omdisponering. Dette omtales nærmere i kapittel 3 (26).

Langsiktig forvaltning av utvalgte kulturlandskap i jordbruket

Områdene Engan/Ørnes - Kjelvik i Sørfold kommune og Blomsøy/Hestøysund/Skålvær i Alstahaug kommune fikk status som utvalgt kulturlandskap i henholdsvis 2009 og 2010. I 2010 ble det inngått flerårige skjøtselsavtaler med de to gårdbrukerne på Engan/Ørnes, mens det ble inngått ettårige avtaler med alle de 11 gårdbrukerne i området Blomsøy/Hestøysund. I 2011 skal det inngås flerårige avtaler også i det siste området. Bruken av de økonomiske midlene skjer i dialog med grunneierne og kommunene. De økonomiske rammene for 2010 på henholdsvis kr 520 000 og kr 200 000 ble i hovedsak brukt til tiltak knyttet til skjøtsel av biologisk

mangfold. Som nevnt under kapittel 3, punkt 26.1, vil vi i 2011 få fullført supplerende registreringer av kulturminner i begge områdene, slik at arbeidet med restaurering kan intensiveres.

2.5 Landbruksbasert forvaltning og næringsutvikling, naturressursforvaltning og miljøvern

Næringsutvikling og innovasjon

"Næringsstrategier for landbruket i Nordland 2007–2011" er Fylkesmannens strategidokument for næringsutvikling og innovasjon i landbruket. Strategiene videreføres i 2011 med bakgrunn i at Landbruks- og matdepartementet har anmodet om å utsette ny revisjon i påvente av ny stortingsmelding og nye nasjonale næringsstrategier for landbruket. Det er en vurdering at de reviderte næringsstrategiene har ført til større måloppnåelse og en mer effektiv utnyttelse av bygdeutviklingsmidlene.

I løpet av 2011 skal "Næringsstrategier for landbruket i Nordland" evalueres og rulleres. Arbeidet startet opp i 2010.

Fylkesmannen deltar i det regionale partnerskapet sammen med andre viktige aktører innen næringsutvikling på regionalt nivå. Fylkesmannen deltar også som observatør med talerett i styremøtene til Innovasjon Norge Nordland. I tillegg har Fylkesmannen etablert et "Partnerskap landbruk", som er Fylkesmannens hovedorgan for samtaler og drøftinger med viktige regionale samarbeidsparter innen landbruksbasert næringsutvikling: Innovasjon Norge, Nordland fylkeskommune og faglagene i landbruket.

Det er i 2010 gjennomført regionvise mobiliseringsmøter med kommunene rundt temaet utvikling av ny næringsvirksomhet i landbruket, for de kommunene som ikke deltok i 2009. Her har man i en viss utstrekning lyktes med å nå fram til både politisk og administrativt nivå. I tillegg samarbeider Fylkesmannen med Innovasjon Norge innenfor det såkalte Kommuneprosjektet.

Bruk av skogressursene

Fylkesmannen deltar i Kystskogbruket og de utviklingsoppgaver som pågår som fellestiltak for hele kystregionen (taubaneprogram, veiprogram m.m.). Gjennom det 3-årige prosjektet "Økt verdiskaping i Nordlandsskogbruket" samarbeider Fylkesmannen og Nordland fylkeskommune om å øke aktiviteten i skogbruket og øke utnytting av skogressursene. I tillegg til konkrete tiltak arbeides det med strategier for økt avvirkning. Det langsiktige målet for prosjektet er å doble avvirkningen i Nordland. Dette vil kreve god tilrettelegging av infrastruktur, bedre kunnskap om skogressursen og bedre samordning av skogeierne i fylket. Vi har gode avsetningsmuligheter regionalt for massevirke, men det er en utfordring for hele næringen at det ikke lengre finnes et større kommersielt sagbruk i fylket.

Det har vist seg vanskelig å få fart på bioenergisatsingen i Nordland. Aktivitetsnivået generelt i fylket er for lavt til å ha en kostnadseffektiv logistikk for å bruke skogressursene til bioenergi. Fylkesmannen ser at det er behov for å etablere pilotanlegg for bioenergi i Nordland for at næringen skal få mer praktisk erfaring og for å utvikle kunnskap om effektiv logistikk. Det vil være behov for en stor offentlig medfinansiering og deltakelse i de første pilotanleggene. For mer detaljert rapportering viser vi til kap 3 i årsrapporten.

Sterkere kopling mellom regionalt miljøprogram i landbruket og kommunenes forvaltning av SMIL-midlene

Fylkesmannen har i tildelingsbrevet til kommunene for 2010 lagt vekt på at SMIL-midlene skal forvaltes i tråd med målene i regionalt miljøprogram (RMP). I brevet ble det også presisert at ved fordelingene av midlene har Fylkesmannen vurdert om kommunens strategier *tar stilling til og iverksetter tiltak i forhold til miljøutfordringene slik de framkommer i RMP*, og om kommunens rapportering for 2009 viser *god forvaltning av miljøvirkemidlene i forhold til måloppnåelse, effektiv bruk og kontrolltiltak*. Fra 2010 har Fylkesmannen innført et eget rapporteringsskjema for kommunenes forvaltning av SMIL-midlene. I dette skjemaet skal kommunene bl.a. vurdere sine egne tiltaksstrategier opp mot miljøutfordringene slik de er beskrevet i RMP.

Økologisk landbruk

Strategisk plan for økologisk landbruk ble vedtatt av Partnerskap landbruk. Den fokuserer på 3 hovedområder: Økologisk melkeproduksjon på ku under arktiske forhold, Økologisk grovforproduksjon som grunnlag for økt produksjon av økologisk kjøtt, samt fokus på økt forbruk av økologisk mat i offentlige virksomheter.

I 2010 fikk Tine Meieriet Nord innvilget et stort 5-årig prosjekt "Økt produksjon av økomelk i Nord-Norge 2011-2015".

Naturressurser

Fylkesmannen i Nordland har i 2010 gjennomført tre kurs for opplæring av kommunene i Naturmangfoldloven. Det var god deltakelse fra administrativt nivå, men få fra politisk. Det blir nå en utfordring å lære opp kommunenes fagfolk i hvordan loven skal brukes i praksis på de enkelte fagområdene. Dette må gjøres gjennom mer praktisk rettet kurs og gjennom dialog med kommunene i enkeltsaker.

Naturmangfoldet ivaretas både i forbindelse med våre fagoppdrag for vern, artsforvaltning og naturtypeforvaltning. I tillegg er det et viktig tema i vår saksbehandling/kommunikasjon med kommunene i arbeidet etter plan og bygningsloven, og overfor fagetatene vi gir råd til i deres saksbehandling – dvs. vassdragslov, lov om akvakultur m.m.

Fylkesmannen i Nordland følger den framdrift direktoratsgruppen har i arbeidet med marint vern. Arbeidet med utredning av vern i Tysfjord/Hellemo blir tatt opp igjen om det blir gitt klarsignal fra MD. Utover dette er Fylkesmannen ferdig med utredning av nasjonalparker og tematiske verneplaner. Oppstart av utredning for utviding og revisjon av Saltfjellet/Svartisen nasjonalpark går etter avtale med DN senere enn opprinnelig planlagt. Dette skyldes stort arbeidspress knyttet til utredning av forvaltningsplaner for store og mindre verneområder. Arbeidet med forvaltningsplanene utføres i tråd med prioriteringene i oppdraget, men arbeidet med forvaltningsplan for Sjunghatten og Lomsdal/Visten er noe forsinket. Det skyldes at arbeidet med implementering av den nye forvaltningsordningen for store verneområder har krevd mye ressurser. Dette er et arbeid vi har prioritert svært høyt. Som det første fylket som har opprettet verneområdestyre etter denne modellen, har det blitt noe ekstraarbeid knyttet til formelle avklaringer og organisering av systemene.

Fylkesmannen har brukt mye ressurser på arbeidet med naturtyper og arter. I Nordland er det særlig arbeidet med elvedelta, kystlynghei og kulturlandskap som er prioritert av naturtypene. Dette gjelder også arbeidet med oppfølging av handlingsplan for hubro og narreglye, hvor vi har et nasjonalt ansvar. For øvrige arter og naturtyper som er truet, følges disse opp ved vår behandling av arealplaner og andre inngrepsaker.

Det er ett prosjekt i Nordland knyttet til naturarven som verdiskaper. Fylkesmannen er med i styret for dette arbeidet. Videre har Fylkesmannen arbeidet for tilrettelegging for ulike former for verdiskaping både ved utredning av nye verneområder og ved utarbeiding av forvaltningsplaner. I dette arbeidet har fylkeskommunen som utviklingsaktør vært en viktig medspiller.

Rovviltforvaltning

Det reelle konfliktnivået mellom beitenæringene og rovviltinteressene er stort. Omsøkt erstatning på sau og rein var siste året rekordstort. Det er bra tilgang til forebyggende midler, men vi sliter med å finne virkemidler som i vesentlig grad kan bidra til lavere tap. Dette gjelder særlig i forhold til reindriften som har dyrene ute hele året og hvor deres beiteområder sammenfaller med rovdirenes naturlige leveområder.

EUs rammedirektiv for vann

Fylkesmannen inngikk et partnerskapsarbeid med fylkeskommunen da arbeidet med første vannområde ble utredet og fylkesdelplan vedtatt. Dette samarbeidet har gitt et godt grunnlag for det videre samarbeidet etter at fylkeskommunen har overtatt prosessledelsen. For å få gjennomført arbeidet Fylkesmannen har ansvaret for, har vi to utfordringer. Den største er nok at det er vanskelig å få kommunene til å sette av ressurser til sitt arbeid med karakterisering og kartlegging, samtidig som de i noen kommuner sliter med kompetansen. Den andre utfordringen er Fylkesmannens kapasitet til å være pådriver og kvalitetssikrer i karakteriseringsarbeidet, oppfølging av tiltaksplaner og utvikling av overvåkingsplaner. Landbruksinteressene blir i hovedsak ivarett av kommunene, men det er samarbeid mellom miljøvern avdelingen og landbruksavdelingen i det overordnede arbeidet og i forhold til å være pådriver overfor landbruksansatte i kommunene.

Klima

Fylkesmannen har behandlet innkomne saker, deltatt på noen regionale møter hvor kommunal klimaplanlegging var tema og har i samarbeid med KS bidratt til interkommunalt samarbeid i klimaarbeidet. Dette har medført at så godt som alle kommunene er ferdig med sine planer. Når det gjelder klimahensyn i saker etter plan og bygningsloven sett opp mot transport og utbyggingsmønster, er bosettingsstrukturen og avstandene i Nordland slik at man i realiteten i de fleste kommunene har små muligheter til å bygge inn klimahensyn i sine arealplaner.

Fylkesmannen har i 2010 opprettet en egen klimagruppe med representanter fra miljøvernavdelingen, landbruksavdelingen og beredskapsstaben for å ivareta samhandling på tvers i embetet.

Giftfritt miljø

Tilsynsarbeidet har hatt høy prioritet i 2010 og kapasiteten er styrket. Det er avdekket betydelige avvik som er fulgt opp av Fylkesmannen. Fylkesmannen har deltatt i de planlagte nasjonale tilsynsaksjonene. Undersøking av tre kommuner som et frivillig tilsyn, ble gjennomført i 2010. Fylkesmannen i Nordland har slitt med oppfølging av kravstilling til skipsverftene og deres ansvar for forurensing av sedimentene/grunnen. Det er brukt mye ressurser på dette. Varsel om pålegg blir sendt i februar 2011, dvs noe senere enn vi hadde oppdrag om. Kravene kan bli vanskelig å imøtekomme for enkelte av skipsverftene/eierne. Arbeidet med nedlagte avfallsdeponi er dels prioritert ned, men blir fulgt opp i 2011.

Kommunale avløpsutslipp er fulgt opp ved tilsyn.

Fylkesmannen i Nordland forsøker å holde miljøstatus og forurensingsbasen oppdatert. I perioder med store oppdrag med tidsfrister knyttet til saksbehandling og andre prioriterte oppdrag, ser vi at det er vanskelig å få prioritert nødvendig oppdatering. Samtidig forsøker vi å ha fokus på dette i det daglige arbeidet.

2.6 Samfunnstryggleik og beredskap

Fylkesmannen i Nordland har gjennom 2010 hatt særskilt fokus på oppdatering og videreutvikling av kommunenes beredskapsplaner og ROS-analyser. Dette har blitt fulgt opp gjennom veiledning, øvelser og tilsyn. Dette fokus vil videreføres i 2011.

Arbeidet med samfunnssikkerhet følges opp kontinuerlig i embetet, ved gjennomgang av kommuneplaner, arealplaner og bebyggelsesplaner. Det legges stor vekt på dialog og tidlig involvering. Det er derfor lite innsigelser fra beredskapsstaben.

Atomberedskapsutvalget, berørte etater og enkelte kommuner ble fulgt opp med en temadag/øvelser høsten 2010. Utarbeidelse av atomberedskapsplaner i kommunene blir fulgt opp ved øvelser, tilsyn og beredskapsgjennomganger.

Nordland fylke har særskilte beredskapsutfordringer. Det store antall kommuner, variasjon i kommunestørrelser, et røft klima og tildels svært mange aktører med ansvar for samfunnskritisk infrastruktur, gjør at planlegging, oppfølging og samvirke er ressursmessig krevende.

De regionale utfordringer og risikobilde for Nordland ble i 2010 sammenstilt i vår 1. generasjons Fylkes ROS. FylkesROS Nordland ble utarbeidet i nær involvering med øvrige regionale myndigheter.

Analysen gir en omforent risikobilde for Nordland - og de viktigste "funn" vil bli fulgt opp i handlingsplan.

Det er stort behov for bedret samordning av kommunal, regional og statlige etaters beredskapsplanverk. Fylket, med sine fire politidistrikt, to HV distrikt, to Sivilforsvarsdistrikt, 17 kraftselskaper osv, gjør denne samordningen til en vanskelig oppgave. Dette har det i 2010, som foregående år, ikke vært ressurser til å prioritere i tilstrekkelig grad.

Det store antall kommuner og embetets begrensede ressurser til bruk på fagområdet er hovedårsaken til at målene i embetsoppdraget ikke blir oppfylt.

Intensjoner i embetsoppdraget, over år, har vært at vi skal gjennomføre øvelser/tilsyn i kommunene en gang hvert fjerde år. For oss betyr dette 11 øvelser og 11 tilsyn pr. år. Dette har vi fortsatt ikke ressurser til å gjennomføre fullt ut, og i 2010 ble det derfor gjennomført 6 øvelser og 7 tilsyn.

Kapittel 3 - Resultatområder

Kongehuset

00.1 Kongelige besøk

Nordland hadde i 2010 to kongelige besøk:

H.K.H. Kronprins Haakon deltok på Dignity Day ved Bodø Videregående Skole i Bodø 20.10.2010.

H.M. Kong Harald besøkte Forsvarets Operative Hovedkvarter på Reitan i Bodø 9.11.2010.

00.2 Tildeling av ordener og medaljer

Tildelinger i 2010 har blitt håndtert fortløpende. Kunngjøringer etter tildeling blir publisert så snart som mulig.

I 2010 har det vært utdelt 7 Kongens fortjenstmedaljer i sølv til henholdsvis 1 kvinne og 6 menn i Nordland fylke.

Miljøverndepartementet

Resultatområde 01 Naturens mangfold og friluftsliv

01.1 Bærekraftig bruk og beskyttelse av leveområder

Rapportering i forhold til fylkesvise oppdrag

Fylkesvise verneplaner og forvaltningsoppdrag: Forvaltningsplan for Jan Mayen er ikke startet opp da verneplanen ble vedtatt først sent i 2010. For øvrig er fylkesvise oppdrag under dette punktet gjennomført.

Marint vern: Fulgt opp i samsvar med DNs framdrift.

Nasjonalparker og større verneområder: Tysfjord – Hellemobotn. Ikke gitt klarsignal fra MD om oppstart. Forvaltningsplan Rago oversendt DN. Oppdrag med forvaltningsplan m.m. for Sjunkehatten og Lomsdal/Visten er utført.

Oppdrag knyttet til verdensarv Vega er fulgt opp. Det samme gjelder verdensarvutredning Lofoten.

Oppstart revisjon Saltfjellet/Svartisen er litt forsinket etter dialog med DN. Nødvendig kartlegging ifølge oppdraget er utført.

Forslag nasjonalpark m/forslag forvaltningsplan for Sundsfjordfjellet ble, litt forsinket, oversendt til DN på nyåret 2011.

Oppfølging av lokalt initiativ nasjonalpark Moskenes har vært begrenset av kommunens framdrift.

Rapportering utover fylkesvise oppdrag

Vi har her rapportert grundig i foreløpig årsrapport til DN. Her går det fram at oppfølging av kommunenes håndheving av motorferdsel i utmark er prioritert ned og at arbeidet her ligger på et minimumsnivå, dvs. vi behandler klager på kommunale vedtak og gir råd og veiledning ved henvendelser. Utover dette er de generelle oppdragene utført på et nivå som vi mener ligger innenfor de kravene som stilles, men at vi ut fra ressursmangel bruker for lite tid på dialogen med kommunene og andre sektorer i deres arbeid tilgrenset oppdrag 01.1.

01.2 Bærekraftig bruk og beskyttelse av arter, bestander og genressurse

Fylkesvise oppdrag

Tiltaksplan sjørøye fulgt opp i samsvar med avtale med DN.

Gyrobekjempelse Vefsn. Fulgt opp i samsvar med oppdrag. Omfattende og krevende arbeid.

Tilskudd til brukere med beitebelastning kortnebbgås og kvitkinngås utført i samarbeid mellom miljøvernavdeling og landbruksavdeling.

Handlingsplaner for narreglye og hubro er fulgt opp.

Oppdrag utover fylkesvis oppdrag

Det vises til foreløpig årsrapport til DN og KLIF og rapportering på 2.5.

Utover dette er oppdragene utført på en måte som ikke avviker fra prioriteringer gitt av DN.

01.3 Fremmede arter og GMOer

Fylkesoppdrag

01SO45 er utført med kartlegging av tromsøpalme, infokampanje Iberiasnegle og tiltak for fortløpende uttak av observert mårhund.

01.4 Friluftsliv

Dette området følges opp i arbeid etter plan og bygningsloven og som representant for eier i saker hvor det er statlig sikrede friluftsområder. Oppdraget er for øvrig etter hvert begrenset ved at pådriveransvaret er lagt til fylkeskommunen. Oppdraget er utført i tråd med DN's og MD's prioriteringer.

02.3 Kulturmiljø

Resultatområde 03 Rent hav og vann og giftfritt samfunn

03.1 Helhetlig hav- og vannforvaltning

Vannforvaltning

Fylkesmannen i Nordland har fra arbeidet med EUs vanndirektiv, etablert et godt og tett samarbeid med fylkeskommunen. Etter at Fylkeskommunen har overtatt prosessansvaret har Fylkesmannen fulgt opp det miljøfaglige arbeidet og har koordinert arbeidet opp mot andre statlige etater i forhold til karakteriseringsarbeidet. Vi har også kontakt med kommunene for deres faglige oppfølging.

Fylkesmannen følger opp egne tiltak fra første vannområde.

Fylkesmannen koordinerer og kvalitetssikrer den supplerende overvåkingen av vannforekomstene innenfor de knappe økonomiske rammene som gis til denne overvåkingen.

Fylkesmannen har for øvrig ingen merknader til gjennomføring av oppdraget på område 03.1.

03.2 Overgjødning og nedslamming

Oppdragene særskilt for 2010 er gjennomført. De faste oppgavene er også gjennomført.

03.3 Oljeforurensning

Arbeidet med MOB-landkart er forsinket og det er satt en tidsplan som tilsier at dette er ferdig til juni 2011. Forsinkelsen skyldes stort arbeidspress på andre oppdrag.

Fylkesmannen i Nordland har oppdatert oversikt over IUA og deltar på øvelser disse og kystverket arrangerer.

Gir råd til IUA og kystverket ved akutte situasjoner.

03.4 Miljøgifter

Varsel om pålegg til de skipsverft som KLIF har prioritert, ble ikke sendt innen 30.11 slik det står i oppdraget. Dette skyldes kompleksiteten i disse sakene og mange slike saker. Varslet ble derfor ikke sendt før i februar 2011. Oppdrag 03SO14 er litt forsinket, men vi mener vi vil holde fristen for oppdraget. Utover dette er oppdragene innen res.område 3.4 utført.

03.5 Avfall og gjenvinning

Avfallsplanene for større havner og kaianlegg er gjennomført. For noen små kaianlegg har dette vært vanskeligere, men er med færre mindre unntak utført. Oppfølging av og informasjon til kommunene om deres oppgaver og myndighet er holdt på et beskjedent nivå pga den totale arbeidsbelastningen. Utover dette er oppgavene gjennomført.

Resultatområde 04 Et stabilt klima og ren luft

04.1 Klimaendringer

Oppdraget er utført, men ut fra at Nordland har 44 kommuner og store avstander, er pådriverarbeidet i forhold til kommunenes arbeid med klima- og energiplaner utført i begrenset grad.

04.4 Lokal luftkvalitet og støy

Arbeidet er utført i samsvar med oppdraget.

Resultatområde 05 Internasjonalt miljø samarbeid og miljø i nord- og polarområdene

05.1 Miljø samarbeid i internasjonale miljøfora, herunder EUs miljø samarbeid og UNEP

Nødvendig samarbeid over grensen til Sverige i arbeidet med EUs vanndirektiv.

05.2 Geografisk rettet miljø samarbeid, herunder miljøbistand

Ikke noe å rapportere.

05.3 Miljø samarbeid i nord- og polarområdene

Fylkesmannen i Nordland deltar på møter i den regionale arbeidsgruppen for miljø. Har også arbeidet med å utvikle et Barentsprosjekt for miljøstyring av bedrifter i regionen. Forprosjektet er finansiert over MD.

Fylkesmannen ser at deltakelse i arbeidsgruppa kan gi reisekostnader som det er vanskelig å dekke over et stramt reisebudsjett over 1510.

Fylkesmannen i Nordland følger opp aktuelle oppdrag knyttet til Jan Mayen.

Resultatområde 06 Planlegging for en bærekraftig utvikling

06.1 Ansvar for at nasjonal politikk formidles og ivaretas

Det vises til rapporteringen under kapittel 2.4.

Faste oppdrag innen Klima, forurensing og lokalisering av utbygging i areal og transportplanlegging

Fylkesmannen følger opp SPR overfor aktuelle kommuner i deres planarbeid. Fylkesmannen deltar i kommunale og regionale planprosesser tidlig bl.a. gjennom formidling av statlig politikk innen klima, energi, areal og transportplanlegging.

Fylkesmannen fremmer innsigelse der det er aktuelt etter SPR.

Fylkesmannen har deltatt i arbeid med KVVU i forbindelse med areal og transportplanlegging i bl.a. Bodø og Ofoten.

Fylkesmannen følger opp kjøpesenterrelaterte planer.

Fylkesmannen i Nordland har i flere år bevisst brukt pbl som et viktig verktøy i forhold til forurensing og da spesielt luft og støy.

For øvrig har vi ingen merknader til de faste oppdragene.

Faste oppgaver i forhold til naturmangfold, landskap og friluftsliv i arealplanlegging:

Fylkesmannen har ved oppstart av planarbeid fokus på landskapsverdier jf. den europeiske landskapskonvensjonen i planarbeidet.

Fylkesmannen har stor fokus på den nye naturmangfoldloven og krav om et godt kunnskapsgrunnlag både opp mot arbeid etter plan- og bygningsloven og sektorlovene. Utover dette har vi fokus på landskap, strandsone, INON og vannressurser i samsvar med oppdraget.

Faste oppdrag energi

Fylkesmannen i Nordland har deltatt i arbeidet med regionale planer for vindkraft og små vannkraftanlegg. Utover dette ingen merknader til oppdraget.

Faste oppdrag tverrfaglige tema

Helse og oppvekst: Følger opp oppdraget innen barn og unges interesser i planarbeidet. Ved oppstart av kommuneplanarbeid legges det vekt på å få fram kommunenes oppgaver innen forebyggende helsearbeid. Det samme gjelder temaet universell utforming.

Fylkesmannen følger og kommunene opp i forhold til grøntområder, friluftsliv m.m.

Produksjonsgrunnlaget: Følges opp i plansammenheng og enkeltsaker for landbruk og reindrift. Kompetansen innen fiskerienes kystnære områder har ikke Fylkesmannen.

Samfunnssikkerhet og beredskap: FylkesROS og generelle beredskapskrav ligger til grunn for Fylkesmannens dialog med kommunene i deres planarbeid.

Oppdrag spesielt for 2010

06SO1 er ikke utført ut fra at de statlige retningslinjene ennå ikke er vedtatt.

Rapportering

06RA1 Fylkesmannen har ikke rapportert inn to gode planeksempler på miljøområdet der nye virkemidler etter PBL er nyttet. Fylkesmannen kan heller ikke ved gjennomgang av fjoråret finne gode eksempler der hensynssoner er benyttet av hensyn til miljø.

Fylkesmannen har rapportert status for kommunale klima- og energiplaner.

06.2 Fylkesmannen som styringsmessig bindeledd og rettssikkerhetsgarantist

Saksbehandlingstiden for klagesaksbehandling etter pbl er nå under 2 måneder. Det vises for øvrig til 2.4.

Rapportering **06RA3**: 13 kommuneplaner var til høring mot 16 året før. I tillegg har Fylkesmannen i 2010 behandlet 14 energi- og klimaplaner, én samfunnsdel til kommuneplan, én fylkesdelplan og 7 andre temaplaner.

Antall reguleringsplaner til høring var 151 mot 195 i 2009.

06RA4 I Kostra har kommunene meldt inn at de har behandlet 179 planer i 2010. Avviket kan skyldes at Fylkesmannen har behandlet noen av disse i 2009, dvs en tidsforskyving. Antall innsigelser meldt inn i KOSTRA er 68, dvs 35 %. Fylkesmannen har hatt innsigelse til 4 kommuneplaner og 8 reguleringsplaner/bebyggelsesplaner. Dette er en sterk nedgang i forhold til 2009, da det var totalt 38 innsigelser fra Fylkesmannen. Fylkesmannen kan ikke finne noen åpenbar grunn til nedgang i antall innsigelser, men det kan være en mulig effekt av seminarer for kommunene og et bedre utviklet beslutningsgrunnlag hos kommunene.

06RA5 Fylkesmannen har påklaget 9 dispensasjoner fra kommuneplaner i 2010. Fem er ikke avgjort, én er tatt til følge av kommunen, én følger Fylkesmannen opp overfor kommunen fordi kommunen har vært utydelig i sin oppfølging av klagen, én er frafalt av Fylkesmannen pga nye opplysninger og én er tatt til følge av settefylkesmann. Videre har Fylkesmannen påklaget én dispensasjon fra reguleringsplan. Denne er tatt til følge.

06RA6 Fylkesmannen har i 2010 gjennomført 3 meklingsmøter. Sakene har vært som følger:

Hadsel kommune: Kommuneplanens arealdel 2009-2020. Innsigelse fra Landbruk/Miljø. Innsigelse fra Landbruk trukket; innsigelse fra Miljø løst ved at det omtvistede området ble trukket ut av planen.

Alstahaug kommune: Reguleringsplan for Stamnesøra. Innsigelse fra Miljø. Boligbygging i konflikt med friområde. Enighet gjennom kompromissløsning.

Sortland kommune: Reguleringsplan for Prestdalen. Innsigelse fra Landbruk. Denne ble trukket under den klare forutsetning at ingen videre utbygging skjer uten at dette er i samsvar med avklaringer i revidert kommunedelplan for sentrum.

06RA8 Ressursforbruk miljøområdet: 2,9 årsverk. Ressursbruk landbruk 0,25 årsverk. Ressursbruk på MDs område fra Kommunalavdelingen er 2,2 årsverk - herav 1,2 årsverk på klagesaksbehandling etter pbl på plansaker. Beredskap har hatt vakanse siste år og arbeid knyttet til dette tema er i hovedsak ivaretatt av miljøvern avdelingen i dialog med beredskap.

06.3 Samordning av statlige interesser

Dette blir samordnet gjennom planforum hvor alle regionale statlige og fylkeskommunale etater deltar.

06.4 Kart og geodata

Oppdraget er utført jfr. oppdragesbrevet for 2010. Embetet har egen GIS-koordinator som arbeider fulltid med GIS og som samarbeider med fagansvarlige på aktuelle områder. GIS-koordinators arbeid er delt mellom regional satsing ut mot kommunene, intern satsing og med deltaking i FADs fagutvalg for kart og GIS: Arbeidet er styrket ved at det er tatt inn en ekstra person med tilretteleggingsmidler fra NAV.

Resultatområde 07 Tverrgående virkemidler og oppgaver

07.2 Kunnskapsoppbygging og miljøinformasjon

Oppdragene spesielt for 2010 07SO1P til 07SO9P er utført og rapportert i henhold til oppgitte frister. Vi har heller ikke avvik av betydning for de faste oppdragene.

07.3 Virkemidler og prosesser

Tillatelser landbasert industri: Utført i henhold til oppdrag.

Tilsyn: Gjennomført med et omfang på i overkant av 1,8 årsverk dvs. i samsvar med oppdraget.

Utover dette ingen merknader i forhold til oppdraget for 2010.

Ressursrapportering

Utover 1510 er det på miljøområdet utført oppdrag tilsvarende 6,2 årsverk. Dette er fordelt på 2 årsverk innen res.omr 07 tilsyn og 03.2 akvakultur, 1 årsverk er utført innen res.omr 3.1 arbeidet med EUs rammedirektiv for vann, 2 årsverk er utført innen res.omr 01.1 i forbindelse med utredning av nasjonalpark/forvaltningsplaner for større verneområder og 1,2 årsverk er utført på res.omr 01.1 innen de tre temaene trua arter, behandling gyroinfiserte vassdrag og sekretariatsfunksjon rovviltneemnda.

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
01 Naturens mangfold og friluftsliv	kr 5 401 739,62	kr 2 469 941,65
03 Vannforurensning, miljøgifter og avfall	kr 1 260 720,10	kr 487 991,58
04 Luftforurensninger og klima	kr 118 924,03	kr 0,00
05 Int. miljøsamarbeid i nord- og polarområdene	kr 43 933,91	kr 0,00
06 Planlegging for en bærekraftig utvikling	kr 3 023 658,62	kr 51 152,41
07 Andre virkemidler	kr 1 696 048,56	kr 696 615,85
Andre oppgaver under MD	kr 73 866,02	kr 0,00
Sum:	kr 11 618 890,00	kr 3 705 701,00

Landbruks- og matdepartementet

Resultatområde 21 Landbruksbasert næringsutvikling

21.1 Jordbruk

Sentrale utviklingstrekk i jordbruket

2010 skiller seg lite ut fra de foregående årene når det gjelder utviklingstrekkene i jordbruket. Strukturendringene skjer forholdsvis raskt, og er særlig merkbare innen melkeproduksjonen og saueholdet. Det totale antall bruk i drift går i gjennomsnitt ned med omlag 2 % årlig og er nå under 2500 i Nordland.

Melkeproduksjon er den klart dominerende driftsform i vårt fylke. Her opplever vi relativt stor investeringslyst og stor etterspørsel etter offentlig kapital til fornying av driftbygninger. I denne produksjonen har det skjedd store strukturendringer de siste årene, og vi ser at fagmiljø i noen bygder er i ferd med å forsvinne. Fortsatt opprettholdes en stor etterspørsel etter kjøp og leie av melkekvoter, med den følge at prisene holder seg høye. Tendensen går tydelig mot utbygging av store bruk med melkerobot, i stor utstrekning basert på omfattende jordleie og kvoteleie. Interessen for etablering av samdrifter har gått tilbake etter at muligheten for leie av melkekvoter ble innført.

Vi ser noe av den samme tendensen i saueholdet, der det etter hvert er kommet flere store sauebesetninger. Saueantallet er stigende, til tross for omfattende utfordringer knyttet til tap av beitedyr til rovvilt. Det er en viss forflytning av saueholdet fra rovdyrutsatte strøk til rovdryrfrie områder, men denne tendensen er ikke entydig. Vi har også eksempler på etablering av store kjøttfebesetninger, en produksjonsform som fortsatt er i vekst i Nordland. Ammekyr utgjør nå over 20 % av det totale antall kyr i fylket. Nordland har fortsatt en liten og stabil produksjon av geitmelk, samt en stabil produksjon av svinekjøtt med dyktige produsenter. Grønnsaker i stor skala produseres nå av bare noen få produsenter, det samme gjelder potetproduksjonen som også er synkende.

Nye bygdenæringer begynner etter hvert å få et betydelig innpass som inntektsgrunnlag på mange bruk. Her mangler vi tallmateriale som dokumenterer omfang og betydning.

En viktig drivkraft for utvikling av jordbruket er sterke fagmiljøer. Vi ser tydelig at satsingsvilje og investeringslyst er størst i områder der jordbruket fortsatt har en sterk posisjon. Et velfungerende veiledningsapparat, inkludert kommunal landbruksforvaltning, er i tillegg en viktig faktor. I Nordland mener vi også å kunne se effekter av større kompetansehevende tiltak gjennom blant annet Innovasjon Norges tilbud om Fram Agro og spesielt Tines satsing mot melkeprodusentene innenfor tema som bedriftsledelse og planlegging. Når det gjelder nye næringer, er mobilisering, kompetanseheving og nettverksbygging viktige tiltak for å øke tilfanget av tjenestetilbud og produkter.

Nordland hadde i 2010 til dels omfattende overvintringsskader med påfølgende avlingssvikt i enkelte deler av fylket, spesielt i nord.

Hovedutfordringer for forvaltningen

Landbruksforvaltningen i mange av Nordlands 44 kommuner preges av å være lavt bemannet. Ofte kun én delt stilling. Når den formelle kompetansen heller ikke alltid er på plass, er det forståelig at regelverksforvaltning og bruk av økonomiske og juridiske virkemidler kan være noe mangelfull. Dette er avdekket i forvaltningskontrollene de siste årene. Dermed vil også næringen i de enkelte kommuner ikke få den hjelp og service de bør forvente.

Fylkesmannen har tatt tak i dette gjennom prosjekt kommunedialogen der det blant annet pekes på mulighet for tettere samarbeid mellom nabokommuner for å heve kompetanse og gi et bedre tilbud.

Når forvaltningen ikke fungerer tilfredsstillende i kommunene fører det f.eks. til merarbeid i form av manuell behandling av søknader om produksjonstilskudd. Det brukes mye tid på å veilede kommunale saksbehandlere over telefon.

Bruk av rovviltkompensasjon

Landbruksavdelingen (LAN) og miljøvernavdelingen har et tett samarbeid om rovviltforvaltningen i Nordland. Rovviltkompensasjonen for 2010 er benyttet til å styrke saksbehandlingen og kvalitetssikring av forebyggende og konfliktdempende tiltak innenfor rovviltforvaltningen. I tillegg deltar LAN aktivt i den generelle rovviltforvaltningen i fylket sammen med miljøvernavdelingen og Rovviltnemnda. LAN er en del av sekretariatet for nemnda. Landbruksavdelingen timeførte 800 timer på området i 2010.

Beitebruk og tapsstatistikk

Nordland er et stort husdyrfylke med omfattende beitebruk. Vi har hatt ca. 210 000 sau og lam på utmarksbeite i fylket de senere år. Dette tallet er ganske stabilt fordi antall vinterfåret sau varierer lite. Vi har en god del storfe på beite, både utmark og innmark, men har ikke noe eksakt tall for det. Mer ammekyr har styrket storfebeitingen. I

tillegg høster geiter av utmarka.

Gjengroing er en stor utfordring. I regionalt miljøprogram har en vært bevisst på at beiting er det viktigste virkemiddel for å hindre gjengroing. Derfor har vi i Nordland flere tiltak som skal stimulere til mer beitebruk. De tre viktigste ordningene er miljøtilskudd til beitelag, miljøtilskudd til dyr på beite og miljøtilskudd til vedlikehold av utmarksgjerder. Tap til rovvilt er en av de største utfordringene for å utnytte beiteressursene i Nordland.

Tall for miljøtilskudd til beitelag, se tabelldata. Totaltapet økte siste år for fylket samlet, men det er en god del variasjoner i tapsbildet i fylket.

Dekning av veterinærtjenester

Nordland ble tildelt kr 1 867 000 til stimuleringstilskudd i 2010. Vi fikk inn 14 søknader. I noen tilfeller kom søknadene fra kommuner på vegne av vaktområder og i noen tilfeller fra enkeltkommuner. Det ble søkt om tilskudd på totalt kr 3,5 mill. Vi sendte ut innvilgings- eller avslagsbrev til kommunene i starten av mars 2010. Vi har hatt kontakt med Fylkesmannen i Troms for å samordne oss i de tilfeller at søknader har omhandlet kommuner i både Nordland og Troms.

Nordland er et fylke med mange kommuner, mange øyer, lange avstander og til dels langt mellom brukerne. Det er kostbart å ha en fullgod veterinærtjeneste i slike områder. Ut fra dette og ut fra søknadsmengden, er det et ønske at Nordland får mer midler til stimuleringstilskudd for veterinære tjenester i framtida.

Vakt- og administrasjonstilskuddet for 2010 ble fordelt av Statens landbruksforvaltning. Fylkesmannen har utbetalt tilskuddet til kommunene i Nordland.

Tapsstatistikk sau på utmarksbeite

Embeter	Antall sau sluppet (innen organisert beitebruk)		% tilslutning til org. beitebruk i fylket	Tapsprosent		Total tapsprosent	
	Sau	Lam		Sau	Lam	2010	2009
FMNO	61101	99700	77	3,71	11,3	8,42	7,68
Sum	61101	99700	77	0	0	0	

21.2 Skogbruk

Sentrale utviklingstrekk:

- Sag og høvlelinje i Mosjøen nå nedlagt. All drift opphørt.
- En større flisleveranse i fylket endte i konkurs for flisleverandør.
- Positive tegn til økt satsning av nye entreprenører i fylket.
- Arbeidet med hovedplan vei er godt i gang, men vi antar at målsetningen om å være ferdige med alle utvalgte kommuner iløpet av 2011 ikke holder.
- En liten økning på avvirket kvantum.
- For øvrig en liten nedgang på planteaktivitet, ungsogpleie og veibygging.
- Et mindre biovarmeanlegg etablert i Steigen kommune, som er knyttet opp i mot offentlige bygg.

Utfordringer

Det er flere anvendelsesområder for massevirke i fylket, men uten et større sagbruk er Nordland blitt en forholdsvis stor råvareleverandør og mister mye av verdiskapningen i videreførelsen. Store skogreisningsområder nærmer seg hogstmoden alder. Med mange små eiendommer er det å få på plass en god infrastruktur, avvirkningsapparat og videreførelse en utfordring for økt avvirkning og verdiskaping av skogressursen i fylket.

Foreløpig analyse av hogstvolum og plantestatistikk tilsier stort etterslep på foryngelsesplikten. Fylket har også store utfordringer for å få en tilstrekkelig ungsogpleie.

Vi ser gjennom arbeidet for økt avvirkning og verdiskaping at det er krevende å realisere målsetning om økt bruk av bioenergi. Fylket trenger etablering av pilotanlegg. Krevende i forhold til økonomiske virkemidler, samt konkurransedyktig pris i varmemarkedet.

Dagens ordning med tilskudd til skogbruksplanlegging er ikke tilpasset eiendomsstrukturen i kystskogfylkene med mange små eiendommer. De færreste skogeiere ser nytte i skogbruksplan for egen eiendom. Dette fører til at mange kommuner har ikke skogbruksplan, og i forhold til overordnet planlegging for infrastruktur, avvirkning og

videreforedling er ikke eksisterende ressurskartlegging tilstrekkelig for å følge opp strategiene med gode og kostnadseffektive tiltak.

Bidrag til resultat og aktivitet

Mye av vårt arbeid går til langsiktig planlegging for fremtidig innsats. Dette være seg f.eks arbeidet med hovedplan vei og et arbeid med strategi for økt avvirkning og verdiskapning. Fylkesmannen har i samarbeid med Nordland fylkeskommune en ekstra satsning på økt avvirkning og verdiskapning gjennom en treårig prosjektstilling. Prosjektstillingen bidrar til kompetanse, aktivitet og bevisstgjøring av muligheter innenfor skogbruksnæringen.

Fylkesmannen fulgte opp brevet fra landbruksministeren angående foryngelsesplikten, med lav respons tilbake. Tre kommuner responderte i løpet av høsten. To av disse kunne vise til konkrete resultater av oppsøkende virksomhet. Fylkesmannen planlegger nærmere oppfølging på dette området og avventer nødvendige avklaringer i gjennom SLF's oppdrag.

Gjennom kystskogbruket har vi lokalt fokusert på kompetansebyggende og aktivitetsskapende bruk av midlene, bla annet til tynning. Tynningsvolum for 2010 ligger omtrent tre ganger over normalen de senere år.

Kaier er en viktig infrastruktur for å øke avvirkningen i Nordland. Vi avventer rapporten fra SINTEF som grunnlag for videre planlegging. I mellomtiden ønsker Fylkesmannen å bidra til opprusting av tømmerkai i Tysfjord, som vil gjøre store tømmerressurser tilgjengelig for avvirkning. Det gjenstår fortsatt en del arbeid for å kunne realisere kaia.

21.3 Bygde- og næringsutvikling

Avvik

Fylkesmannen har ikke hatt noen satsing på utmarksnæringer og småkraftverk i 2010.

Samarbeid med regionale aktører

Se rapportering under kapittel 2, Næringsutvikling og Innovasjon.

Fylkesmannen har i tillegg løpende kontakt og oppfølging av Bioforsk Nord Tjøtta i forbindelse med at Fylkesmannen tildeles fagsentermidler fra LMD, som videreføres til Bioforsk. Det er etablert en systematisk oppfølging som består i at partene møtes hvert tertial for å rapportere og drøfte bruken av fagsentermidlene.

Fylkesvise BU-midler

Nordland fikk for 2010 en tildeling på kr 29,8 mill. I tillegg ble det gitt en låneramme for rentestøtte på kr 72 mill. Midlene var fordelt med kr 25,2 mill i bedriftsrettede midler og kr 4,6 mill i utviklings- og tilretteleggingsmidler.

Det var en gledelig økning i antall innvilgede etablererstipend (nye bedrifter) i 2010 sett i forhold til 2009 (fra 5 til 8), mens tilsagn til bedriftsutvikling (eksisterende bedrifter) gikk litt ned (fra 7 til 5). Antall saker vedrørende investeringstilskudd til nye næringer var litt høyere, fra 11 i 2009 til 13 i 2011. Gjennomsnittskostnad pr. prosjekt var litt lavere i 2010 (kr 1,35 mill) enn i 2009 (kr 1,72 mill). Største investeringsprosjektet hadde en kostnadsramme på rundt kr 8 mill (hest/ridehall), mens det minste var på ca. kr 240 000. 5 av de 13 investeringssakene hadde et kostnadsoverslag over kr 1 mill.

Grønn omsorg / Inn på tunet, utvikling/ videreforedling av gårdsprodukter, reiseliv/ opplevelsestilbud, samt tilbud innenfor hest har i år vært de største områdene med hensyn til søknader og bevilgninger.

Innovasjon Norge innvilget tilskudd til 31 driftsbygninger i 2010, totalt kr 19,2 mill. I alt 23 av disse sakene gjelder større investeringsprosjekter (bruksutbygging), mens 9 prosjekter gjelder mindre tiltak innenfor ordningen generasjonsskifte. I gjennomsnitt utgjorde investeringskostnadene pr prosjekt i innefor bruksutbygging kr 5,44 mill. Av de 23 prosjektene gjelder 15 kumelk/storfe, 3 ammeku/oksefjøs, 3 sau, 1 geit og 1 grisformeringsbesetning. Ingen saker gjaldt nyetablering, alle var eksisterende produsenter som ønsket fornying og utviding av produksjonen.

Det ble ikke foretatt prioritering i 2010, men fullstendig behandling der sakene enten fikk tilsagn eller avslag. 25 søknader innenfor tradisjonelt landbruk ble avslått. Det var 2 klager på avslag, hvor ingen av disse ble

imøtekommet. Hovedbegrunnelsen for avslag er i første rekke mangel på midler og ikke svake prosjekter, men noen avslag var også begrunnet i manglende ressursgrunnlag (manglende avtaler på kjøp/ leie av kvote og jord) sett opp mot investeringen.

Innenfor bevilget tilskudd ved generasjonsskifte gjaldt 6 saker melk/storfe og 3 saker sau. To saker ble avslått innenfor denne ordningen. Gjennomsnittskostnaden for innvilgede saker innenfor melk/storfe og ammeku er lavere i 2010 enn i 2009, med en reduksjon fra i underkant av kr 6,5 mill i 2009 til i underkant av kr 6 mill i 2010. For andre driftsbygninger har gjennomsnittskostnaden økt fra i overkant av kr 2,9 mill i 2009 til i overkant av kr 3,7 mill i 2010 for innvilgede saker. Variasjonen i godkjent kostnadsoverslag var fra i underkant av kr 1,1 mill (sau) til kr 12,1 mill (melk).

Prosjektene er en blanding av nybygg og utvidelser/ombygginger av eksisterende bygg, samt at alle også innebar en større eller mindre økning i produksjonen. 3 av de innvilgede søknadene vedrørende utbygginger innenfor melk gjaldt samdrifter (1 passiv). Andelen søknader hvor produksjonsøkningen sikres med kvoteleie er fortsatt høy.

Det ble innvilget 3 søknader med økologisk produksjon, 2 melk og 1 ammeku. I 2009 var det innvilget en økologisk søknad som gjaldt melkeproduksjon.

Rentestøtte gis til delvis dekning av rentekostnader for lån tatt opp i privat bank eller hos IN. Støttesatsen for 2010 var 1,3 % (dvs. redusert reell lånerente fra banken til kunden med 1,3 prosentpoeng). Støttesatsen justeres årlig, også for gamle tilsagn om rentestøtte (satsen for 2011 er 1,2 %). Variasjonen i lånegrunnlaget som er bevilget rentestøtte innenfor tradisjonelt landbruk var fra kr 742 000 til kr 6 050 000.

I 2010 ble andelen rentestøtte pr. prosjekt satt ned fra maksimalt 60 % til 50 %. Dette for at de prosjekter som fikk tilskudd til utbygging, også skulle få tilbud om rentestøtte. Ved maksimal sats på 60 % ville ikke alle prosjekter fått tilbud om rentestøtte. Rest ramme, som overføres til 2011, gjelder inndratte midler i løpet av året. Siden investeringene var størst og flest innenfor tradisjonelt landbruk, ble mesteparten kanalisert dit.

Heller ikke i 2010 ble det gitt risikolån til BU-saker i Nordland. Det ordinære bankmarkedet fungerer rimelig godt slik at behovet for denne typen lån pt er lavt.

Utover de fylkesvise bedriftsrettede BU-midlene forvalter IN også andre landbruksrelaterte midler fra nasjonale program. Her er det ingen fylkesvise kvoter, kun nasjonale rammer. Det er i 2010 gjort bevilgninger til prosjekter i Nordland innenfor: Verdiskapingsprogrammet for Mat (2), Bioenergi (12), Verdiskapingsprogrammet for rein (4). I tillegg er DA-midler (kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift) bevilget til en sak innenfor nye næringer i Bodø.

Næringsstrategien forutsetter at andelen bedriftsrettede tilskuddsmidler som øremerkes nye næringer normalt bør ligge rundt 30 %. I 2010 er den opprinnelige tildelingen i februar fra FM fordelt mellom sektorene tradisjonelt landbruk med 70 % og nye næringer med 30 % etter intensjonen i næringsstrategien og søknadsinteressen for midlene. For nye næringer var det et udisponert beløp på ca. kr 1,1 mill ved årsskiftet, som er overført til 2011. Av totalt innvilget, gikk dermed ca. 25 % til nye næringer og 75 % til tradisjonelt landbruk.

Når det gjelder fordelingen av rentestøtten er denne betydelig skeivere, med rundt 90 % (mot 97 % i 2009) til tradisjonelt landbruk. Dette begrunnes med at tiltakene innenfor tradisjonelt landbruk er dominert av langt større lånefinansierte investeringer, mens det innenfor nye næringer var et sterkere innslag av myke investeringer (stipend og bedriftsutviklingstilskudd), samt mindre fysiske investeringer og dermed lavere behov / effekt av rentestøtte.

Fylkesmannen har i 2010 bevilget ca kr 4.3 mill fra tilretteleggingsmidlene til i alt 16 ulike prosjekter. Dette er 21 færre saker enn i 2009 og skyldes i hovedsak at Nordland fylkeskommune er tildelt midler til likestilling, rekruttering og etterutdanning i landbruket. Nordland fylkeskommune og Fylkesmannen i Nordland har hatt god dialog under utviklingen av den nye virkemiddelordningen og det er etablert et godt samarbeid. Tilretteleggingsmidlene anses som viktige i forhold til å utløse andre virkemidler i et betydelig omfang.

Mat

Fylkesmannens arbeid knyttet til småskala mat og matspesialiteter har i all hovedsak skjedd i regi av prosjektet "Nordland – en kulinarisk opplevelse". Prosjektet har som mål å skape større mangfold av lokalt og regionalt baserte matprodukter i Nordland. Prosjektet har fokus på vekst, entreprenørskap, kompetanse og nettverk, samt opplevelse. Gjennom prosjektet igangsettes og gjennomføres det en rekke aktiviteter som skal bidra til å nå målene, samt at prosjektet prøver å være en pådriver for at det opprettholdes en aktivitet gjennom våre samarbeidsparter. Som eksempel på begge disse forhold kan nevnes studieturer, informasjonstiltak/mobilisering,

hospiteringsordninger og kurs, kartlegging av sjømatbedrifter, gründercamp for elever i videregående skole, Arena Nord, matverksted etc.

I tillegg til det samarbeidet Fylkesmannen har med Nordland fylkeskommune og Innovasjon Norge i forbindelse med overordnet tilrettelegging og ulike tiltak/aktiviteter, har prosjektet/Fylkesmannen samarbeid med enkeltkommuner, forsøksringer, ulike lokale og regionale prosjekt, Hanen Nordland, Nordland Reiseliv, NHO Reiseliv/Arktisk Meny, Nordnorsk kompetansesenter for småskala matproduksjon, Nordland Bondelag, Mosjøen v.g.s, Sortland v.g.s. og Ungt Entreprenørskap Nordland.

Grønt reiseliv

Fylkesmannen i Nordland har innenfor satsingsområdet grønt reiseliv fundamentert prosjektsatsingen gjennom en felles strategi; Strategisk plan for grønt reiseliv i Nordland 2008-2010. Denne er kommet til som et samarbeid mellom Fylkesmannen i Nordland, Nordland fylkeskommune, landbrukets næringsorganisasjoner, Nordland bygdeturisme- og gårdsmat og tidligere Nordland Reiseliv as – og danner bakteppet for prosjektet Grønt reiseliv i Nordland. Prosjektet er i sin helhet finansiert av Fylkesmannen i Nordland og Nordland fylkeskommune, der Innovasjon Norge er inne med delfinansiering på konkrete tiltak som er bedriftsrettet. Prosjektet har vært i drift fra primo august - 08.

Prosjektet er inne i sitt avslutningsår, og har først og fremst fokus på å fullføre de planlagte tiltakene. Tiltakene sorterer innenfor de strategiske satsingsområdene entreprenørskap, økt kompetanse, produktutvikling, markedsføring og nettverksbygging. Det er de gode opplevelsene for de reisende vi ønsker å utvikle, og da er det viktig å tenke nytt og annerledes.

Hovedmålsetningen med prosjektet er todelt:

- Å bidra til etablering av flere levedyktige reiselivsbedrifter som kan tilby markedet et mangfold av opplevelsprodukt med særpreg.
- Å utvikle eksisterende gårdsturismebedrifter til mer økonomisk slagkraftig, markedsorienterte og samhandlende bedrifter.

Resultat på de ulike tiltaksområdene har stått helt i samsvar med de planlagte aktivitetene, og prosjektet har i tillegg fått en del uventede synerger. Dette dreier seg først og fremst om ”spin-offs” av prosjektet i form av deltagelse i FoU prosjektet VRI Nordland, kreering av prosjektet ”Fra gamle fjøs til nærings- og kulturinstitusjoner”, oppfølgingsprosjekt ”Kommunerunden” og kompetansehevingstiltak for gårdbrukere i samarbeid med Innovasjon Norge.

Inn på tunet

Vi viser til rapport med tilbakemeldinger sendt LMD (V/Grete Gausemel) 25. januar 2011 - hva gjelder IPT generelt i Nordland. For IPT-løftet var det i 2010 mange gode søknader fra kommunene i fylket, to vant frem (Ballangen og Flakstad) - mens vi mener minst seks til i nasjonal sammenheng var kvalifisert. Det antas å være et stort potensial i et bedre tverrsektorielt samarbeid. Dagens status er beskjeden.

Resultatområde 22 Klima og miljøtiltak i landbruket

22.3 Miljøprogram og miljøplan

Kommentar til tabelldata - miljøprogram

Inndelingen i hovedområder i tabellen er ikke oppdatert i forhold til de miljøtema og miljømål som er oppgitt i Nasjonalt miljøprogram 2009-2012. Fylkesmannen har i fagsystemet registrert tilskuddene iht hovedområdene i nasjonalt miljøprogram: Kulturlandskap, biologisk mangfold, kulturmiljøer og kulturminner, tilgjengelighet og friluftslivsverdier, avrenning til vassdrag, plantevernmidler og avfall, andre miljøtiltak.

I tabellen rapporteres det for områder som til sammen utgjør kr 8 831 771, mens det totalt ble utbetalt kr 17 714 831 i miljøtilskudd for 2009.

Tabellen gir dermed et mangelfullt bilde av bruken av RMP-midlene i forhold til målområdene i 2010.

Avvik miljøtilskudd

Manglende dokumentasjon på måloppnåelse.

Avvik resultatkontroll

Vi mangler overvåkingsprogram som kan vise eventuell effekt av tiltak mot landbruksforurensing i små vassdrag og sidebekker til større vassdrag. Vanddirektivet krever en heltlig overvåking av alle landets vannressurser.

Avvik miljøplan

I 2010 hadde Fylkesmannen planlagt to samlinger med bl.a. fokus på miljøplan for landbruksforvaltningen i kommunene. På grunn av manglende bemanning ble samlingene ikke gjennomført. Etter planen vil disse bli gjennomført i mai 2011.

Fylkesmannen mener at bruken av miljøtilskudd er målrettet, men at det likevel er vanskelig å vurdere måloppnåelsen i forhold til RMP. Hvis vi skal kunne dokumentere effekten av miljøtilskudd (og andre miljøvirkemidler) må tilskudd kunne sammenstilles med endringsdata for bl.a. kulturlandskap, biologisk mangfold, kulturminner og forurensing. Denne muligheten har vi ikke i dag. En slik vurdering krever ressurser til jevnlig kartlegging av miljøstatus. Data for miljøstatus og gjennomførte tiltak bør også kunne kartfestes.

Sentrale miljøutfordringer og -prioriteringer: RMP for landbruket i Nordland peker på følgende utfordringer og prioriteringer:

- ivareta landskapskvaliteter knyttet til jordbrukets kulturlandskap
- sikring av biologisk mangfold
- sikring av kulturmiljøer og kulturminner
- sikre tilgjengelighet for friluftsliv
- hindre avrenning til vassdrag
- håndtering av plantevernmidler og avfall

Målene for bruken av SMIL-midlene i Nordland beskrives slik i RMP:

- et aktivt og bærekraftig landbruk i hele Nordland og som bidrar til trivsel og bolyst både for fastboende og besøkende
- begrense gjengroingen av kulturlandskapet og øke beitebruken
- bevare og delvis gjenskape viktige kulturlandskapselementer i fylket
- redusere forurensning til jord, vann og luft
- sikre riktig skjøtsel av viktige områder med et høyt biologisk mangfold

Koblingen mellom SMIL og RMP: Vi viser til vår rapportering på FADs tildelingsbrev under kapittel 2, punkt 2.5.

Tilstand og utvikling for forurensing fra landbruket i vannområdet som ble valgt ut i første planområde

Vannområdet Ranfjorden ble valgt ut i første planperiode. I forvaltningsplanen er ikke avrenning fra jordbruksaktivitet vurdert som noe betydelig problem i de store og vannrike elvene. Enkelte små vassdrag og sidebekker til store vassdrag er imidlertid betydelig påvirket av jordbruksforurensing. For disse gir tiltaksprogrammet en rekke tiltak som reetablering av vegetasjonssoner/kantsoner, informasjon om lagring av rundballer, begrenning av beitedyrs adkomst til elv, oppdatering av gjødselplan, og vårbearbeiding av åkerarealer. Ansvarlig er grunneier med kommunen som myndighet.

Status og behov for oppfølgingstiltak fra forvaltningens side i miljøplanarbeidet

I 2010 har vi satt fokus på miljøplan i forbindelse med enkeltsaker knyttet til miljøtilskudd samt skjøtsel av verdifulle kulturlandskap. Gjennom bruken av informasjonsmidlene har vi også støttet flere tiltak i regi av landbruksrådgivingen som har satt fokus på miljøplan.

Klimatiltak innen landbrukssektoren

Fylkesmannens landbruksavdeling har i 2010 deltatt med innspill i et møte i regi av et av regionrådene der tema var innhold i kommunenes energi- og klimaplaner. På klimaområdet er det også lagt ned en del arbeid med ulike høringsuttalelser, bl.a. til fylkeskommunens klimaplan og endring i forskrift om nydyrking. Avdelingen har deltatt

med en person på kompetansegivende kurs i klimatilak i landbruket i regi av SEVU/UMB. En av hensiktene med dette var å forsøke å utvikle et tilsvarende kurs for kommunene i Nordland. Av informasjonstiltak nevnes at avdelingen har produsert en landbrukskalender for 2011, der klima i landbruket er gjennomgående tema.

Avdelingen har opprettet en egen klimagruppe som ivaretar tverrfaglige samhandling. Lederen av denne gruppen er medlem av embetes klimagruppe.

Tilskudd fra regionalt miljøprogram utbetalt 2010 etter søknadsomgang 2009 - kroner utbetalt til hovedområder

Embeter	Gjengroing	Avrenning til vassdrag	Kulturminneverdier	Tilgjengelighet og friluftsverdier	Verdifulle kulturlandskap	Plantevernmiddel	Avfallsinnsa
FMNO	1393146	173410	1391370	3652630	1427500	0	0
Sum	1393146	173410	1391370	3652630	1427500	0	

22.4 Økologisk landbruk

Oppfølging av handlingsplan for økologisk landbruk i Nordland 2010

Fylkesmannen i Nordland fikk kr 400 000,- til oppfølging av handlingsplan for økologisk landbruk i 2010. Det er inndratt kr 20 057,- fra tiltak som ikke er gjennomført eller som har hatt lavere kostnader enn opprinnelig antatt. Til sammen er kr 420 057,- innvilget til tiltak i 2010.

Fordeling på tiltak:

- Kr 300 057,- til prosjektet økt produksjon av økomelk i Nord-Norge 2011-2015. Prosjekteier er TINE Nord.
- Kr 50 000,- til økologisk informasjonsstand på HORVA nordnorsk landbruksutstilling i Sandnessjøen august 2010. Prosjekteier Norsk landbruksrådgivning Helgeland.
- Kr 20 000,- til fotografier av økologisk landbruksproduksjon, til økologisk landbrukskalender; først planlagt til 2012, utsatt til 2013. Prosjekteier Fylkesmannen i Nordland.
- Kr 50 000,- til prosjekt om økt produksjon av økologisk gammelnorsk sau. Prosjektet er under utvikling og eierskapet er ikke avgjort.

Tiltaket med foregangsfylker er problematisk for fylker som ikke har fått denne statusen. Nordland får mindre ressurser til rådighet i arbeidet med økologisk landbruk og oppfatter at vi taper terreng i forhold til fylker som både har naturgitte forutsetninger, markedsnærhet, dyktige fagmiljø og ekstra virkemidler som foregangsfylker. Dersom den differensierte satsingen skal fortsette, bør de nasjonale målsettingene for økologisk produksjon og forbruk differensieres regionalt slik at det blir sammenheng mellom ambisjoner og de virkemidlene som stilles til disposisjon.

Et fylke kan i begrenset grad være foregangsfylke for andre fylker rent tematisk, fordi fylkene har ulike forutsetninger og de regionale forskjellene er for store. Men man kan likevel hente ideer som kan videreutvikles. Å ikke bli utvalgt, er sterkt demotiverende siden det også gir mindre penger til gjennomføring av handlingsplanen.

Prosjektet "økoloft i kommuner" føyer seg inn i rekken av korte, underfinansierte satsinger. Ingen suksess i Nordland.

22.5 Tre og miljø

Viser til Kap 21.1

Resultatområde 23 Eiendoms- og bosettingspolitikk

Fylkeslandbruksstyret ble lagt ned med virkning fra 1. januar 2010. Dette innebærer at Fylkesmannen er klageinstans i saker etter jord- og konsesjonslovgivningen.

Fylkesmannen behandlet i 2010 følgende saker:

- 6 klagesaker vedrørende konsesjon hvorav 2 pris på landbrukseiendommer
- 11 konsesjonssaker i førsteinstans på grunn av inhabilitet i kommunene

- 1 klagesak om boplikt etter tidligere odelslovs § 27
- 11 klagesaker etter jordloven § 12, deling
- 4 delingssaker i første instans etter jordloven § 12 på grunn av inhabilitet i kommunene
- 1 klagesak etter jordloven § 9, omdisponering
- 1 omdisponeringssak i første instans, jordloven § 9 på grunn av inhabilitet i kommunen
- 2 klagesaker som gjelder rettslig klageinteresse

Fylkesmannen omgjorde tre kommunale vedtak etter klage, to delingssaker etter jordloven § 12 og en konsesjonssak. I en sak opphevet Fylkesmannen kommunens vedtak og hjemviste det til ny behandling. (Kommunens avslag på søknad om fradeling var påklaget. Fylkesmannen kom til at det ikke var nødvendig med delingssamtykke etter jordloven).

Det påløp sakskostnader etter forvaltningsloven § 36 i en klagesak med kr 8 125.

Fylkesmannen har med hjemmel i jordloven § 3 innhentet jord- og konsesjonslovsaker fra Meløy og Rødøy kommuner for kontroll.

Variierende kvalitet på kommunal saksbehandling og daglige telefonhenvendelser viser at det er et stort behov for opplæring og ajourføring i kommunene.

Resultatområde 24 Forvaltning av inntekts- og velferdspolitiske tiltak og kontroll

Kommentarer til tabelldata - klager og dispensasjonssøknader

I tillegg til det som framkommer av tabellen ovenfor, omgjorde Fylkesmannen 3 kommunale vedtak om utbetaling av miljøtilskudd for 2009.

Avvik fra oppdraget:

- Det er gjennomført kontroll i 6 kommuner og dette er en økning i forhold til i 2010. Oppdraget var å gjennomføre forvaltningskontroll i 1/4 av kommunene. Dette tilsvarer 11 kommuner.
- Det er ikke gjennomført kontroll av foretak i forhold til oppdrag eller Fylkesmannens egen kontrollplan.

Kontroll

For 2010 har Fylkesmannen utarbeidet risikobasert kontrollplan for forvaltningskontroll som beskrevet i oppdrag fra SLF. Med utgangspunkt i tidligere risikomatriser er det foretatt utvalg av kommuner. Det er gjennomført forvaltningskontroll i 6 kommuner. Det er ikke gjennomført oppfølgingskontroll i noen av kommunene som ble kontrollert i 2010. To av kommunene som ble kontrollert både i 2008 og 2009 følges fortsatt opp i forhold til registrerte avvik.

Med utgangspunkt i registrerte avvik i 2009 ble det gjennomført kurs for kommunene i 2010. Dette er kurs som er spisset mot de avvik som er registrert og som gir kommunene mulighet til å diskutere spesielle utfordringer som Fylkesmannen avdekker gjennom kontroll av kommunene.

Fylkesmannen hadde som mål å gjennomføre tre foretakskontroller i 2010 i tillegg til en oppfølgingskontroll av et foretak som ble kontrollert i 2008. Oppfølgingskontrollen er gjennomført, i tillegg til kontroll av miljøtilskudd på ett foretak som ikke var med i planen. Det er kun påbegynt kontroll av ett foretak i fylket i følge planen, og denne kontrollen er ikke avsluttet.

I 2010 ble det gjennomført ett møte i kontrollnettverket som er etablert mellom Fylkesmannen i Nordland, Troms og Finnmark. Tema her var NMSK og spesielle utfordringer i forbindelse med kontroll av denne ordninga.

Vi har i 2010 jobbet med å forbedre våre interne kontrollrutiner for å kunne gjennomføre en effektiv kontroll i forbindelse med vår saksbehandling. Dette gjelder både saker hvor kommunen er vedtaksmyndighet og saker som avgjøres av Fylkesmannen.

Avløsertilskudd sykdomsavløsning

Det har vært 23 dispensasjonssøknader i 2010. 22 ble innvilget og en delvis innvilget. Ingen avslag. Det har vært utbetalt kr 14 180 691 til sykdom, kr 348 130 til svangerskap/fødsel, kr 144 570 til dødsfall og kr 226 290 til barns sykdom. Til sammen kr 14 899 681.

Landbruksvikarvirksomheten

Ordningen fungerer stort sett greit i Nordland. Fylkesmannen har hatt god kontakt med de 9 lagene som har hatt landbruksvikarordningen i drift i 2010. I november 2010 hadde Fylkesmannen i Nordland et møte med de avløserlag som har landbruksvikarordning i vårt fylke, under den regionale samlinga til Norske Landbrukstenester på Stjørdal. Lagene syntes det var nyttig med et slikt møte på fylkesplan for å diskutere problemstillinger og utveksle erfaringer med andre.

Oversikt over behandling av klager og dispensasjonssøknader 2010 - antall

Klagebehandling

Produksjonstilskudd		Miljøvirkemidler		Andre tilskuddsordninger	
Innvilget	Avslått	Innvilget	Avslått	Innvilget	Avslått
180	2	0	0	1	0

Dispensasjonssøknader

Produksjonstilskudd			Miljøvirkemidler			Andre tilskuddsordninger		
Innvilget	Delvis innvilget	Avslått	Innvilget	Delvis innvilget	Avslått	Innvilget	Delvis innvilget	Avslått
47	2	3	5	0	1	22	1	0

Fylkesmannens kontroll av landbruksvirksomheten i 2010

1. Hvor mye ressurser er avsatt til kontroll?

Årsverk: 0,9

Antall personer: 7

2. Gjennomførte kontroller av kommunenes landbruksforvaltning (forvaltningskontroller)

Kommune:	Grane kommune
Orninger/omfang:	Delegeringsreglement, Produksjonstilskudd, Miljøtilskudd i jordbruket, SMIL-miljøplan trinn II, NMSK
Registrerte avvik:	1. Kommunen følger ikke regelverket for ajourhold av arealdata på kart (AR5) og i landbruksregister. Mangelfull dokumentasjon for endringer av areal i landbruksregister. 2. Kommunen endrer søknader om produksjonstilskudd uten at dette er avklart med søker. 3. Det er utbetalt miljøtilskudd til porter og klyv uten at vilkår for dette er oppfylt. 4. Miljøplan trinn II er ikke vedlagt alle søknader om SMIL.
Oppfølging av avvik:	Kommunen har endret sine rutiner i følge tilbakemelding til Fylkesmannen.

Kommune:	Meløy kommune
Orninger/omfang:	Delegeringsreglement, Produksjonstilskudd, Miljøtilskudd i jordbruket.
Registrerte avvik:	1. Kommunen følger ikke regelverket for ajourhold av arealdata på kart (AR5) og i landbruksregister. Mangelfull dokumentasjon for endring av areal i landbruksregister. 2. Kommunen endrer søknader om produksjonstilskudd uten at dette er avklart med søker. 3. Kommunen registrerer ikke trekk i produksjonstilskudd for søknader som mangler oppdatert miljøplan trinn I. 4.

	Søknader om miljøtilskudd som kommer inn etter søknadsfristen godkjennes for videre behandling uten søknad om dispensasjon.
Oppfølging av avvik:	Kommunen får direkteoppfølging fra Skog og landskap for oppdatering av AR5. Kommunen fokuserer på miljøplan og arrangerer kurs i miljøplan trinn I og II.

Kommune:	Rana kommune
Orninger/omfang:	Delegeringsreglement, Produksjonstilskudd, Miljøtilskudd i jordbruket, NMSK,
Registrerte avvik:	Ingen avvik
Oppfølging av avvik:	

Kommune:	Rødøy kommune
Orninger/omfang:	Delegeringsreglement, Produksjonstilskudd, Miljøtilskudd i jordbruket, SMIL-miljøplan trinn II, Jord-og konsesjonsaker for 2010
Registrerte avvik:	1. Kommunen har ikke tilfredstillende oppbevaring av dokumenter som er unntatt offentlighet. 2. Miljøplan trinn II er ikke vedlagt alle søknader om SMIL
Oppfølging av avvik:	Kommunen har endret sine rutiner i følge tibakemelding til Fylkesmannen

Kommune:	Vefsn kommune
Orninger/omfang:	Delegeringsreglement, Produksjonstilskudd, miljøtilskudd i jordbruket, SMIL-miljøplan trinn II.
Registrerte avvik:	1. Miljøplan trinn II er ikke vedlagt alle søknader om SMIL.
Oppfølging av avvik:	Kommunen har endret sine rutiner i følge tilbakemelding til Fylkesmannen.

Kommune:	Vevelstad kommune
Orninger/omfang:	Delegeringsreglement, Produksjonstilskudd, Miljøtilskudd i jordbruket, Tilskudd til avløsning under sykdom, SMIL- miljøplan trinn II
Registrerte avvik:	Ingen avvik
Oppfølging av avvik:	

Kommune:	Øksnes kommune
Orninger/omfang:	Kontroll i 2008 og 2009
Registrerte avvik:	Fylkesmannen registrerte 9 avvik ved kontroll i 2008, kun 2 av disse var lukket ved kontroll i 2009.
Oppfølging av avvik:	Fylkesmannen følger kommunens saksbehandling og har dialog med kommunens ledelse for å finne løsninger som kan bedre situasjonen.

3. Gjennomførte foretakskontroller. Foretakene kan anonymiseres ved A, B, C etc.

Foretak:	A
Orninger/omfang:	Produksjonstilskudd
Stedlig kontroll eller annen type	Stedlig kontroll i samarbeid med Mattilsynet

kontroll:	
Registrerte avvik:	Ingen registrerte avvik i forhold til produksjonstilskudd. Mattilsynet har gitt pålegg.
Oppfølging av avvik:	Kommunen har vurdert om produksjonstilskudd skal holdes tilbake inn til pålegg fra Mattilsynet er fulgt.
Foretak:	B
Orninger/omfang:	Miljøtilskudd i jordbruket
Stedlig kontroll eller annen type kontroll:	Stedlig kontroll på foretak med befarings av tiltak det er søkt miljøtilskudd for.
Registrerte avvik:	Antall kulturminnelokaliteter med vegetasjonsskjøtsel redusert fra 5 til 3. Nasjonalt eller regionalt verdifullt areal som skjøttes maskinelt redusert fra 162 daa til 0 daa. Nasjonalt eller regionalt produksjonsareal som skjøttes redusert fra 217 daa til 0 daa.
Oppfølging av avvik:	Omgjøring av kommunalt vedtak og reduksjon i utbetaling.

4. Andre kommentarer/ innspill:

Ressurskrevende med kontroller i Nordland pga geografi og dyre flyreiser. Lite virkemidler for oppfølging av avvik som ikke blir lukket.

Resultatområde 25 Kommunene som landbrukspolitisk aktør

Tiltak for å styrke kommunenes kompetanse og kvalitet på landbruks- og matområdet

Det er også i 2010 gjennomført regionvise mobiliseringsmøter for kommuner med tema nærings- og bygdeutvikling. Her vises til rapportering på kapittel 2 pkt. 2.5. Det er en betydelig utfordring for mange små kommuner å prioritere ressurser til en aktiv innsats på dette området.

I september gjennomførte Fylkesmannen en skogfaglig samling over to dager med kommunene som primærmålgruppe. Ulike skogfaglige tema ble gjennomgått og drøftet i arbeidet med å styrke dialogen mellom Fylkesmannen og kommunene. Det var god oppslutning fra kommunal skogforvaltning.

Landbrukspolitisk dialog med kommunene

I 2010 ble arbeidet organisert som eget prosjekt med delfinansiering fra LMD og Nordland fylkeskommune i tillegg til bruk av egne midler. Kommunene og Fylkesmannen skal gjennom et tett samarbeid få fram hvilken rolle landbruket kan spille i samfunnsutviklinga og viktigheten av en god og effektiv landbruksforvaltning.

I prosjektet legges det vekt på å forankre arbeidet i kommunenes politiske og administrative ledelse. I starten ble det derfor prioritert å møte regionrådene. Høsten 2010 rakk vi å møte 4 av 7 regionråd. Kommunal ledelse gir på møtene entydige tilbakemeldinger om at de ønsker møte med Fylkesmannen for å følge opp en diskusjon om hvordan landbruksforvaltningen kan bli bedre i egen kommune.

Samarbeidet med KS regionalt

Samarbeidet med KS ivaretas i det daglige gjennom KS sin representasjon i Fylkesmannens to samarbeidsorgan "Landbruksforum Nordland" (kulturlandskap og miljø) og "Partnerskap landbruk" (nærings- og bygdeutvikling). I begge organene er KS representert ved styreleder i KS Nordland. I tillegg har KS Nordland representant i styringsgruppen for kommunedialogen.

Bruk av kap 1144 post 77

Midlene er brukt til kompetanseheving i kommunene, men også til kompetanseheving av medarbeidere i

landbruksavdelingen for heve kvaliteten på vår veiledning overfor kommunene. Midlene er også brukt til å gjennomføre møter i kommunedialogen.

Resultatområde 26 Jordvern, kulturlandskap og samfunnsplanlegging

26.1 Jordvern og kulturlandskap

Sentrale utviklingstrekk for jordvernet i fylket og hovedutfordringer i virkemiddelbruk og tiltak

Jordvernet står sterkt i de fleste kommuner i Nordland. Det registrerer vi også på høringsuttalelser som kom inn til utkastet til Jordvernstrategier i Nordland. Nordland har de senere år bidratt mindre enn landsgjennomsnittet til omdisponering av dyrket jord. Men vi har mistanke om at det er noe underrapportering i KOSTRA. I kommuner med sentra som vokser er det imidlertid et tildels sterkt press på dyrket jord til utbyggingsformål. Også omlegging av riksveitraseer tar dyrket og dyrkbar jord, samt skog.

Både informasjon, høringsuttalelser og innsigelser blir benyttet. Men det viser seg at utbyggingsinteressene likevel vinner fram i mange tilfeller.

Aktivitet og utfordringer i dialog med kommunene for å nå de nye nasjonale målene om å ivareta jord- og kulturlandskapsressursene

Jordressursene. Et utkast til jordvernstrategi har vært på høring til blant annet alle kommuner. Den ferdigstilles i 2011. Prosjekt kommunedialogen har stort fokus på jordressursene i møter med kommunal ledelse, se pkt 25.

Kulturlandskapsressursene. De regionale prioriteringer knyttet til kulturlandskapsverdiene har i 2010 blitt presisert og formidlet til kommunene bl.a. gjennom tildelingsbrevet for SMIL og NMSK. I tillegg har Fylkesmannen samarbeidet med kommunene Sørfold, Alstahaug, Vega og Røst om de to utvalgte kulturlandskapene i jordbruket, Vegaøyan verdensarvområde og prosjektet Kulturlandskapet som næringsutvikler på Røst. Dette 3-årige prosjektet ble igangsatt høsten 2010, med Røst kommune som prosjekteier og Fylkesmannen som en av deltakerne i styringsgruppen. Målsettingen med prosjektet er å bidra til å sikre fortsatt gårdsdrift og viktige miljøverdier. I tillegg til å produsere mat, skal landbruket opprettholde et kulturlandskap som sikrer biologisk mangfold, bidra til verdifulle opplevelseskvaliteter og gi økt næringsvirksomhet og bosetting.

Erfaringer og resultater med iverksetting av tiltak for de områdene som inngår blant utvalgte kulturlandskap i jordbruket

Engan/Ørnes-Kjelvik. Det er inngått avtaler med de to aktive gårdbrukerne i området som sikrer fortsatt årlig skjøtsel av areal som var i bruk før området fikk status som utvalgt kulturlandskap. I tillegg blir det hvert år gjort en ekstra innsats for å gjennomføre nye tiltak i tråd med skjøtelsesplanen. Prioritering av tiltak skjer i nært samarbeid med Sørfold kommune og Arbeidsgruppa for utvalgt kulturlandskap, som i tillegg til kommunen består av de to gårdbrukerne, samt representanter for Salten museum og øvrige grunneiere/beboere. Så langt har innsatsen i hovedsak vært knyttet til skjøtsel av landskap/biologisk mangfold. I løpet av 2011 vil vi ha fått et godt nok beslutningsgrunnlag til at vi i tillegg kan øke aktiviteten innen restaurering av kulturminner.

Blomsøy/Hestøysund/Skålvær. Området fikk status som utvalgt kulturlandskap i 2010. Det ble derfor lagt vekt på å gi god informasjon til grunneiere og andre gjennom brev og informasjonsmøter. Samtidig ble det inngått ettårige avtaler med alle de 11 gårdbrukerne i området om ryddig av kratt og skog på til sammen 110 dekar gammel kulturmark, samt gjennomføring av beiting. I organiseringen av dette arbeidet samarbeidet Fylkesmannen med Alstahaug kommune og Norsk Landbruksrådgiving Helgeland. I 2010 ble det med midler fra ordningen for utvalgte kulturlandskap, og SMIL-midler fra Alstahaug kommune, sikret finansiering av supplerende kartlegging av kulturminner på Blomsøya. Når dette arbeidet er gjennomført våren 2011, kan vi også prioritere tiltak knyttet til kulturminner.

I begge de utvalgte områdene opplever vi at ordningen har blitt tatt godt imot av kommunene, grunneierne og befolkningen for øvrig.

Status i avgang på dyrket jord i fylket sett i forhold til halveringsmålet

I 2009 rapporterte kommunene gjennom KOSTRA om kun 152 da omdisponert dyrket jord mot 344 da i 2008. (Halveringsmålet i Nordland er ca 250 da pr år der det nasjonale målet er omregnet). Vi har fortsatt en mistanke om underrapportering. Kommunene er derfor bedt om å være spesielt nøye med rapporteringen i 2011.

26.2 Samfunnsplanlegging

Sikre jordbrukets arealressurser

Landbrukets arealinteresser blir fokusert gjennom innspill til oppstartfasen for kommunenes arealplanarbeid. I påfølgende høringer blir det vurdert bruk av innsigelse dersom landbrukets arealinteresser ikke er tilstrekkelig ivarettatt. I verneplanprosesser blir skogbruksinteressene fremmet slik at næringsutøvelse skal være mulig innen rammen av vernet.

Innsigelser knyttet til jord- og skogbruk i saker etter plan- og bygningsloven og vernelovgivningen. I 2010 ble det kun fremmet en innsigelse (Flakstad). 5 saker der innsigelser var fremmet tidligere kom til avgjørelse og mekling i 2010.

Bruk og nytte av geodata

Fylkesmannen samarbeider med Statens kartverk gjennom Norge Digitalt Nordland for å etablere og ajourføre kartdata og for at eksisterende kartdata skal tas i bruk i saksbehandling og utviklingsarbeid i fylket. Fylkesmannen er representert i sekretariatet og i arbeidsutvalget for Norge Digitalt Nordland. I tillegg har Fylkesmannen et ekstra ansvar for oppfølging av kommunene i forbindelse med etablering og ajourføring av AR5.

Landbruksavdelinga har tatt i bruk kartdata på en rekke områder som: gårdskartprosessen, næringsutviklingsprosjekter, temakart i kommuneplanlegging, analyse av utviklingstrekk, beitelagskart, presentasjon av statistikk ved hjelp av GIS, klagebehandling, planlegging av skogtaksering/takstarbeid, regionalt miljøprogram.

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
21 Landbruksbasert næringsutvikling	kr 5 589 226,29	kr 0,00
22 Klima- og miljøpolitikk i landbruket	kr 1 499 922,03	kr 0,00
23 Eiendoms- og bosettingspolitikk	kr 711 103,36	kr 0,00
24 Forvaltning av inntekts- og velferdspol. tiltak	kr 2 008 641,39	kr 0,00
25 Kommunene som landbrukspolitisk aktør	kr 484 859,17	kr 0,00
26 Jordvern, kulturlandskap og samfunnsplanlegging	kr 700 546,18	kr 0,00
Andre oppgaver under LMD	kr 152 067,35	kr 34 209,00
Sum:	kr 11 146 365,00	kr 34 209,00

Kunnskapsdepartementet

Resultatområde 31 Tilsyn og forvaltningsoppgaver på utdanningsområdet

31.1 Tilsyn

På grunn av en langtidssykemelding og at en medarbeider sluttet i august, måtte opprinnelig plan for tilsynsaktiviteten justeres. Det medførte at to tilsyn med voksnes rett ble utsatt, mens et skriftlig tilsyn rettet mot minoritetsspråklige elever i grunnskolen ble redusert fra ti til fem kommuner. Tilsvarende ble skriftlig tilsyn med kommunens plikt til å tilby gratis frukt og grønt, redusert fra ti kommuner til åtte. Med utgangspunkt i denne

reviderte tilsynsplanen og tilgjengelige ressurser, vurderer vi at vi har hatt god måloppnåelse på tilsynsområdet.

Medarbeidernes kompetanse på tilsynsområdet vurderes som god, både faglig og metodisk. Alle medarbeidere som er involvert i tilsyn har fått opplæring i systemrevisjonsmetoden.

Samlet ressursbruk til tilsyn er beregnet til 180 ukeverk. Dette tilsvarer litt under 40 % av samlet ressurs på resultatområde 31 og 32 som i 2010 var 458 ukeverk. Det er likevel så marginalt at vi ikke melder det som noe avvik, også sett i relasjon til at vi måtte justere tilsynsplanen noe pga langtidssykemelding (se ovenfor).

Tilsynsystemene er valgt ut fra informasjon fra klagebehandlingen, kunnskap om kommunene og hvilke områder hvor det er sannsynlighet for avvik.

Ved valg av hvilke kommuner som det skal føres tilsyn med, brukes dels informasjon fra Skoleporten, dels annen informasjon som for eksempel klagesaker. Det tas også med i vurderingen hvor lenge siden sist det var tilsyn med kommunen.

Totalt har Fylkesmannen gjennomført 30 tilsyn utenom det felles nasjonale tilsynet. I denne oversikten inngår tilsyn med to kommuner på det samiske området, som går ut over de tre kommunene som var en del av embetsoppdraget og som det er sendt egen rapport på. Av disse ble 15 tilsyn gjennomført som stedlig tilsyn, resten av skriftlige tilsyn.

Et gjennomgående trekk som vi kan registrere, uavhengig av hvilken måte tilsynet er gjennomført på, er manglende etterlevelse av saksbehandlingsreglene som er hovedårsaken til konstatering av avvik. Dels har det sammenheng med manglende fagfolk på kommunalt nivå og dels at rektorene som fatter vedtak ikke har fått nødvendig opplæring.

Tema for de stedlige tilsynene ut over det felles nasjonale tilsynet har vært forsvarlig system og spesialundervisning. Av 15 kommuner som det ble gjennomført tilsyn med, fikk hele 14 avvik på manglende forsvarlig system. Det er bekymringsfullt at 7 av kommunene har fått tilsvarende avvik ved tidligere tilsyn. Dette viser at tilsyn er et nyttig redskap for å avdekke manglende regeletterlevelse, men er ikke nok til å rette på forholdet.

Det er særlig ett forhold som kjennetegner skoleeierne som har fått avvik og det er manglende eller mangelfull skolefaglig kompetanse på kommunalt nivå. Det går ut over arbeidet med kvalitetssikring og oppfølging av skolene.

Fylkesmannen gjennomførte regelverksamling i juni 2010. Tema var blant annet opplæring av minoritetsspråklige barn, unge og voksne, elevenes skolemiljø, individuell vurdering og klagebehandling, Skoleporten, problemstillinger iht barne- og barnevernlov og resultater etter Fylkesmannens tilsyn med kommunene. Utdanningsdirektoratet bidro temaet minoritetsspråklige barn og unge. Fylkesmannen stilte selv med det øvrige innholdet. På grunn av streiken i offentlig sektor fikk vi ikke den deltakelsen som påmeldingen skulle tilsi. Men påmeldingen viser at det er et stort behov for regelverkkonferanser.

Tilsynsobjekt:	Alstahaug kommune
Paragraf(er):	Oppl.l. § 2-8
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Nei
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Alstahaug kommune
Paragraf(er):	Oppl.l.§ 13-5
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Nei
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Bindal kommune
----------------	-----------------------

Paragraf(er):	Oppl.l. § 13-5
Lovbrudd:	Nei
Type:	Stedlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Nei
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Bodø kommune
Paragraf(er):	Oppl.l. §§ 6-2 og 9-2 og forskrift til oppl.l. § 7-1
Lovbrudd:	Nei
Type:	Stedlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Nei
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Flakstad kommune - Ramberg
Paragraf(er):	Oppl.l. § 13-10 andre ledd, kap 5 og forskrift til oppl.l. § 2-1
Lovbrudd:	Ja
Type:	Stedlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Nei
Publisert:	Ja
Kommentar:	Tilsynet avsluttet så sent på året at frist ikke er gått ut

Tilsynsobjekt:	Gildeskål kommune - Inndyr skole
Paragraf(er):	Oppl.l. § 13-10 andre ledd, kap 5 og forskrift til oppl.l. § 2-1
Lovbrudd:	Ja
Type:	Stedlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Nei
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Grane kommune
Paragraf(er):	Oppl.l. §§ 6-2 og 9-2, forskrift til oppl.l. § 7-1
Lovbrudd:	Ja
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Nei
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Hadsel kommune
Paragraf(er):	Oppl.l. § 2-8
Lovbrudd:	Ja
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Nei
Publisert:	Nei
Kommentar:	Tilsynet avsluttet så sent på året at frist ikke er gått ut

Tilsynsobjekt:	Hadsel kommune - Sandnes, Innlandet
----------------	--

Paragraf(er):	Oppl.1. § 13-10 andre ledd, kap 5 og forskrift til oppl.1. § 2-1
Lovbrudd:	Ja
Type:	Stedlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Hemnes kommune - Korgen, Hemnes
Paragraf(er):	Oppl.1. § 13-10 andre ledd, kap 5 og forskrift til oppl.1. § 2-1
Lovbrudd:	Ja
Type:	Stedlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Nei
Kommentar:	Tilsendt dokumentasjon viste at kommunen ikke hadde forsvarlig system på plass. I forståelse med kommunen ble avvik presentert på sluttmøte, uten å gjennomføre intervju. Resten av dagen nyttet til veiledning.

Tilsynsobjekt:	Lødingen kommune
Paragraf(er):	Oppl.1. § 13-5
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Nei
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Lødingen kommune
Paragraf(er):	Oppl.1. § 2-8
Lovbrudd:	Ja
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Nei
Publisert:	Nei
Kommentar:	Tilsynet avsluttet så sent på året at frist ikke er gått ut

Tilsynsobjekt:	Lødingen kommune - Lødingen b, Lødingen u
Paragraf(er):	Oppl.1. § 13-10 andre ledd, kap 5 og forskrift til oppl.1. § 2-1
Lovbrudd:	Ja
Type:	Stedlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Nei
Kommentar:	Tilsvarende opplegg som i Hemnes kommune

Tilsynsobjekt:	Moskenes kommune
Paragraf(er):	Oppl.1. § 13-10 andre ledd, kap 5 og forskrift til oppl.1 2-1
Lovbrudd:	Ja
Type:	Stedlig
Paalegg:	Ja

Avsluttet:	Nei
Publisert:	Nei
Kommentar:	Tilsvarende opplegg som i Hemnes

Tilsynsobjekt:	Narvik kommune
Paragraf(er):	Oppl.1. § 13-10 andre ledd, kap 5 og forskrift til oppl.1. § 2-1
Lovbrudd:	Ja
Type:	Stedlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Nesna kommune
Paragraf(er):	Oppl.1. § 13-5
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Nei
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Nesna kommune - Nesna
Paragraf(er):	Oppl.1. § 13-10 andre ledd, kap 5 og forskrift til oppl.1. § 2-1
Lovbrudd:	Nei
Type:	Stedlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Nei
Publisert:	Nei
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Nordland fylkeskommune
Paragraf(er):	Forskrift til oppl.1. §§ 3-44,3-51 og 3-67
Lovbrudd:	Ja
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Nei
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Rana kommune
Paragraf(er):	Oppl.1. 13-5
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Nei
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Røst kommune - Røst
Paragraf(er):	Oppl.1. § 13-10 andre ledd, kap 5 og forskrift til oppl.1. § 2-1
Lovbrudd:	Ja
Type:	Stedlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja

Publisert:	Nei
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Saltdal kommune - Rognan b, Rognan u
Paragraf(er):	Oppl.l. § 13-10 andre ledd, kap 5 og forskrift til oppl.l. § 2-1
Lovbrudd:	Ja
Type:	Stedlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Nei
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Saltdal kommune
Paragraf(er):	Oppl.l. § 13-5
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Nei
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Sortland kommune
Paragraf(er):	Oppl.l. § 13-5
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Nei
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Træna kommune
Paragraf(er):	Oppl.l. § 13-5
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Nei
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Vefsn kommune
Paragraf(er):	Oppl.l. § 2-8
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Nei
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Vega kommune - Vega b og u
Paragraf(er):	Oppl.l. § 13-10 andre ledd, kap 5 og forskrift til oppl.l. § 2-1
Lovbrudd:	Ja
Type:	Stedlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Vestvågøy kommune - Leknes, Fygle
Paragraf(er):	Oppl.l. § 13-10 andre ledd, kap 5 og forskrift til oppl.l. § 2-1
Lovbrudd:	Ja
Type:	Stedlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Værøy kommune - Værøy
Paragraf(er):	Oppl.l. § 13-10 andre ledd, kap 5 og forskrift til oppl.l. § 2-1
Lovbrudd:	Ja
Type:	Stedlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Nei
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Vågan kommune
Paragraf(er):	Oppl.l. § 2-8
Lovbrudd:	Ja
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Nei
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Øksnes kommune
Paragraf(er):	Oppl.l. § 13-10 andre ledd, kap 5 og forskrift til oppl.l. § 2-1
Lovbrudd:	Ja
Type:	Stedlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Nei
Kommentar:	Oppfølging av tidligere tilsyn på grunn av at kommunen ikke har lukket avvik

31.2 Klagesaksbehandling

Klagesaksbehandlingen i 2010 har strukket seg over svært mange områder. Avdelingen har god kompetanse til å drive klagesaksbehandling på de områdene som har vært representert, gjennom å ha medarbeidere med juridisk, pedagogisk og økonomisk kompetanse, i tillegg til den realkompetansen vi besitter.

Også i 2010 er det klager på standpunkt karakter som utgjør den største gruppen. Vi har behandlet totalt 104 saker, og 78 av disse har fått medhold. Tallet viser en økning fra 2009, da det totale antallet klager var 82. Den store medholdsandelen skyldes hovedsaklig at begrunnelsen for karakteren ikke er knyttet til kompetansemålene i læreplanen. Det er videre i liten grad dokumentert at skolene gir vurdering underveis. I 2010 ser vi videre at enkelte elever leverer klager i flere fag. En elev hadde 7 karakterklager til behandling hos Fylkesmannen. Klagene kommer fra 19 av våre 44 kommuner, fordelt på 29 skoler.

På spesialundervisningsområdet har 11 av 6 saker, altså størsteparten av klagene, fått medhold. Det skyldes primært at avvik fra sakkyndig vurdering er økonomisk begrunnet, begrunnet i likeverdighetsprinsippet ("ostehøvelmetoden") eller ubegrunnet. Flere steder er vedtakene generelt mangelfullt begrunnet. Vi opplever også at kommunene sier lite om spesialundervisningens innhold i vedtakene. En tendens er at beskrivelse av spesialundervisningens innhold ikke er tydelig nok eller grundig nok i den sakkyndige vurderingen. Dette forplanter seg til vedtak og til individuell opplæringsplan. Det er fortsatt behov for å veilede kommunene på dette

området.

Tallet på ferdig behandlede spesialundervisningssaker har gått ned fra 26 til 11. Samtidig har tallet på saker som måtte returneres for fornyet førsteinstansbehandling gått opp fra 11 til 44. En enkelt kommune fikk 38 klagesaker returnert for fornyet førsteinstansbehandling. Der var avslagene begrunnet med dårlige kommuneøkonomi. Fylkesmannen har initiert veiledning overfor blant annet denne kommunen. To av de øvrige sakene som ble returnert, hørte til i videregående skole. Også der var årsaken feil saksbehandling og mangelfull sakkyndig vurdering.

Innenfor spesialpedagogisk hjelp har én klager fått medhold. En av klagene var sendt direkte til Kunnskapsdepartementet. I de to andre klagene fatter ikke kommunen vedtak. Fylkesmannen har bedt om tilbakemelding fra kommunen.

Også fire saker som gjelder psykososialt miljø har vært returnert til kommunen for utredning og behandling i første instans. Kun to saker ble klagebehandlet fullt ut, og disse fikk medhold. Selv om vi fikk få saker til formell behandling, opplever vi at fokus på det psykososiale miljøet har fortsatt å øke i kommunene, og her har nok det nasjonale tilsynet i 2010 hatt en effekt. Vi får henvendelser om veiledning fra både foresatte, skoleledere og kommunalt nivå.

Det har vært kun to klagesaker om skoleskyss i 2010. Andre henvendelser om skoleskyss har vært løst gjennom veiledning om regelverk. Vi har hatt flere forespørsler om avklaring i forhold til kostnadsfordeling mellom kommune og fylkeskommune, jf. oppl. § 13-4. Vi har også avgjort fire klagesaker etter forskrift til opplæringsloven § 18-1, og derav fikk tre klagesaker medhold og ett avslag.

I saker som gjelder bytte av skole opplever vi også i 2010 at kommunene er restriktive med å innvilge slike søknader. Vi har behandlet fire klagesaker i 2010, og kommunens avslag på søknad ble opprettholdt i tre av sakene. En fikk medhold.

Klage i grunnskolen (opplæringsloven med forskrifter)

Type Klage	Sum innkomne saker	Medhold/Delvis medhold	Avslag	Annet	Kommentar
Skyss, § 7-1	2	2	0	0	Andre henvendelser har vært løst gjennom veiledning om regelverk.
Vurdering (standpunkt), kap 5 i forskriften	104	78	26	0	Antall klager har gått opp fra 82 i 2009 til 104 i 2010.
Skoleplassering, § 8-1	4	1	3	0	Kommunene er fortsatt restriktive med å innvilge skoleplass annet sted enn nærskolen. Annet ledd er underlagt "fritt" skjønn.
Psykososialt skolemiljø, § 9a-3	6	2	0	4	De fire sakene er saker som har kommet direkte til fylkesmannen, uten at parten har klaget til skolen først. De ble sendt til skolene.
Fysisk skolemiljø, § 9a-2	1	0	0	1	En sak ble sendt til skolen for behandling i første instans.
Vurdering (muntlig eksamen), kap 5 i forskriften	2	0	2	0	
Annet	1	0	1	0	Annullering av eksamen, forskriften § 3-37
Ekstra år i grunnskolen, § 2-1 fjerde ledd	1	0	1	0	
Annet	1	1	0	0	Klagesak om organisering av undervisning for enkeltelev, behandlet med hjemmel i § 8-2.
Bortvisning, § 2-10	1	0	1	0	
Særskilt språkopplæring, § 2-8	3	0	3	0	Klagene kom fra mor på vegne av tre barn. Hun ønsket morsmålsopplæring uavhengig av ferdigheter i norsk, og avslagene er begrunnet i at elevene kan nok norsk til å ha

					mistet retten etter § 2-8.
Permisjon fra opplæringen, § 2-11	1	0	1	0	
Annet	4	3	1	0	Kostnadsfordeling etter forskriften § 18-1.
Spesialundervisning, § 5-1	61	11	6	44	Antall ferdig behandlede saker har gått ned fra 26 til 11. Samtidig har tallet på saker som ble returnert for fornyet behandling i første instans gått opp fra 11 til 44.
Vurdering (standpunkt), kap 5 i 1 forskriften		0	1	0	Annullering av eksamen, forskriften § 3-37.
Sum	193	98	46	49	

Klage i forbindelse med spesialpedagogisk hjelp til barn under opplæringspliktig alder (opplæringsloven)

Type Klage	Sum innkomne saker	Medhold/Delvis medhold	Avslag	Annet	Kommentar
Spesialpedagogisk hjelp, § 5-7	5	1	1	3	To saker ble sendt til kommunen på grunn av manglende vedtak. En sak ble sendt til kommunen fordi den var sendt direkte til KD.
Sum	5	1	1	3	

31.3 Grunnskolen informasjonssystem, GSI

Mål for arbeidet med GSI 2010 var å levere feilfritt innen fristen. Det klarte vi mht. grunnskoledataene, som vi og kommunene prioriterte, men ikke mht. kulturskole og voksenopplæring.

Måloppnåelsen er ikke bare avhengig av oss og vårt arbeid, men i større grad av at kommunene tar ansvar og gjøre sin del av jobben. Det er de som sitter på dataene og skal registrere dem. Uten deres prioritering av ressurser i form av tid og kompetanse, kan vi heller ikke levere noe fra Nordland.

Vår kompetanse er meget god. Vi kjenner systemet meget godt og kan veilede på alle spørsmål.

Vi har også kapasitet internt, men det er et krevende arbeid å få kommunene til å prioritere GSI-arbeidet innen frister. Det blir et hastverkarbeid i siste liten, muligens fordi at ressursbruk og kompetanse ute i kommunene varierer mye. Dette er i hovedsak små kommuner, som vi må følge tett opp. I de større kommunene ser det ut til at kompetansen er bedre, og vi registrerer lavere behov for veiledning enn tidligere år. Vi ser også at flere er pliktoppfyllende og har en plan for hvordan og hvem som skal registrer data, de kjører samlinger for rektorer og følger dem opp fra rådmannsnivået.

Tre personer hos oss er involvert i arbeidet. Dette for å sikre at brukerstøtten til en hver tid er tilgjengelig. Når vi mottar passordene for kommunenes adgang til GSI, tas de ut på papir og sendes til alle. En stund etter at kommunene har mottatt "kommunebrevet" fra Udir/SSB om innsamlingen, sender vi en e-post med vedlegg til alle skoleansvarlige. I brevet gir vi en del tips om innsamlingen og påpeker typiske feil fra tidligere innsamlinger. Dette for å få mer oppmerksomhet rundt GSI.

Etter at innsamlingen er over, kvitterer vi ut med brev til kommunene der vi også takker for vel utført jobb.

Med ca. 350 skoleenheter i 44 kommuner er det relativt mye arbeid å følge opp alle, særlig når kontrollene i systemet blir endret underveis, slik at skoler/kommuner må gå inn og rette opp det de tidligere har levert feilfritt. Systemet må i alle deler være "spikret" når innsamlingen starter 1. oktober, ellers blir det merarbeid og misytringer.

Grunnskoledata ble levert feilfritt, men det var en del mangler ved dataene for kulturskole og voksenopplæring. Vi tror det kommer av at mange kommuner prioriterer levering disse dataene lavt.

31.4 Informasjon og veiledning

Fylkesmannen i Nordland inviterte til regelverksamling 9. og 10. juni 2010. Tema var blant annet opplæring av

minoritetsspråklige barn, unge og voksne, elevenes skolemiljø, individuell vurdering og klagebehandling, Skoleporten, problemstillinger i barne- og barnevernlov og resultater etter Fylkesmannens tilsyn med kommunene. Utdanningsdirektoratet ved seniorrådgiverne Hilde Austad og Kristin Holma Andersen bidro med et foredrag om temaet minoritetsspråklige barn og unge. Fylkesmannen stilte selv med det øvrige innholdet. Vi hadde omtrent 140 påmeldte, men tallet på frammøtte var i overkant 100. Årsaken var i all hovedsak streiken i offentlig sektor. Den ble avsluttet i løpet av samlingens første dag, men vi kom ikke unna at den påvirket oppmøtet hos oss. Programmet ble rammet av streiken ved at Jens Garbo, spesialrådgiver i Utdanningsforbundet, ikke kunne komme til Bodø for å holde sitt foredrag.

(Skoleporten har i 2010 vært oppe som eget tema på regelverksamling for skolelederne. I tillegg har det i 2010 blitt arrangert en egen samling for skolelederne hvor det ble satt særskilt fokus på de ulike verktøyene i skoleporten.)

Fylkesmannen får sporadisk henvendelser fra kommuner som benytter data fra skoleporten i sitt arbeide med kvalitetsvurdering knyttet til opplæringssektoren. I den grad bistand blir etterspurt, blir dette gitt. Data fra skoleporten og kommunens vurderinger av disse er også gjerne momenter som det blir satt fokus på i sammenheng med tilsyn i kommunene.”

I oktober arrangerte Fylkesmannen – i samarbeid med Utdanningsdirektoratet – en konferanse om bruk av verktøy for skoleutvikling. Målgruppa var skoleeiere, skoleledere og lokale kompetansmiljøer, i alt rundt 60 deltakere. Utdanningsdirektoratet presenterte ståstedsanalyse, organisasjonsanalyse og tilstandsrapport. Meløy og Rana kommuner la fram hvorfor og hvordan de bruker dette verktøyet i sitt arbeid med skoleutvikling.

Oppdraget om veilederkorps har bakgrunn i St.meld.nr.31 (2007-2008) Kvalitet i skolen. Målet med Veilederkorpset er blant annet at veiledningen skal lede fram til at skoleeiere og skoler skal bli bedre i stand til selv å drive utviklingsarbeid ut fra erkjente behov. Veilederkorpset er statlig, og har ingen formell myndighet. Den ligger hos skoleeier som er kommunen. Det er derfor frivillig for en kommune om den vil ta imot støtte fra Veilederkorpset. Fylkesmannens rolle er å være en koordinator mellom direktoratet og kommunene. Vi har mottatt søknader om deltakelse fra skoleeiere og videreformidlet disse i en prioritert rekkefølge til direktoratet. Fylkesmannen har deltatt på informasjonsmøter for nye veiledere, informasjonsmøter for skoleeiere (søknadsmøte) og oppstartsamling for Veilederkorps for Nord-Trøndelag og Nordland.

31.5 Eksamen, nasjonale prøver og kartleggingsprøver

PAS og PGS

PAS har effektivisert registreringsarbeidet når det gjelder eksamen. Men vi bruker mye tid på brukerstøtte før gjennomføring av nasjonale prøver og før eksamen når elever og fagpersoner skal registreres. Det er helt nødvendig å kontrollere den registrering som gjøres ute på skolene, spesielt oppmelding til eksamen. En vanlig feil er at elever er meldt opp i alle tre fag. I tillegg er registrering i norskfaget med tre fagkoder vanskelig for mange.

Stadig flere skoler benytter PGS ved levering av eksamensbesvarelser i norsk og engelsk. Bruken av PGS har også gjort arbeidet med fellessensuren enklere. Systemet har fungert godt som verktøy for alle involverte. Og skolenes utstyr og kompetanse er stadig blitt bedre. Vi mottok få feilmeldinger om PAS og PGS dette året.

Nasjonale prøver

Nasjonale prøver ble gjennomført etter gjeldende retningslinjer. Det sviktet en del på registrering av resultater i lesing. 9404 elever var oppmeldt til leseprøvene, 1208 resultater manglet i PAS, dvs nesten 13 %. Etter telefonrunde til flere av de aktuelle skolene, framkom det at de ikke hadde vært klar over fristen for registrering 1.oktober. Prøvene var både gjennomført og vurdert, og skolen skulle informere både elever og foresatte om resultater og eventuelle tiltak.

Elektroniske kartleggingsprøver

Prøvene ble gjennomført etter gjeldende retningslinjer. Men ikke alle skolene hadde gjennomført prøvene; her manglet mange resultater.

For KPENGV1 var 3782 elever påmeldt, men 609 resultater manglet, dvs 16 %. For KPREGV1 var 3789 elever påmeldt og 347 resultater manglet, dvs 9,1 %. Enkelte skoler utmerket seg klart. Vi informerte Fylkeskommunen om saken og de har i ettertid tatt dette opp med de aktuelle skolene. Skoleeier hadde gitt melding om at prøvene

skulle være obligatoriske i Nordland.

Sentralt gitt eksamen i grunnskolen og eksamen i grunnskoleopplæring for voksne

FM-Nordland hadde i 2010 ansvaret for fellessensuren i matematikk skriftlig (MAT0010) for elevene i Nordland, Troms og Finnmark. Det ble oppnevnt et korps på 34 sensorer fra de tre fylkene, de fleste fra Nordland. Vi arrangerte kurs for sensorene i begynnelsen av mai. Tema for dagen var oppdatering av kunnskap og erfaringsoverlevering. Fikk tilbakemelding om at dette var til stor nytte. Dagen før fellessensuren møttes alle sensorene for en gjennomgang av årets oppgavesett. Ansvarlig for opplegget var oppmennene. Fellessensuren forløp uten vansker.

Det var oppmeldt (376+832+1287=)2495 elever til matematikk. Av disse deltok 2449. 13 elever klaget på resultatet. Kostnadene for eksamensarbeidet beløp seg til kr 920 000.

Fra Nordland var 1218 elever trukket ut til eksamen i engelsk; 10 elever klaget på karakteren. Norsk hovedmål og norsk sidemål hadde hver 656 kandidater hvorav hhv 21 og 7 elever klaget på resultatet. Kode NOR1415 hadde 70 påmeldte, ingen klaget.

Sentralt gitt skriftlig eksamen i grunnskolen ble gjennomført etter gjeldende forskrift og sentralt gitte retningslinjer.

Lokalt gitt eksamen i grunnskolen

Disse prøvene er gjennomført på en forsvarlig måte og i henhold til læreplanen og forskrift til opplæringsloven. Nordland hadde god tilgang på sensorer. Mange kommuner har kun én ungdomsskole. Derfor utveksles sensorer over kommunegrensene. Det har blant annet ført til at retningslinjer for gjennomføring av muntlig eksamen er blitt skriftliggjort. Dette er et viktig bidrag til like forhold for alle elevene. 2010 er siste året at Fylkesmannen har gjort arbeidet med å registrere sensorer til muntlig eksamen og ellers bidratt i planlegging for gjennomføring. På høsten ble kommunene informert om denne endringen i oppgavefordeling og et forslag til framdriftsplan ble presentert.

Eksamen videregående skole

Fylkesmannen har god kontakt med fylkeskommunens eksamensansvarlige og deltar på fylkeskommunens samlinger for dem som er eksamensansvarlige ute på skolene. Det er en utstrakt kontakt mellom Fylkesmannen og Fylkeskommunens eksamensansvarlige pr telefon og e-post for å diskutere, samt løse problemer knyttet til tolkning av regelverk, ifm problemer av mer praktisk art knyttet til både lokalt gitt og sentralt gitt eksamen og vurdering innenfor sektoren videregående opplæring.

Arbeid knyttet opp mot eksamensavviklingen i fylkeskommunen, har framskaffet informasjon som ble brukt som grunnlag for å iverksette tilsyn på fylkeskommunens praksis når det gjelder dispensasjonshjemlene ifm utskriving av vitnemål og fag-/svennebrev.

Fylkesmannen har ansatte med høy faglig kompetanse på området eksamen og prøver. Dette gjelder både pedagogisk og juridisk kunnskap. Og vi har gode ferdigheter i bruken av PAS og PGS. Alle har lang erfaring med disse oppgavene. Intensiteten i arbeidet er sesongbetont, noe avdelingen håndterer dette på en god måte.

Særskild Rapportering	JA	NEI	Øvrige kommentarer
1. Benytter embetet informasjonen som fremkommer ved avvikling av prøver og eksamener i tilsynsarbeidet?	X		Brukes i risikovurderingen vved utvalg av tema og tilsynsobjekt

Særskild Rapportering	Spesifiser dersom avvik fra lands-gjennomsnittet totalt eller på enkeltprøver)	Spesifiser dersom stor variasjon mellom skoleeiere innad i fylket	Vurdering av årsak til avvik	Beskrivelse av tiltak over skoleeiere med høy andel elever med fritak

2. Hvor stor andel av elevene har fått fritak fra deltakelse på nasjonale prøver	Nordland har påmeldt 24937 elever til de åtte prøvene. Antall fritatte er 483. Alle prøver: samlet fritak 1,9% 5.trinn: samlet fritak 3,1% 8.trinn: samlet fritak 1,1% 9.trinn: samlet fritak 1,6%	Seks kommuner har ingen fritak. 17 kommuner har fritak for 1-4 elever. Fem kommuner har fritak fra 4,1% til 8,7%.	Fire av kommunene er små, så et lite antall elever med fritak gir et stort prosentvis utslag. Tre av de fem kommunene har mange elever som er asylsøkere og innvandrere.	Vi har hatt kontakt med flere av kommunene. Alle mener at fritakene er i samsvar med forskrift til opplæringsloven § 2-4 første og andre ledd.
--	--	---	--	--

31.7 Tilskuddsforvaltning

Mål for arbeidet:

Tilskuddsmottakerne i Nordland skal få de tilskudd de søker og har krav på i henhold de retningslinjer som gjelder for tilskuddet og retningslinjer for god tilskuddsforvaltning.

Samlet sett har vi nok ressurser til å ivareta tilskuddsforvaltningen innenfor de rammer som er satt. Men vi kan være sårbare ved turnover og vakanser, noe vi har opplevd i 2010. Bl.a. har kontinuiteten og oppfølgingen av tilskuddet til samiskopplæring i grunnskolen ikke vært tilfredsstillende.

Når det gjelder teknisk behandling av tilskuddene (innhenting av data i form av søknader, produksjon og utsending av tilskuddsbrev, registrering i Agresso, kontakt med kommunene ved uklarheter osv.) har vi god kompetanse. Mye av ressursbruken når det gjelder kontakten med brukerne anvendes til å veilede om søknadsfrister og å veilede om feil og mangler ved søknadene.

Vi opplever også at vi mangler en del kompetanse mht. kontroll og oppfølging av det enkelte tilskudd, og at midlene er benyttet til formålet. I kontrollrutinene står det at det skal kunne dokumenteres at tilskuddsordningen fungerer etter hensikt og retningslinjer (mål, målgruppe, kriterier for måloppnåelse m.v.). Dette krever etter vår mening god økonomisk innsikt og kompetanse, noe vi ikke har i dag. Om disse forventningene fra oppdragsgiver skal bli innfridd, trenger våre medarbeidere skoling og veiledning i hvordan dette skal gjøres; f. eks. hvilke kontrollhandlinger vi kan foreta overfor tilskuddsmottaker for å fastslå at et tilskudd er benyttet til formålet.

Når det gjelder metode og strategi innen fagfeltet, har vi etablert en kontinuerlig økonomistyring; dvs. kontroll mellom fullmakt og forbruk. Hver saksbehandler med budsjett disponering har ansvar for eget skyggeregnskap med løpende forbruk. Likevel ser vi at dette er vanskelig å beregne nøyaktig. Vi kunne derfor ønske oss et system der det er tilfredsstillende at vi samlet sett holder oss innenfor det vi har fullmakt til å bruke på kapitlet. Dette er en ordning som fungerer bra for de fullmaktene vi får fra IMDi, og vi tror også at det vil være mulig å gjøre på de tilskuddsfullmaktene vi får fra Udir.

Fylkesmannen i Nordland har de siste årene jobbet med å digitalisere flere av tilskuddsordningene som i dag er papirbaserte og som egner seg til elektronisk drift. På leirskoletilskuddet er dette nå en realitet og fungerer godt.

Vi har utarbeidet en tilskuddskalender for alle tilskuddene våre. Den distribueres til alle kommuner og ligger på hjemmesiden vår, sammen med skjemaene. Til tross for dette får vi noen etterslep, delvis pga. av fristene fra kommunene ikke overholdes, og som igjen fører til at vi ikke klarer å gi god nok prognose for totalt behov per 31.12..

Resultatområde 32 Oppgaver for økt kvalitet i grunnopplæringen

32.2 Kompetanseutvikling

Videreutdanning

Samarbeidet med skoleeiere i Nordland har fungert godt. Erfaringene viser imidlertid at søknader fra skoleeiere ofte kommer sent uansett når man setter frister. Dermed blir arbeidet meget intensivt og ressurskrevende forut for de ulike fristene.

På grunn av lange reiseavstander i Nordland fylke blir kostnadene (og tiden som brukes) for reise- og opphold i forbindelse med samlinger uforholdsmessig store. Dette har innvirkning på søkning til studieplassene, antall som tar imot tildelt plass og frafall underveis i studiet. Skoleierere og lærere ønsker flere studieplasser i ved utdanningsinstitusjonene i fylket. Nordland fikk tildelt 123 studieplasser. Skoleeiere i Nordland tok imot 79 plasser noe som gir en deltagelse på 64 %.

Total ressursbruk i 2010: Ca. 11 ukeverk

Etterutdanning

Arbeidet med etterutdanning har gått bra. Det er god søkning til plassene. Kommunene benytter i stor grad kompetansemiljøene som er tilgjengelig i fylket.

Total ressursbruk i 2010: Ca. 3 ukeverk

GNIST

Regional GNIST har nedfelt følgende arbeidsmål for sitt arbeid:

- Arbeide med forankring av GNIST-arbeidet ved at det avvikles hyppigere møter
- Arbeide med tydelige målsettinger og resultater av GNIST-arbeidet
- Arbeide videre med omdømmebygging
- Bruken av medier i markedsføring (gjennomgang av Workshop 13. januar i Oslo)
- Entreprenørskap gir muligheter for ungdommen til praksisplasser
- Involvere Nordland Fylkeskommune

Total ressursbruk i 2010: Ca. 3 ukeverk

32.3 Skoleporten

Måloppnåelsen vurderes som god. Embetet har allokert tre personer til å dekke opp brukerstøttefunksjonen knyttet til Skoleporten. En person har fått et hovedansvar for veiledning overfor skoleeierne knyttet til Skoleporten som verktøy.

Skoleporten brukes som ett av verktøyene i forbindelse med planlegging og gjennomføring av tilsyn i Nordland. Vi bruker i tillegg bl.a. SSB og GSI.

Skoleporten har i 2010 vært oppe som eget tema på regelverksamling for skolelederne. I tillegg har det i 2010 blitt arrangert en egen samling for skolelederne hvor det ble satt særskilt fokus på de ulike verktøyene i skoleporten.

Fylkesmannen får sporadisk henvendelser fra kommuner som benytter data også fra skoleporten i sitt arbeide med kvalitetsvurdering knyttet til opplæringssektoren. I den grad bistand blir etterspurt, blir dette gitt. Data fra skoleporten og kommunens vurderinger av disse er også gjerne momenter som det blir satt fokus på i sammenheng med tilsyn i kommunene.

1. Har embetet oppdatert brukerstøtte- og veiledningsfunksjon?

Ja

Øvrige kommentarer

2. Benytter embetet Skoleporten i tilsynsarbeidet?

Ja

Beskriv hvordan

Skoleporten er en av kildene som benyttes for å fremskaffe grunnlagsdata i forbindelse med vurdering av hvilke kommuner det skal føres tilsyn med.

3. I hvilken grad brukes Skoleportens elementer i lokal kvalitetsvurdering?

Fylkesmannen har ingen sikre data på i hvilken grad skoleporten brukes i den lokale kvalitetsvurderingen i skolene eller i kommunene. Henvendelser indikerer likevel at verktøyene til en viss grad blir benyttet i flere av kommunene.

4. Innspill fra embetet til forbedringer av Skoleporten:

32.4 Erfarings- og kunnskapsinnhenting

Forsøk med fremmedspråk på 6.-7.trinn 2010-2012. Fire kommuner deltar i forsøket. Oppstart var høsten 2010. Alstad barneskole i Bodø og Hemnes skole i Hemnes tilbyr fransk, spansk og engelsk. Lyngheim skole i Rana tilbyr russisk til to grupper og Mosjøen skole i Vefsn har to spanskgrupper. Omfanget er to klokketimer per uke i tillegg til det ordinære timetallet.

Fylkesmannen har besøkt alle fire skolene og møtt elevene, lærerne og rektorene. Det er stor entusiasme å se hos alle. Lærerne som deltar i forsøket, er to ganger per semester på to dagers etterutdanning. Her henter de både teori og ideer til praksis. De er veldig tilfreds med dette tilbudet. Fremmedspråksenteret har ansvaret for innhold og gjennomføring. De fire skolene har til sammen mottatt ca kr 350 000 for høstsemesteret.

32.5 Tiltak innen tilpasset opplæring og spesialundervisning - kap. 230.01

Veilederen til opplæringsloven om spesialundervisning og spesialpedagogisk hjelp har vært utgangspunktet for informasjon og veiledning til barnehager, skoler, videregående skoler, PP-tjenesten, helsetjenesten og barnevern. Det har vært avviklet temadager og kursdager i flere kommuner på dette området.

Fylkesmannen får stadig henvendelser om å delta på regionale kurs og kompetansedager, der temaet er spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning. Det tverrfaglige teamet internt i embetet bidrar aktivt til faglig bredde i informasjon og veiledning, spesielt med fokus på barnas og elevenes psykososiale hverdag. Fylkesmannen samarbeider aktivt med PPT. Det har vært gjennomført fire møter i samarbeidsforumet. Det har vært en høst- og en vårsamling for alle PP-lederne i fylket. I tillegg til spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning, har fokuset også vært Landsdelssamlinga for Nordland, Troms og Finnmark som ble avviklet i Nordland. Landsdelssamlinga hadde besøk av Kunnskapsminister Kristin Halvorsen.

32.6 Utviklingsarbeid – urfolk og nasjonale minoriteter

Fylkesmannen har etter hvert opparbeidet seg betydelig kompetanse på det samiske området. Aktiviteten har vært høy. Flere personer er involvert i arbeidet. Det er avholdt både lulesamisk- og sørsamiske konferanser. Den lulesamiske konferansen ble tolket, det er for første gang det skjer i regi av Fylkesmannen. Videre er det avholdt nettverksmøter og midler er fordelt til ressurskolene. Oppdrag fra FAD som en del av Handlingsplanen for samiske språk, har ført til enda større aktivitet på området. Spesielt har samarbeidsprosjektet med Sameskolstyrelsen om sørsamiske språkleire vært ressurskrevende.

Fylkesmannen i Nordland har hatt samling for lærere som driver fjernundervisning i lulesamisk og sørsamisk. Fylkesmannen har satt i gang et arbeid med en etterutdanningsserie for fjernundervisningslærere.

Fylkesmannen har ikke lyktes i samarbeidet over landegrensene som forutsatt i handlingsplanen for samiske språk. Det har sammenheng med at Finland ikke har svart på invitasjon om samarbeid. Samarbeidet med Sverige er imidlertid utmerket.

Drag skole er etablert som ressurscenter for lulesamisk fjernundervisning. De tekniske løsningene er på plass og fjernundervisningslærer er tilsatt. Skolen kom i virksomhet i løpet av høsten 2010, riktignok med noen innkjøringsproblemer. Men nå skal alt fungere teknisk og pedagogisk. Det som gjenstår i prosjektet er å få på plass hospiteringsordninger. Bruk av midler i prosjektet rapporteres i egen rapport. Måloppnåelse i prosjektet vurderes som god.

Den tekniske løsningen som er valgt er så fleksibel at også sørsamisk fjernundervisning vil kunne ha nytte av utstyret.

Samarbeidet med ulike samiske miljø og institusjoner har vært godt, og har vært en forutsetning for å komme i mål med de tiltakene som er satt ut i livet.

Samlet vurderes måloppnåelsen på det samiske området som akseptabel. På det området hvor vi ikke har lyktes fullt er på grunn av forhold som har vært utenfor vår kontroll.

32.7 Opplæring innenfor kriminalomsorgen

Fylkesmannen i Nordland har ikke prioritert dette resultatområdet i 2010 etter at vi gjennomførte tilsyn med opplæringen innenfor kriminalomsorgen i Nordland i 2009.

Det er ikke etablert samarbeidsorganer som Fylkesmannen deltar i. Vi kan følgelig ikke rapportere noe om det arbeidet som foregår eller vurdere status på området i 2010.

For øvrig er det bare Fylkesmannen i Hordaland som i embetsoppdraget er bedt om å rapportere på resultatområde 32.7.

Resultatområde 33 Tilsyns- og forvaltningsoppgaver på barnehageområdet

33.1 Tilskuddsforvaltning

Driftstilskudd til barnehager - post 0231 60

I 2010 ble det utbetalt kr 5 097 282 for barnehageplasser som ble åpnet i 2009. Endringsmeldingene var innrapportert fra barnehagene til respektive kommuner, men av ulike grunner var ikke disse sendt videre til Fylkesmannen. Dette ble oppdaget når barnehagene i løpet av 2010 begynte å etterlyse pengene. Problemstillingen er omtalt også i rapporten for 2009 og gjør det umulig å kontrollere om areal pr. barn og pedagogisk bemanning er etter norm og lov.

Utbetalt på nye barnehageplasser i 2010: kr 40 781 537. I 2010 ble seks nye barnehager åpnet i fem kommuner. Tre var ordinære barnehager, de andre familiebarnehager. I tillegg ble nye avdelinger åpnet i flere kommuner og én kommune regodkjent og to "gamle" barnehager gjenåpnet for å oppfylle retten til plass.

Fylkesmannen ser også en fortsatt tendens til dårlige rutiner i kommunene ved skifte av personale på kommunenivå, dvs de som har ansvar for barnehager. Dette gir seg som tidligere nevnt bl. a utslag i at endringsmeldinger ikke blir sendt, at årsmeldingene er mangelfullt utfylt, at samlesøknadsskjema ikke ble sendt før etter puring, og at det tar lang tid å samle inn data og rapportere om minoritetsspråklige barn i barnehage.

Flere kommuner har også i løpet av 2010 sendt inn endringsmeldinger med reduksjon i antall barn i enkelte barnehager. Disse måtte enten betale tilbake allerede utbetalte midler, eller det ble trukket fra på utbetaling av grunntilskudd for 4. kvartal eller ved utbetaling for økning i andre barnehager i samme kommune. Pr. 31. desember var det utbetalt kr 1 325 553 mindre i grunntilskudd enn omsøkt på grunn av dette.

I løpet av siste halvdel av desember ble det registrert femten saker som omhandler endringsmeldinger samt tre saker som gjelder åpning av nye barnehager. Disse sakene behandles i 2011, og er sammen med tilbakebetalte midler fra kommunene grunnen til at kr 5 544 016 kroner var ubrukte ved årets slutt.

Tilskudd til barnehager til nyankomne flyktningers barn

Fylkesmannen har utbetalt til sammen kr 608 163 til to kommuner i 2010. Ballangen har, som en av kommunene, fått brev om stikkprøvekontroll med spørsmål om rutiner og bruk av midlene.

Tilskudd til tiltak for barn med nedsatt funksjonsevne i barnehage - post 0231 62

I 2010 har Fylkesmannen utbetalt kr 37 693 571 på post 0231 62 til kommunene i Nordland, etter liste gitt av Kunnskapsdepartementet. Fylkesmannen har i første halvdel av januar sendt ut brev om stikkprøvekontroll med spørsmål om rutiner og bruk av midlene til Narvik og Rana kommuner.

Tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder - post 0231 63

I januar 2010 rapporterte Fylkesmannen at 560 barn med minoritetsspråklig bakgrunn gikk i barnehage i Nordland. Det er en økning på 110 barn fra 2009. Barna gikk i barnehager i 37 av fylkets 44 kommuner, og det er utbetalt kr 2 374 248 kroner til dette formålet i 2010. Det er sendt ut brev om stikkprøvekontroll med spørsmål om rutiner og bruk av midlene til Nesna og Vestvågøy kommuner. Fylkesmannen har til nå mottatt rapport fra

Vestvågøy kommune.

Fylkesmannen vurderer å ha nådd resultatkravene når det gjelder forvaltning av de statlige tilskuddene for 2010.

I en del tilfeller tar det lang tid før barnehagene får penger med begrunnelse i ting som er omtalt tidligere i denne rapporten.

Investeringstilskudd til nye barnehageplasser

Det er til sammen tildelt kr 6 000 000. Saksbehandlingstiden har noen ganger blitt for lang. Søknadene er ofte upresise og dokumentasjonen mangelfull og vi er i kontakt med kommunene før vi tildeler midler. Det er sendt ut tilskuddskontroll til kommunene Vågan og Hadsel.

Tilskudd til faste plasser i midlertidige lokaler

Det er tildelt kr 700 000. Få søknader og enkel saksbehandling. Det er sendt ut tilskuddskontroll til Fauske kommune.

Barnehager tar kontakt med Fylkesmannen når de skal søke om investeringstilskudd ev. tilskudd til midlertidige lokaler. Mange kommuner har mangelfull kompetanse og gir liten informasjon og veiledning. Fylkesmannen får tilbakemelding på at vi gir god og nyttig hjelp. Mener vi gjennomfører grundig saksbehandling og når målsettingene på disse to tilskuddsområdene.

33.2 Klagesaksbehandling

Fylkesmannen har mottatt og behandlet 5 klagesaker på kommunalt tilskudd til private barnehager. Sakene kom fra 3 kommuner og omfattet tilsammen 8 barnehager. Det ble også mottatt en klage fra Private Barnehagers Landsforbund i september som ikke ble avgjort før i januar 2011. Dette på grunn av avklaring/tolkning som ble sendt til departementet og besvart i slutten av januar.

Har også mottatt og behandlet 1 klage på avslag på midlertidig dispensasjon fra utdanningskravet for styrer.

Noen av sakene har tatt lengre tid enn det som har vært målsettingen. Årsaken er at dette er kompliserte saker som krever både økonomisk, juridisk og barnefaglig kompetanse. det har også tatt tid å få nødvendig dokumentasjon fra kommunene og det har tatt tid å få svar fra departementet når vi har hatt behov for avklaringer.

For øvrig mener vi at mål om god og kvalitetssikret saksbehandling og god dialog og informasjon overfor klagere og kommuner, er oppnådd.

Type Klage	Klager gis medhold/delvis medhold	Klager gis ikke medhold	Opphevet/returnert	Sum	Sum innkommet 2009
Barnehageloven § 10					
Forskrift om familiebarnehager § 7					
Forskrift om likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tilskudd § 6	0	4	0	4	4
Forskrift om foreldrebetaling § 5					
Barnehageloven § 16					
Forskrift om midlertidig og varig dispensasjon og unntak frå utdanningskravet for styrer og pedagogisk leder § 4					
Forskrift om pedagogisk bemanning § 3					
Merknad					

Vi har hatt 5 klagesaker hjemlet i forskrift om likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tilskudd § 6, mot ingen i 2009. Dette kan være tilfeldig, men også begrunnet i at ikke-kommunale barnehager som mente at kommunen gjorde feil i beregningen eller hadde et etterslep, måtte få dette på plass før rammefinansiering av sektoren.

33.3 Informasjon og veiledning

Bare et fåtall av kommunene i Nordland har barnehagefaglig kompetanse på kommunenivå. Fylkesmannen erfarer at det er et stort behov for informasjon og veiledning på barnehageområdet. Telefonhenvendelser gjelder barnehageloven, rutiner og regler for tilskuddsordningene, veiledning i forhold til godkjenningssaker og tilsyn og spørsmål knyttet til håndteringen av likeverdig behandling i forhold til offentlige tilskudd. Henvendelsene kommer fra kommuner, private eiere og barnehageansatte. Vi har også noen henvendelser fra foreldre. Det gjelder i hovedsak rettigheter for barn med nedsatt funksjonsevne og regelverket om spesialpedagogisk hjelp.

Vi mener vi har nådd målene om å gi informasjon, veiledning og kunnskap på aktuelle områder i 2010. Vi har prioritert å ha konferanse om finansiering av ikke-kommunale barnehager i en rammefinansiert sektor dette året, og samtidig sett det som særdeles viktig å gi informasjon, veiledning og hjelp til å finne løsninger. Til dette har telefon og e-post vært nødvendige verktøy. Det legges også aktuell informasjon på Fylkesmannens hjemmeside.

Vi har fått positive tilbakemeldinger på dette arbeidet og vi mener det har vært forebyggende i forhold til klagesaker.

33.4 Tilsyn

Fylkesmannen har ført tilsyn med kommunen som lokal barnehagemyndighet i 6 kommuner. Tema har vært: kommunen som godkjenningmyndighet, kommunens tilsyn med barnehager, kommunens håndtering av regelverket om pedagogisk bemanning, herunder pedagognorm, dispensasjoner og organisering av styrerressurser. Det ble tilsammen avdekket 5 avvik og gitt 1 merknad. Ressursbruk til tilsyn på barnehageområdet: 12,5 ukeverk. I fem av tilsynene er systemrevisjon benyttet som metode. Der det er avdekket avvik, er det gitt frist for tilbakemelding hvor kommunen skal gjøre rede for hvordan avvik skal lukkes. En av kommunene har ikke gitt tilbakemelding innen fristen. Det er sendt purring.

Tilsynsrapportene er sendt Kunnskapsdepartementet etter hvert tilsyn.

Utvalg av tilsynsobjekter er basert på en enkel risiko- og sårbarhetsanalyse. Vår kjennskap til kommunene gjennom møter rapporteringer og annen kontakt, danner grunnlag for vår utvelgelse.

Vi har nådd målsettingen i forhold til antall kommuner, metode og tema. Det vi vil forbedre, er forberedelse og oppfølging av tilsyn. Det har vært satt av for lite tid slik at utvelgelse og forarbeid for det meste har vært gjort av tilsynsleder. Vi planlegger å sette av mer tid til dette arbeidet og til oppfølging etter tilsyn.

Tilsynsobjekt:	Vefsn kommune
Tema/myndighetskrav:	Kommunen som barnehagemyndighet jf barnehageloven § 8, belyst gjennom: - Kommunen som godkjenningmyndighet jf §§ 10 og 11, jf §§ 1 og 2 - Kommunens tilsyn med barnehagene jf § 16 - Kommunens håndtering av regelverket om pedagogisk bemanning, herunder pedagognorm, dispensasjoner og organisering av styrerressurser jf §§ 17 og 18
Avvik/funn:	Ingen
Frist for lukking av avvik:	
Pålegg:	Nei
Merknad:	Ingen
Ressursbruk:	2 ukeverk
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Rana kommune
	Kommunens ansvar som barnehagemyndighet jf. Barnehageloven § 8 belyst gjennom: - Kommunen som godkjenningmyndighet jf. Barnehageloven §§ 10 og 11 jf.

Tema/myndighetskrav:	Barnehageloven §§ 1 og 2 - Kommunens tilsyn med barnehagene jf. Barnehageloven § 16 - Kommunens håndtering av regelverket om styrer og pedagogisk bemanning jf. Barnehageloven §§ 17 og 18
Avvik/funn:	Ingen
Frist for lukking av avvik:	
Pålegg:	Nei
Merknad:	1.Rana kommune bør foreta en gjennomgang av rutiner for behandling av dispensasjoner fra utdanningskravet for styrer og pedagogisk leder
Ressursbruk:	2 ukeverk
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Lødingen kommune
Tema/myndighetskrav:	Kommunen som barnehagemyndighet jf barnehageloven § 8, belyst gjennom: - Kommunen som godkjenningsmyndighet jf §§ 10 og 11, jf §§ 1 og 2 - Kommunens tilsyn med barnehagene jf § 16 - Kommunens håndtering av regelverket om pedagogisk bemanning, herunder pedagognorm, dispensasjoner og organisering av styrerressurser jf §§ 17 og 18
Avvik/funn:	1. L.ødingen kommune ivaretar ikke det ansvaret de er pålagt som barnehagemyndighet, etter barnehageloven
Frist for lukking av avvik:	
Pålegg:	Nei
Merknad:	Ingen
Ressursbruk:	3 ukeverk
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Evenes kommune
Tema/myndighetskrav:	Kommunens ansvar som barnehagemyndighet jf. Barnehageloven § 8 belyst gjennom: - Kommunen som godkjenningsmyndighet jf. Barnehageloven §§ 10 og 11 jf. Barnehageloven §§ 1 og 2 - Kommunens tilsyn med barnehagene jf. Barnehageloven § 16 - Kommunens håndtering av regelverket om styrer og pedagogisk bemanning jf. Barnehageloven §§ 17 og 18
Avvik/funn:	1. Evenes kommune fører ikke tilsyn med virksomheter etter Lov om barnehager.
Frist for lukking av avvik:	
Pålegg:	Nei
Merknad:	Ingen
Ressursbruk:	1,5 ukeverk
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Øksnes kommune
Tema/myndighetskrav:	Kommunens ansvar som barnehagemyndighet jf. Barnehageloven § 8 belyst gjennom: - Kommunen som godkjenningsmyndighet jf. Barnehageloven §§ 10 og 11 jf. Barnehageloven §§ 1 og 2 - Kommunens tilsyn med barnehagene jf. Barnehageloven § 16
Avvik/funn:	1. Øksnes kommune ivaretar ikke sin rolle som godkjenningsmyndighet knyttet opp mot godkjenning av barnehage. 2. Øksnes kommune fører ikke tilsyn med barnehager etter loven.
Frist for lukking av avvik:	
Pålegg:	Nei
Merknad:	Ingen
Ressursbruk:	1,5 ukeverk
Kommentar:	Tilsynet var ikke utført som systemrevisjon. Kommunen fikk i forkant spørsmål om temaene tilsendt skriftlig. Tilsynsteamet gjennomgikk opplysningene og hadde deretter samtale med rådmann og oppvekstsjef for å verifisere opplysningene og funnene.

Tilsynsobjekt:	Moskenes kommune
Tema/myndighetskrav:	Kommunen som barnehagemyndighet jf barnehageloven § 8, belyst gjennom: - Kommunen som godkjenningsmyndighet jf §§ 10 og 11, jf §§ 1 og 2 - Kommunens tilsyn med barnehagene jf § 16 - Kommunens håndtering av regelverket om pedagogisk bemanning, herunder pedagognorm, dispensasjoner og organisering av styrerressurser jf §§ 17 og 18
Avvik/funn:	1. Moskenes kommune ivaretar ikke det ansvaret de er pålagt som barnehagemyndighet, etter barnehageloven
Frist for lukking av avvik:	
Pålegg:	Nei
Merknad:	Ingen
Ressursbruk:	2,5 ukeverk
Kommentar:	

Resultatområde 34 Oppgaver for økt kvalitet i barnehagen

34.1 Tilgjengelig barnehagetilbud

Fylkesmannen har formidlet statlige føringer på fagdager for barnehagesektoren, tre steder i fylket. Det er informert om tilskuddsordninger, lovendringer og andre føringer på Fylkesmannens hjemmeside. Rapportering per 20.9.2010 er fulgt opp.

Før sommerferien var fire kommuner usikre på om de kom til å innfri retten i løpet av august. Ved starten av nytt barnehageår ble det gjennomført undersøkelse i kommunene. Resultatet viste at en kommune manglet plass til 2 barn av de som hadde en lovhjemlet rett til plass. Ved utgangen av september var det på plass og samtlige kommuner hadde innfridd retten. Fylkesmannen har bidratt med informasjon, undersøkelser og oppfølging av enkeltkommuner og på den måten nådd målsettingen på området.

34.2 Kompetanseutvikling og rekruttering

Kompetansemidler

Til sammen kr 1 639 000 er utlyst og fordelt på bakgrunn av føringer i Strategi for kompetanse og planer fra regioner/kommuner. De fleste kommunene har felles regionale søknader med felles planer og tiltak. Kommunene i ytre Salten har søkt og fått tildeling enkeltvis. Samtlige 44 kommuner er med på søknader som har fått tildelt midler.

Utviklingsmidler

Til sammen kr 1 002 550, er disponert til:

- Fagdager tre steder i fylket. Fagdage gjennomføres regionalt slik at flest mulig kan delta. Fylkesmannen har en kort informasjon om statlige føringer, mens resten av samlingene brukes til temaer valgt regionalt, men innenfor kompetansestrategien. RKK (regionalt kompetansekontor) er arrangør. Til sammen 300 barnehageansatte har deltatt på disse fagdage.
- Driftsmidler internt, inkludert reiser
- Konferanse, helsefremmende barnehage - friluftsliv, er tildelt kr 50 000.
- Ulike prosjekt. Det er tildelt til sammen kr 560 000 til 11 prosjekt. Søknadene kom fra enkeltbarnehager, kommuner og regioner.
- I mai 2010 arrangerte FmNo, Høgskolen i Bodø og NAFO en nasjonal konferanse i Bodø som avslutning på et 3-årig samarbeidsprosjekt.
- Det er utbetalt kr 2 374 248 på kap. 231 post 63, og sendt ut brev med tilskuddskontroll til 2 kommuner.
- Likeledes fikk Høgskolen i Bodø overført kr 245 000 kr til gjennomføring av fagseminar for personale som allerede er deltakere i mangfoldprosjektet "Mangfold i Nordland 2006 - 2010", og videreføring av dette prosjektet i 2010-2011 spesielt for de kommunene som bare har ett eller to minoritetsspråklige barn, da vi mener at personale i disse kommunene trenger ekstra hjelp og støtte for å kunne gi et best mulig tilbud til disse barna. Formålet er å gi faglig utbytte og tilrettelegge for framtidig utviklings- og forskningsarbeid innenfor mangfoldsfeltet.

Rekrutteringsmidler

Tildelte kr 400 000 er disponert i tråd med handlingsplanen for rekruttering for Nordland. Handlingsplanen og gjennomføring av tiltak skjer i samarbeid med Høgskolen i Nesna og Universitetet i Nordland. I tillegg har vi en kommune, en privat barnehageeier og utdanningsforbundet med i arbeidsgruppa.

Rekrutteringsarbeid er utfordrende. Utdanningsinstitusjonene deltar på utdanningsmesser, har jobbet mye med informasjon og markedsføring av yrket rettet mot ungdom/videregående skoler og har laget to filmer som skal kjøres på flere kinoer under reklamepausen. De samarbeider også med RKK for å få spredt informasjon til kommunene og har hatt ulike kompetansetilbud for å beholde førskolelærere som er i jobb..

Det er også i 2010 tildelt midler til noen kommuner som har studenter på desentralisert førskolelærerutdanning. Denne gang er det kommuner i Lofoten som har fått midler. Utvalget er gjort på bakgrunn av en undersøkelse som viste at det var der det var flest dispensasjoner fra utdanningskravet. Midlene skal dekke noe av studentenes utgifter til reise, studiemateriell o.l.

Fylkesmannen deltar i samarbeidsgruppe med utdanningsinstitusjonene når det gjelder veiledning av nyutdannede lærere og førskolelærere.

Vi mener den samlede innsatsen vil resultere i flere førskolelærere etter hvert og større stabilitet i barnehagene.

34.3 Andre satsingsområder

Fylkesmannen i Nordland ble i 2010 tildelt kr 78 000 til likestillingstiltak. Midlene dekker 20 % stilling og noen reiseutgifter til fylkeskontakt for MiB. Til sammen har Fylkesmannen brukt kr 120 000 på dette tiltaket i 2010.

Fylkeskontakten er pedagogisk leder i en privat barnehage i Sortland kommune. Barnehagen er en av to demonstrasjonsbarnehager i region Nord, og har i 2010 bl.a. arbeidet med å etablere nettverk for menn i barnehage i andre deler av fylket. Videre har han og lokal MiB-gruppe vært på 4 høyskoler, 3 grunnskoler (i sju 9. og 10. klasser) i egen region, kommuner i andre fylker og promotert barnehagen som arbeidsplass både for menn og kvinner.

Høsten 2010 startet Fylkesmannen i Nordland, i samarbeid med tidligere Høgskolen i Bodø nå Universitetet i Nordland, en kompetansehevingsrekke for personale i barnehager med samiske/lulesamiske barn. Tilbudet omfatter personale(16 stk) fra 6 barnehager i lulesamisk område(fra Saltfjellet til Troms grense). Formålet er å gi kompetanse og fremme språkopplæring. Likelydende tiltak ble senhøsten 2009 igangsatt i samarbeid med Fylkesmannen i Nord- og Sør-Trøndelag og Høgskolen i Nord- Trøndelag med målgruppe personale i sørsamiske barnehager. Dette tiltaket omfatter 18 barnehager med til sammen 22 deltakere i de tre fylkene(i Nordland fra Saltfjellet og sør). FmNo deltar også i nettverk sammen med Sametinget både når det gjelder lule- og sørsamisk. I tillegg har saksbehandlere og direktører i de 5 nordligste fylkene, møter der arbeidet med kvalitetsutvikling i samiske barnehager er tema. På disse møtene møter også Sametinget.

Fylkesmannen i Nordland har i prosjektsammenheng i 2010 hatt et utstrakt samarbeid med Høgskoler, Sametinget, andre Fylkesmenn og kommuner, og vært med på å stimulere til tverrfaglig og tverretatlig samarbeid.

Oppvekst- og utdanningsavdelingen har hatt tiltaksplanen for 2009–2012 liggende som informasjon/sak på nettsiden. I tillegg er det gitt informasjon om temaet i anledninger der barnehage- og undervisningspersonale har vært til stede. Nytt manifest mot mobbing er likeledes lagt ut på nettet. Dette er et område som vår avdeling anser som viktig å satse på.

Fylkesmannen anser å ha hatt måloppnåelse i forhold til oppdraget og er svært fornøyd med å ha fått satt i gang kompetanseheving av personale i barnehager med samiske barn.

Ressursrapportering

Tabelldata er svært upresis, og gir ikke et reelt bilde av ressursbruken i avdelingen. Her er for eksempel blandet interne lønsmottakere og eksterne honorarmottakere. Et eksempel på dette er kapittel 31.5 som omhandler avviklingen av eksamen i grunnskolen. Her er alt som er utbetalt som honorar tatt med i ressursrapporteringen.

Avdelingen har i 2010 samlet hatt 634 ukeverk til disposisjon.

- 15 ukeverk er tilført avdelingen via eksterne midler fra INTERREG - prosjektet sørsamisk språkleir
- 30 ukeverk brukes til resultatområde 47.3 og 47.4 som er oppdrag gitt av BLD
- 90 ukeverk er disponert på resultatområde 33 og 34 - barnehagesektoren
- 458 ukeverk er disponert på resultatområde 31 og 32
 - Av disse er 180 ukeverk brukt til tilsynsarbeidet
- Vi har hatt langvarige sykemeldinger på tilsammen 30 ukeverk
- En vakanse på tilsammen 11 ukeverk

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
31.1 Tilsyn	kr 1 998 036,00	kr 122 261,73
31.4 Informasjon og veiledning	kr 716 169,59	kr 134 436,54
31.5 Eksamen, nasjonale prøver og kartl. prøver	kr 242 589,67	kr 952 842,11
31.9 Annet tilsyn og forv. på utd.omr. (rest 31)	kr 679 830,02	kr 103 510,63
32.2 Kompetanseutvikling	kr 270 636,20	kr 18 555,08
32.3 Skoleporten	kr 126 539,19	kr 0,00
32.9 Andre oppg. for økt kval. i gr.oppl.(rest 32)	kr 220 705,88	kr 660 209,28
33.1 Tilskuddsforvaltning	kr 417 492,25	kr 0,00
33.2 Klagesaksbehandling	kr 47 010,65	kr 0,00
33.4 Tilsyn	kr 161 607,33	kr 0,00
33.9 Andre tilsyn og forv. på b.hageomr. (rest 33)	kr 263 740,95	kr 0,00

34 Oppgaver for økt kvalitet i barnehagen	kr 491 647,25	kr 0,00
36 Landsdekkende oppgaver KD	kr 0,00	kr 0,00
Andre oppgaver under KD	kr 208 509,48	kr 318,68
Sum:	kr 5 844 514,00	kr 1 992 134,00

Resultatområde 74 Tilsyn etter lov om sosiale tjenester i NAV

74.1 Hendelsesbasert tilsyn

Det er ikke gjennomført hendelsesbasert tilsyn ved NAV-kontor i 2010.

74.2 Planlagt tilsyn

Tilsyn som systemrevisjoner med sosiale tjenester ved NAV kontor

Gjennomført 6 tilsyn, i samsvar med resultatkrav, jf resultatområde 74.

Resultatområde 81 Tilsyn og klagesaksbehandling etter sosialtjenesteloven

81.1 Hendelsesbasert tilsyn

Stedlige tilsyn i medhold av sosialtjenesteloven kap 4A er rapportert under pkt 86.9.

81.2 Planlagt tilsyn

Følgende tilsyn er gjennomført i 2010:

- 3 systemrevisjoner, tjenester til eldre, felles med helsetilsynet, her
- 6 stikkprøvetilsyn, tjenester til eldre, (tilsvarer 3 systemrevisjoner)
- 4 systemrevisjoner, tjenester til personer med psykisk utviklingshemming.

Resultatkrav 11 systemrevisjoner, gjennomført 10.

81.3 Klager etter sosialtjenesteloven

Klagesaker etter lov om sosiale tjenester KAP. 4: 61 saker

52 saker ble behandlet innen fristen på 3 måneder .

Klagesaker etter lov om sosiale tjenester i NAV: 91 saker

80 av disse ble behandlet innen fristen på 3 måneder.

Resultatområde 82 Tilsyn og klagesaksbehandling etter helsetjenestelovgivningen

82.1 Hendelsesbasert tilsyn

Det vises til rapportering til Statens helsetilsyn.

82.2 Planlagt tilsyn

Det vises til rapportering til Statens helsetilsyn.

82.3 Klagesaker

Det vises til rapportering til Statens helsetilsyn.

82.9 Andre oppdrag

I 2010 ble det registrert 76 meldinger iht. spesialisthelsetjenesteloven § 3-3. Av disse var 62 fra Nordlandssykehuset HF og 14 fra Helgelandssykehuset HF. 74 av meldingene er ferdigbehandlet av Helsetilsynet i Nordland.

19 meldinger gjaldt bruk av legemidler, 14 psykiatri, 11 fall og 9 kirurgisk inngrep/operasjon.

I to av sakene ble det opprettet tilsynssak.

Antall meldinger har vært stabilt de siste tre årene.

Resultatområde 42 Familierett

42.1 Ekteskapsloven

Separasjonsbevillinger: 517

Skillsmissebevillinger: 525

Saksbehandlingstid på en måned er i all hovedsak overholdt.

42.2 Anerkjennelsesloven

Godkjenning av utenlandske skilsmisser 2010: 43

42.3 Barneloven

Fylkesmannen har ikke hatt saker til realitetsbehandling i 2010. Mange parter og instanser tar imidlertid kontakt for råd og veiledning.

42.4 Veiledning og informasjon

Fylkesmannen er en sentral instans for veiledning innenfor familierettens område. Spesielt i forbindelse med ekteskaps sakene er det mange som tar kontakt med oss. En økende grad av de som oppsøker oss har fremmedkulturell bakgrunn og trenger særlig hjelp til å sette seg inn i norske regler på området.

På vår nettside er det samlet svar på en del vanlige spørsmål tilknyttet separasjon og skilsmisse.

Resultatområde 43 Krisetiltak

43.1 Tilsyn med kommunenes ansvar for et tilbud om krisesenter

Ved ikrafttredelse av krisesenterloven (01.01.10) ble Fylkesmannen pålagt å føre tilsyn med kommunenes krisesentertilbud. Det er ikke fastsatt kvantitative krav til dette tilsynet, men Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet har bebudet en egen forskrift om dette. Det ble ikke gjennomført tilsyn i 2010.

43.2 Informasjon og veiledning

Det har blitt lagt ut informasjon om krisesenterloven på våre nettsider. I mars 2010 ble loven presentert for kommunene på en konferanse i Bodø, som ble arrangert i samarbeid med BLD.

Resultatområde 44 Familievern

Det skal gjennomføres tilsyn med familievernkontorene minst hvert tredje år. Siden vi hadde tilsyn med alle familievernkontorene i 2009, ble ikke slike tilsyn prioritert i 2010.

Resultatområde 45 Barn og unge

45.2 Fritak for taushetsplikt

Fylkesmannen fattet i 2010 vedtak i 7 saker om fritak fra taushetsplikt for ansatte i barneverntjenesten. En sak ble henlagt fordi begge parter hadde samtykket til at vitnet kunne forklare seg i retten. Fylkesmannen er ellers delegert myndighet fra de respektive fagdepartement til å behandle saker om fritak fra taushetsplikt for ansatte omfattet av opplæringsloven, vergemålsloven, sosialtjenesteloven og lov om barnehager.

Generelt er det dårlig kunnskap om regelverket og saksbehandlingen, både hos påtalemyndigheten, domstolene og blant advokater. Vi har med jevne mellomrom sendt ut orienteringsskriv om dette til aktuelle instanser. Det ligger også informasjon om behandlingen av disse sakene på vår hjemmeside.

Resultatområde 46 Universell utforming

Fylkesmannen har samordnet sitt arbeid innen området universell utforming gjennom en tverrfaglig gruppe og det er utarbeidet et felles handlingsplan for embetets arbeid. Det meste av det daglige arbeidet med oppfølging av oppdraget er knyttet til regional planlegging res.omr. 6 og tilrettelegging for universell utforming av statlig sikrede friluftsområder, res.omr 1. Arbeidet er utført i henhold til Fylkesmannens handlingsplan og oppdragene på aktuelle resultatområder.

Resultatområde 47 Innvandring og integrering

47.1 Statsborgerseremonier

Det ble sendt ut 232 invitasjoner – 12 hadde flyttet ut av fylket. En møtte opp på seremonien uten å ha meldt seg på i forkant. Syv påmeldte møtte ikke opp. To forfall meldt dagen før. Seremonien ble avholdt lørdag 5. juni i Bodø Kulturhus.

Statsborgerseremonier

Embeter	Antall seremonier	Prosent nye statsborgere som har deltatt
FMNO	1	15
Sum	1	

47.2 Bosetting av flyktninger

Fylkesmannen har et tett samarbeid med Husbanken og har i ulike sammenhenger hatt felles møter med kommunene. Fokus har også vært boliger til vanskeligstilte, herunder flyktninger.

Fylkesmannen har primært hatt fokus på enslige mindreårige som bor på Søvik omsorgssenter og har her fulgt opp framtidig bosetting. Vi har flere ganger påpekt at det har tatt lang tid fra vedtak om bosetting til faktisk utflytting.

47.3 Introduksjonsordning for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven)

Introduksjonsloven kap 2 - § 5:

- 1 sak – avslag

Introduksjonsloven kap 3 - § 10:

- 1 sak – medhold
- 1 sak – avslag

Introduksjonsloven kap 3 - § 7:

- 1 sak – avslag

47.4 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere og norskopplæring for asylsøkere

Arbeidet med tildeling av tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere og samarbeidet med kommunene har gått bra. En del kommuner sliter med å overholde søknadsfristene for tilskudd. Dette skyldes bl.a. stor utskiftning av ansatte med ansvar for å søke om tilskudd.

NIR og JIRA byr fortsatt på utfordringer. NIR er blitt mer brukervennlig, men fortsatt savner vi enkelte funksjoner. JIRA har ikke fungert etter intensjonene. Systemet er tungvint og det tar altfor lang tid å få svar på henvendelser.

Resultatområde 48 Likestilling

Når det gjelder Fylkesmannens aktiviteter i eget embete, vises det til rapportering under resultatområde 98.4 Likestilling og likeverd.

Fylkesmannen har ikke prioritert kommunerettet aktivitet innen likestilling i 2010 ut over aktiviteter ifm MIB

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
41 Tilsyn med barnevernområdet	kr 1 434 277,97	kr -29 035,00
42 Familierett	kr 523 995,85	kr 0,00
43.1 Tilsyn med kommunale krisesentertiltak	kr -6 619,00	kr 0,00
43.9 Andre krisetiltak (rest 43)	kr 3 973,00	kr 0,00
44 Familievern	kr 54 272,59	kr 0,00
45 Barnevern	kr 1 085 444,88	kr 0,00
47 Integrering	kr 111 469,90	kr 1 113,00
Andre oppgaver under BLD	kr 151 871,10	kr -19 318,25
Sum:	kr 3 358 686,00	kr -47 240,00

Justis- og politidepartementet

Resultatområde 51 Siviladministrasjon

51.2 Vergemålsloven

Fylkesmannen opplever en økning i antall klagesaker på vergemålsområdet, og mange overformynderi rådfører seg med oss i kompliserte saker. Det meldes også om problemer med å rekruttere det antall hjelpeverger som er nødvendig.

Oppgaver etter vergemålsloven

Embeter	Antall saker	Antall tilsyn
FMNO	24	0
Sum	24	0

51.4 Tilsynsråd for fengslene

Fylkesmannen har i 2010 foreslått nye medlemmer til tilsynsrådet for fengslene for perioden 2011 - 2013.

Resultatområde 53 Forebyggende samfunnsikkerhet

Fylkesmannen har i 2010 fortsatt arbeidet med kartlegging, gjennomføring og tiltak innen forebyggende samfunnsikkerhet.

53.1 Oversikt over regionale samfunnsikkerhetsutfordringer

Fylkesmannen i Nordland har i stor grad oversikt over samfunnsikkerhetsutfordringene i fylket. Det er utarbeidet første generasjons Fylkes ROS Nordland, hvor handlingsplan for oppfølging av de viktigste funn nå er under utarbeidelse. I handlingsplanen vil arbeidet med økt robusthet i kraftforsyning og ekom-leveranser ha en sentral plass. I tillegg vil vannforsyning, storulykkesbedrifter, akuttforurensing og klimatilpasning ha fokus.

53.2 Samfunnsplanlegging

Fylkesmannen har fokus på kvalitetsikring i samfunnsplanleggingen, og det har vært avholdt flere seminar med kommunene med fokus på ny plan og bygningslov, og integrering av denne i en helhetlig tenking innen område samfunnssikkerhet og beredskap. Plangruppen i embetet samordner både informasjons og veiledningsoppgavene jf. behov og forespørsler.

De fremtidige klimaendringene og de tilpasninger dette krever har særlig fokus.

53.5 Planlegging innen kraftforsyning, flom- og skredfare

Fylkesmannen har nær og god dialog med fagmyndighetene regionalt, og har gitt innspill til NVE mht. planbehov i Nordland knyttet til skred, og skredfare. Det er foretatt flomsonekartlegging i de mest relevante vassdrag i Nordland.

Fylkesmannen er bevisst på vår helhetlige rolle i konsesjonssaker knyttet til utbygging av infrastruktur.

Fylkesmannen har i samråd med KDS Nordland og KBO enhetene besluttet å inngå et tettere samarbeid knyttet til beredskapsutfordringer knyttet til kraftforsyningen - og vil i fellekap i løpet av året utarbeide øvingsscenarier til bruk i kommunene.

Resultatområde 54 Beredskapsforberedelser

Fylkesmannen har hatt fokus på intern kompetanseheving knyttet til Fylkesmannens samordningsoppgave ved krise. Fylkesmannen har i 2010 øvet egen kriseorganisasjon i forbindelse med tre større øvelser. Fylkesmannen er i startgropen med utrulling og opplæring i kommunene på nytt krisestøtteverktøy.

54.1 Beredskapsplaner innen samfunnssikkerhet

Fylkesmannen har i 2010 hatt fokus på kvaliteten i kommunale beredskapsplaner, herunder også helsemessig og sosial beredskap (sterk fokus ifm pandemi og askesky) samt atomberedskap.

54.2 Øvelser

Fylkesmannen har gjennomført øvelser i Fauske, Sørfold, Sømna og Bindal kommuner - med tema atomberedskap. I tillegg ble Bodø kommune øvd under øvelse "Flom, vei & kraft" i regi av NVE. Narvik kommune ble øvd under Politidirektoratets nasjonale øvelse "Tyr 2010."

54.6 Regional samordning

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap gjennomførte øvelse for Fylkesmannen i Nordland, i februar 2010, med tema ekstremvær. Direktoratet konkluderte med at embetet var svært godt forberedt og evnet på en god måte å ivareta sin funksjon knyttet til rollen under kriser. Erfaringer fra øvelsen er fulgt opp med noen administrative justeringer i eget planverk.

I tillegg ble Fylkesberedskapsrådet øvd i april 2010, dette under øvelse "Kraft, tele & vei" i regi av NVE.

Det har i 2010 ikke vært behov for å iverksette fylkesmannens samordningsansvar.

54.8 Felles digitalt nødnett

Fylkesmannen i Nordland har ikke vært involvert i dette arbeidet.

54.9 Atomberedskap og strålevern

Fylkesmannen i Nordland berørte atomberedskap som et av de sentrale tema i Fylkes ROS Nordland. I tillegg har embetet satt atomberedskapen på dagsorden gjennom oppfølging av planleggingen i kommunene, samt gjennomført atomberedskapsøvelser i fire kommuner.

Statens strålevern gjennomførte 2.11.2010 kompetansesamling med øvelse for atomberedskapsutvalget i Nordland.

54.10 Beredskap innen kraftforsyning

Fylkesmannen har satt fokus på beredskap innen kraftforsyningen, og er i tett dialog samarbeid med KDS Nordland. Etter møte med samtlige KBO representanter og KDS den 4.11.2010 ble videreutvikling av samarbeidet diskutert. Det ble herunder besluttet å utvikle øvelser sammen for å styrke kommunal og regional kraftberedskap.

Kraftforsyningssikkerhet og beredskap vil også ha en fremtredende plass i handlingsplanen som er oppfølging av Fylkes ROS Nordland.

Resultatområde 55 Regional og kommunal krisehåndtering

Fylkesmannen har videreutviklet eget planverk, embetsledelse og stab er øvet. Samarbeidet og kommunikasjon med politidistriktene, sivilforsvaret, forsvaret, helseforetak, fylkeskommune og kommuner - samt andre relevante regionale myndigheter har vært prioritert.

55.1 Organisering for krisehåndtering

Fylkesmannens kriseorganisasjon er etablert, og flere øvelser har vist at planverk og organisasjon har fungert etter hensikt.

Personell i organisasjon har tilstrekkelig kompetansenivå jf. funksjon.

55.2 Krisehåndtering

Fylkesmannen har etablert rutiner for gjensidig varsling/kontakt med politidistriktene (egen samarbeidsavtale undertegnet i 2009.) Det er videre etablert varslingsrutiner med kraftselskapene gjennom KBO/KDS ordningen. Varsling og gjensidig informasjonsutveksling har vært gjennomført også i 2010, sist ved uvær og strøbrudd.

55.3 Evaluering

Det har ikke inntruffet hendelser i 2010 som har resultert i særskilt evaluering, men gjentatte strøbrudd i Lofoten blir fulgt opp i 2011 sammen med berørte aktører.

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
51.2 Vergemålsloven	kr 0,00	kr 0,00
51.9 Annen siviladministrasjon (rest 51)	kr 0,00	kr 0,00
52.1 Fri rettshjelp	kr 994 359,19	kr 173 228,58
52.9 Annet Borgerrettigheter (rest 52)	kr 90 024,83	kr 0,00
53 Forebyggende samfunnssikkerhet	kr 940 493,47	kr 0,00
54 Beredskapsforberedelser	kr 770 917,11	kr 0,00
55 Regional og kommunal krisehåndtering	kr 875 919,71	kr 0,00
Andre oppgaver under JD	kr 115 148,71	kr 0,00
Sum:	kr 3 786 863,00	kr 173 228,00

Kommunal- og regionaldepartementet

Resultatområde 61 Samordning, omstilling og fornying i kommunene

61.1 Kommunerettet samordning

Styringsdialogen med kommunene er fortsatt i hovedsak basert på kommunebesøk i embetet ved at politisk og administrativ ledelse i enkeltkommuner møter Fylkesmannen for å drøfte sentrale problemstillinger - gjerne i sammenheng med kommuneøkonomi og spesielle lokale utfordringer. Tilstedeværelse i Regionrådene i spesielle saker blir også prioritert.

I tillegg er Fylkesmannen initiativtaker til en omfattende kurs- og konferanseaktivitet der kommunene og annen offentlig forvaltning blir invitert til faglige oppdateringer og dialog om sentrale problemstillinger.

Vi har ikke funnet det hensiktsmessig å utarbeide forventningsbrev til kommunene slik det er åpnet for. På vårparten arrangerer vi den årlige "Kommunekonferansen" der Fylkesmannen inviterer samtlige nordlandskommuner til en felles samling der viktige tema av både lokal og sentral karakter blir viderefremmet og debattert.

For øvrig har vi god kontakt og samarbeid med KS Nordland på områder der Fylkesmannen og KS har felles faglig oppfølgingsansvar. Dette gjelder spesielt i forhold til økonomiske problemstillinger mot kommunene.

Vår aktivitet når det gjelder bruk av KOSTRA-data har vært begrenset.

61.2 Omstilling og fornying i kommunene

Skjønnsmidler er brukt som stimulering og tilrettelegging for omstilling i kommunene. Det er også gitt midler til konkrete satsinger for effektivisering av egen kommuneadministrasjon. Noen kommuner har også fått støtte til avsluttende tiltak i sammenheng med Kvalitetskommuneprogrammet.

Det er utarbeidet en omfattende kartlegging av omfang og innhold i det interkommunale samarbeidet i Nordland. Kartleggingen ble gjennomført av NIVI Analyse. Rapporten inneholder også en drøfting av erfaringer med dagens regionråd og samarbeidsordninger. Målet med prosjektet har vært å tilrettelegge et kunnskapsgrunnlag for videre diskusjoner blant kommunene og andre aktører i fylket.

61.3 Samordning av statlig tilsyn

Fylkesmannen har hatt dialog med aktuelle tilsynsetater ut fra de nye bestemmelsene i kommunelovens kapittel 10A. Det er Arbeidstilsynet og Mattilsynet som i denne sammenheng er de mest sentrale samarbeidsaktører. Vi har imidlertid ikke mottatt oversikt over planlagte kommunetilsyn fra disse etatene i 2010. Vi har imidlertid ikke mottatt planoversikt over planlaget kommunetilsyn fra disse etater i 2010.

Det har ikke vært gitt "pålegg med vesentlige virkninger" til kommunene som har nødvendiggjort dialog i forhold til Fylkesmannen.

Resultatområde 62 Kommuneøkonomi

62.1 Kontroll og godkjenning etter økonomibestemmelsene i Kommuneloven

Ved utgangen av 2009 var hele 11 kommuner innmeldt i ROBEEK. Dette var kommunene Narvik, Brønnøy,

Hattfjelldal, Hemnes, Fauske, Steigen, Lødingen, Flakstad, Hadsel, Øksnes og Andøy. I løpet av 2010 er kommunene Fauske, Steigen, Brønnøy og Hadsel utmeldt. I samme periode er Sortland og Røst kommet inn i registeret. Status ved inngangen til 2011 er dermed 9 kommuner i ROBEK.

Vi har hatt en gjennomgang av budsjettene for alle fylkets 44 kommuner. Det er behandlet 16 søknader om godkjenning av kommunale låneopptak. Alle ble godkjent. Videre ble det behandlet 10 søknader om godkjenning av kommunale garantivedtak. Av disse ble én søknad ikke godkjent. I tillegg kommer søknader som gjelder garantier og låneopptak for interkommunale selskaper og kommunale foretak.

Departementet innvilget kr 5 mill. til Hattfjelldal og kr 4 mill. til Hemnes i ekstra skjønnsmidler. Dette i sammenheng med tap i Terra-saken.

Videre kan nevnes at kommunene Beiarn og Saltdal har søkt om ekstra midler for dekning av utgifter etter flomskader våren 2010. Disse søknadene vil bli avgjort av departementet.

62.2 Økonomiforvaltning - veiledning

Ved inngangen til 2011 var 9 kommuner i ROBEK. Ved inngangen til 2010 var tallet 11. Dette er høye tall sett landet under ett. Fylkesmannen i Nordland har derfor spesielle utfordringer når det gjelder oppfølging av kommuneøkonomien i fylket. Vi har jevnlig dialogmøter og samtaler med de aktuelle kommunene der økonomisk status og tiltak blir drøftet. Ellers følger vi opp ved gjennomgang av kommunenes økonomirapporter.

På bakgrunn av det høye antall ROBEK-kommuner i fylket, igangsatte Fylkesmannen - i samarbeid med Vesterålen Regionråd og KS Nordland - et utredningsarbeid for å se på mulige årsaker til at så mange kommuner er oppført i registeret. Analysen er begrenset til å gjelde kommuner i Vesterålen, dvs Andøy, Øksnes, Hadsel og Lødingen. Dette under den antagelse at situasjonen i disse kommunene ville være representativ for andre ROBEK-kommuner i fylket.

Prosjektet ble gjennomført av Econ Pöyry. En kort oppsummering av resultatene gis som følger:

- Færre innbyggere og relativ vekst i utgiftstunge befolkningsgrupper har satt ROBEK-kommunene i Vesterålen i en krevende situasjon. Årsaken til at de har havnet på ROBEK-listen er imidlertid ikke situasjonen i seg selv, men hvordan kommunene har forholdt seg til den
- Tre hovedforklaringer trer frem i rapporten:
 - a) Dels har en del kommunepolitikere svak kompetanse på kommunale regnskaper og prinsipper for økonomistyring, og dermed dårlig grunnlag for både situasjonsforståelse og utforming av tiltak.
 - b) Dels har partipolitikk og kortsiktige valgtaktiske hensyn fått dominere over helhetlige og gjennomførbare løsninger.
 - c) Den viktigste årsaken synes likevel å være politisk unnfalighet. Krevende og tøffe omstillinger utsettes i det lengste, selv om behovet for dem for en stor del er erkjent.

Vi arbeider nå med en oppfølging av prosjektet der det tas utgangspunkt i de funn som er gjort med tanke ulike former for tiltak.

Når det gjelder oppfølging av kommunenes bruk av KOSTRA-data har vi ikke vært aktive nok. Dette søkes rettet i 2011.

Skjønnsmidler er fordelt i flere omganger med utgangspunkt i departementets retningslinjer.

Resultatområde 63 Kommunalrett og valglov

63.1 Kommunalrett

Det ble foretatt lovlighetskontroll etter klage fra tre kommunestyrerepresentanter i 4 saker. I 2 saker ble vedtakene opprettholdt. Tema i en av sakene var bl.a. inhabilitet. 2 saker ble avvist da tema for kontroll ikke

kunne betegnes som en "avgjørelse".

Vi har fått flere henvendelser fra forskjellige hold om å ta lovlighetskontroll av eget tiltak. Vi har imidlertid ikke funnet grunn til å gå nærmere inn i noen av disse sakene.

Vi har ellers avgitt en rekke uttalelser i sammenheng med problemstillinger og spørsmål rundt lovlighetskontroll. Mange av disse omhandler habilitet og eiendomsskatt.

Lovlighetskontroll

Embeter	Saker om lovlighetskontroll etter klage som det er truffet vedtak i			Lovlighetskontroll initiert av fylkesmannen			Vedr. habilitet	Vedr. lukking av møter
	Antall saker	Antall opprettholdt	Antall ulovelig	Antall saker	Antall opprettholdt	Antall ulovelig		
FMNO	4	2	0	0			1	
Sum	4	2	0	0	0	0		

Resultatområde 64 Forvaltningsloven og offentleglova i forhold til kommunesektoren

Fylkesmannen skal veilede kommunene og svare på henvendelser vedrørende forvaltningsrett og offentlighetslov i kommunalrettslige saker. Fylkesmannen skal også behandle klager om partsinnsyn i kommunale saker og klager over avslag på begjæringer om innsyn etter offentlighetsloven. Vi får stadig henvendelser fra media og enkeltpersoner som ikke har fått ønsket innsyn i aktuelle saker. I flere tilfeller er det gitt innsyn etter henvendelse herfra.

Vi registrerer stadig påtrykk fra media og enkeltpersoner som følge av lovendringen i 2009. Antall innsynsbegjæringer øker fremdeles. Vi bruker også mye tid på veiledning over telefonen.

Vi har hatt formell klagesaksbehandling på avslag om innsyn etter Offentleglova i 18 saker. I 8 saker ble klagen tatt til følge fullt ut. I 1 sak ble klagen tatt delvis til følge, mens klagen i 9 saker ikke ble tatt til følge. I flere saker der kommunene hadde gitt avslag på innsyn ble det likevel gitt innsyn etter konferanse med Fylkesmannen.

Resultatområde 65 Kommuneinndeling og interkommunalt samarbeid

65.1 Kommuneinndeling

En arbeidsgruppe bestående av representanter fra områdene Forfjord, Medby og Fornes i Andøy kommune har tatt opp spørsmålet om grensejustering mellom Andøy og Sortland. Arbeidsgruppen ønsker kommunegrensen endret slik at nevnte områder blir overført fra Andøy til Sortland. Alle relevante uttalelser er nå innhentet - både fra berørte kommuner og fra Nordland Fylkeskommune. Vi vil sende vår tilråding til departementet i løpet av februar 2011.

Det foreligger søknad fra Fleinvær lokalutvalg om justering av kommunegrensen mellom kommunene Gildeskål og Bodø.

65.2 Interkommunalt samarbeid

Vi har gjennom skjønnsmidler støttet flere interkommunale samarbeidsprosjekter. Dette har bl a vært innen områdene geodatasamarbeid, legevaktsamarbeid, energi- og klimaplanlegging og barnevern.

På oppdrag fra en styringsgruppe med representanter fra Fylkesmannen, KS Nordland og Lofotrådet har NIVI

Analyse gjennomført en kartlegging av det interkommunale samarbeidet i Nordland.

Hovedmålet med prosjektet har vært å fremskaffe en totaloversikt over alle formelle interkommunale samarbeidsordninger mellom kommunene i Nordland fylke. Det inkluderer regionrådene og alle øvrige interkommunale samarbeidsordninger. Ved oppstart av prosjektet ble det også satt som mål å kartlegge erfaringer med ulike typer interkommunale ordninger hvor det foreligger skriftlige evalueringer.

Formålet med prosjektet har vært å etablere et kunnskapsgrunnlag som kan gi grunnlag for erfaringsoverføring mellom kommunene og videreutvikling av interkommunale strategier.

I Nordland kan det konkluderes med at det fortsatt finnes store potensialer for kompetanseheving, kvalitetsforbedring og bedre ressursbruk gjennom interkommunalt samarbeid. Alle kommuner og alle samarbeidsregioner i fylket står overfor store muligheter for utvikling av bedre tjenester og et mer effektivt utviklingsarbeid gjennom forsterket samarbeid og bedre samordning på tvers av forvaltningsnivåene.

Potensialet berører en rekke kommunale oppgavefelt innenfor administrasjon, forvaltning, tekniske pregede oppgaver, kompetansekrevende tjenesteproduksjon og utviklingsoppgaver.

Resultatområde 66 Bolig- og bygningsrett

66.1 Byggesaker

Egen rapportering.

66.2 Saker om ekspropriasjon

Fylkesmannen har gitt ett samtykke til ekspropriasjon etter Oreigningslova.

66.3 Klage etter eierseksjonsloven

Ingen saker til behandling.

Klage etter eierseksjonsloven - antall

Embeter	Antall klager	Tatt til følge	Ikke tatt til følge	lovbestemmelser er vurdert under klagebehandlingen
FMNO	0	0	0	Ingen saker til behandling
Sum	0	0		

66.4 Klage på kommunalt vedtak om forkjøpsrett av leiegård

Ingen klager til behandling.

Klage på kommunalt vedtak om forkjøpsrett av leiegård - antall

Embeter	Antall klager	Tatt til følge	Ikke tatt til følge	lovbestemmelser er vurdert under klagebehandlingen
FMNO	0	0	0	Ingen klager til behandling.
Sum	0	0		

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
62 Kommuneøkonomi	kr 1 239 026,17	kr -1 500,00
66 Bolig- og bygningsrett	kr 1 240 435,72	kr 0,00

Andre oppgaver under KRD kr 621 238,99 kr 0,00
Sum: kr 3 100 700,00 kr -1 500,00

Arbeidsdepartementet

Resultatområde 73 Levekår og sosiale tjenester

73.1 Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen

Klager etter lov om sosiale tjenester i NAV

I 2010 mottok Fylkesmannen 96 klager i medhold av lov om sosiale tjenester i NAV. Selv om antallet varierer noe fra år til år, har Fylkesmannen registrert en nedgang i klager vedrørende økonomisk stønad for hele perioden fra 1998 da vi mottok 308 klager.

Fylkesmannen behandlet 91 klager i 2010. Av disse ble 15 vedtak endret og 74 stadfestet. To saker ble avvist. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid 4,5 uker.

Tilsyn som systemrevisjon

Fylkesmannen gjennomførte 1 2010 tilsyn med kommunale tjenester, forvaltning av økonomisk stønad, ved 6 av NAV-kontorene i fylket, i Bodø, Brønnøy, Meløy, Rana, Narvik og Øksnes.

Tilsynsrapportene er tilgjengelig på www.helsetilsynet.no

73.2 Sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen - formidlingstiltak og kompetanseutvikling

Fylkesmannen gjennomførte i 2010 kurs/opplæring i lov om sosiale tjenester i NAV. Opplæringen ble organisert regionvis og gjennomført i 6 av 8 regioner. De to siste kursene måtte utsettes på grunn av kapasitetsproblemer ved NAV kontorene.

73.3 Kvalifiseringsprogrammet

Det felles fylkesprosjektet mellom Fylkesmannen og NAV Nordland ble avsluttet ved utgangen av 2010. I prosjektets siste år har hovedfokus vært på implementeringen av Kvalifiseringsprogrammet som et av flere ordinære tiltak, på kvantitet men aller mest på kvalitet. I arbeidet med kvalitetsfokus har målet vært at brukerne skulle få program med godt og tilpasset innhold og at den enkelte ble sikret nødvendig oppfølging. Å få opp antallet deltagere har også vært tema, og ved årets slutt hadde ca halvparten av kontorene oppnådd sitt måltall eller hadde deltagerantall over. Gjennomsnittstall for deltagere i kvalifiseringsprogrammet i Nordland var 364 program. Dette er 51 færre enn det forventede måltallet på 416. Dersom man ser på oppnådd resultat for gjennomførte program, er statistikken bedre. Nordland ligger på nasjonal 3. plass med hele 40 % av avsluttede deltagere ut i ordinært arbeid.

Gjennom hele året har Fylkesmannen hatt tre frikjøpte kompetanseveiledere i 75 % stilling til sammen. De lokale NAV-kontorene fikk flere ganger tilbud om å bruke disse, men kompetanseveilederne opplevde i svært varierende grad å bli etterspurt. I de tilfellene de ble invitert ut på lokalkontor, var tilbakemeldingene gode og de opplevde selv at deres bidrag hadde betydning for veilederne som arbeider med kvalifiseringsprogrammet.

Våren 2010 valgte vi, i samråd med NAV Nordland, å ikke arrangere nettverkssamlinger. Dette var fordi lokalkontorene akkurat da hadde et stort trykk på opplæring i nye ordninger. Vi arrangerte nettverks-/erfaringsamling høsten 2010 fordelt på tre steder i fylket. Hele 33 av 43 kontor deltok på disse, noe som må anses som bra, da vi har forholdsvis stor andel av små kontor med kun en eller to deltagere som måltall. I disse samlingene arbeidet vi med å definere målgruppen, finne gode løsninger på programinnhold og presentere og diskutere kreative løsninger både på tiltakssiden og i forhold til økonomisk handlingsrom. I nettverkssamlingene

anvendte vi metodikk fra opplæringen i Appreciative Inquiry (AI). Vi begynte opplæringsløp i AI for alle NAV-kontorene i 2009. I løpet av 2010 har flere kontor fått denne opplæringen og ved utgangen av 2010 har de gjenværende kontorene avtale om slik opplæring i løpet av 2011. Denne opplæringen ble satt i gang herifra som et ledd i satsningen på kvalifiseringsprogrammet.

To av kommunene i Nordland ble invitert til å delta i et prosjekt for utprøving av helhetlig prinsippstyrt metodisk tilnærming (HPMT) i oppfølgingen av deltagere i kvalifiseringsprogram. I den forbindelse fikk Fylkesmannen anledning til å sende medarbeidere på grunnopplæring. Metoden ble opplevd som svært nyttig og relevant for å kunne arbeide med kompetanseutvikling knyttet til ordningen med kvalifiseringsprogram; HPMT vil derfor framover bli tatt inn i nettverkssamlingene og i andre fagsamlinger der det er aktuelt.

I forbindelse med sluttrapportering for fylkesprosjektet, gjennomførte vi en kvalitetsgjennomgang av arbeidet med kvalifiseringsprogram ved 5 utvalgte kontor. Her fant vi at det i stor grad manglet felles rutiner for saksbehandling på kontorene. Arbeidsevnevurderingene, som skal ligge til grunn for valg av plan var ofte mangelfulle og viste i liten grad hvilke vurderinger som var gjort. Det var stor variasjon av samarbeidspartnere og mange ulike tiltak var tatt i bruk, men det var mindre bruk av kommunale tiltak enn det som forventes av slike program. Veilederne opplevde i varierende grad å ha tid og anledning til å følge opp den enkelte deltager tilstrekkelig. Alle kontor var ferdig etablert før 2010, men vi opplever likevel at det er variasjon i hvor langt de ulike kontorene er kommet i forhold til å ha kvalifiseringsprogrammet som en naturlig og viktig del av sitt arbeid. Mange oppgaver tar stor plass og krever rask handling, mens kvalifiseringsprogrammet krever at den enkelte NAV-veileder arbeider målrettet for å få brukere til å ønske denne type aktivitet og oppfølging. Fylkesmannen vil i 2011 arbeide med utgangspunkt i funn fra kvalitetsgjennomgangen og vil arbeide mer strategisk med å nå fram med kompetanseveiledning også der det ikke er etterspurt, men likevel opplever at det er behov.

73.4 Utenrettslig økonomisk rådgivning

Det ble i 2010 arrangert ett grunnkurs i økonomisk rådgivning for kommunene i Nordland. Kurset gikk over to dager, med innleide forelesere. Interessen for kurset var stor, med ca 65 deltakere. Det ble også arrangert et 2 dagers kurs i metodejobbing. Det gikk i hovedsak på hvordan jobbe med brukerne, og hvordan holde kurs for brukerne i privatøkonomi. Kurset "Fra minus til pluss", ble brukt som modell. Det er en del av prosjektet "Gjennomført gjeldsordning".

Fylkesmannen har videreført eksisterende nettverk innenfor økonomisk rådgivning/ gjeldsrådgivning. I Nordland er det 4 nettverk, ett av nettverkene ble opprettet i desember 2010. Det siste var for kommunene i Vesterålen. Hvert nettverk har 2 møter årlig. I møtene tar de opp ulike problemstillinger som de erfarer i det løpende arbeidet. I 2010 inviterte vi inn Namsmannen og Husbanken i alle nettverkene, for faglig påfyll og fokus på samarbeid. Husbanken hadde sitt fokus på virkemidlene, og Namsmannen på hvordan de arbeider, og samhandling både med brukerne og gjeldsrådgivere.

Fylkesmannen bruker også nettverkene til å informere om ulike forhold, opplyse om endringer i regelverk på området, tenke fagutvikling og samarbeid med de som arbeider med feltet, mv. Nettverkene er viktige med tanke på å utvikle samhandling over kommunegrensene. De bidrar også økt kunnskap og kompetanse på området. Det er ca 30 kommuner som deltar i de etablerte nettverkene innenfor økonomisk rådgivning/gjeldsrådgivning.

For øvrig har alle kommunene i fylket fått tilbud om nettverk, men en del har av ulike grunner ikke funnet det hensiktsmessig å delta i disse foraene.

73.5 Boligsosialt arbeid

I samarbeid med Husbanken, region Bodø, har Fylkesmannen videreført arbeidet i boligsosialt nettverk, Nordland. Her deltar de 9 største kommunene i Nordland: Bodø, Brønnøy, Fauske, Narvik, Rana, Sortland, Vefsn, Vestvågøy og Vågan. Det er gjennomført to nettverksmøter over to dager i 2010. Nettverket har hatt fokus på erfaringsutveksling og kompetanseheving, med utgangspunkt i situasjonen i kommunen som var "vertskap" for møtet. Videre har boligsosiale emner vært tema på kurs og møter med kommunene og andre samarbeidspartnere.

Fylkesmannen var i 2009 med på å ta initiativ til og etablere et studie i boligsosialt arbeid ved Høgskolen i Bodø. Utdanningen ble videreført i 2010 som desentralisert tilbud i to regioner i Nordland.

I samarbeid med Fylkesmannen i Troms, Fylkesmannen i Finnmark, Husbanken region Bodø og Hammerfest, var Fylkesmannen i Nordland medarrangør til en boligsosial konferanse høsten 2010. Den ble holdt i Tromsø. Det

var deltakere fra 12 kommuner i Nordland.

I 2010 mottok 5 av kommunene i Nordland tilskudd til boligsosialt arbeid. De sees i sammenheng med tilskudd for å redusere barnefattigdom og kommunalt rusarbeid. De kommunale prosjektene/ tiltakene følges opp fra Fylkesmannen.

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
73.3 Kvalifiseringsprogrammet	kr 225 153,36	kr 357 073,18
73.9 Andre oppgaver – Sosialtjeneste (rest 73)	kr 542 881,03	kr 76 584,08
74 Tilsyn med sos. tj. i arbeids- og velferdsforv.	kr 372 150,26	kr -1 102,00
Andre oppgaver under AD	kr 253 269,45	kr 300 567,12
Sum:	kr 1 393 454,00	kr 733 122,00

Resultatområde 75 Habilitering og rehabilitering

75.1 Habilitering og rehabilitering – nasjonal strategi

Fylkesmannen har fortsatt et godt samarbeid med koordinerende enheter ved Nordlandssykehuset, Helgelandssykehuset og UNN innen habilitering og rehabilitering i Nordland.

Fylkesmannen tok i 2010 initiativ til å få til et møte med Helgelandssykehuset HF og Nordlandssykehuset HF for å få en oversikt over hvordan de organiserer habilitering og rehabilitering (antall tilbud og plasser) og hvordan samarbeidet med kommunene er.

Nordlandssykehuset HF dekker Salten, Vesterålen og Lofoten. Helgelandssykehuset HF dekker hele Helgeland. Ofotenområdet er underlagt UNN.

Det vil i 2011 bli avtalt møter med Nordlandssykehuset HF og Helgelandssykehuset HF for å få klarlagt hvordan habilitering og rehabilitering blir ivarettatt.

75.3 Unge personer med nedsatt funksjonsevne i alders og sykehjem

Fylkesmannen har ikke mottatt rapporter fra kommuner som har funksjonshemmede i alders- og sykehjem, om at det var endringer i forhold til dette i 2010.

Det vises for øvrig til særskilt rapportering på dette området.

I et enkelttilfelle hadde Fylkesmannen omfattende kontakt med kommunen for å avklare funksjonstilstand og hjelpebehov som en relativt ung pasient i sykehjem hadde.

Resultatområde 76 Kvalitet og samhandling

76.1 Samarbeid mellom 1. og 2.linjetjenesten

Fylkesmannen i Nordland har også i 2010 deltatt i møter mellom Helse Nord og de tre nordligste fylkeskommuner og fylkesmannsembeter. Samarbeid mellom 1. og 2.linjetjenesten er fokusområde. Dette har i Nordland særlig fått betydning på området overvekt hos barn og unge, der flere av lærings- og mestringssentrene

ved helseforetakene har samarbeidet med Fylkesmannen og fylkeskommunen om kompetanseheving av personell i kommunene.

Tilsyn i 2010 med alle DPS i fylket viser at det er inngått samarbeidsavtaler med alle kommuner. Dette samarbeidet har lange tradisjoner, og partene møtes to ganger pr år både på administrativt og faglig nivå.

Prosjektet "Sunnhet i Salten" er et eksempel på kommunesamarbeid mellom kommunene i Salten ved Salten Regionråd og Nordlandssykehuset. Dette prosjektet ble opprettet i sammenheng med Samhandlingsreformen, og skal sørge for at kommunene har en stemme i samarbeidet om utformingen av innholdet i Samhandlingsreformen. Prosjektet ble tildelt kr 850 000 i skjønnsmidler fra Fylkesmannen i Nordland. Prosjektet skal blant annet kartlegge ressurser og utfordringer i hver kommune, etablere samarbeidsarenaer, forhandle fram avtaler og ikke minst drive informasjonsarbeid og kompetansearbeid i forbindelse med reformarbeidet. Det er ansatt prosjektleder i 60 % stilling.

Vefsn kommune mottok årets samhandlingspris fra Helsedirektoratet for sin innsats på det helsefremmende og forebyggende område i samarbeid med lokalsykehus og nabokommuner.

Rana kommune og Helgelandssykehuset samarbeider om "Helseparken". Samarbeidsprosjektet er et tilbud etablert i sykehuset til utskrivingsklare pasienter og pasienter med behov for rehabilitering og opptrening. Tilbudet ble etablert i 2009.

Prehospital observasjonsenhet er satt i drift som et forsøk i kommunene Meløy og Saltdal etter modell fra Steigentunet. Målet er delvis å forhindre sykehusinnleggelse og delvis muliggjøre tidligere utskrivning.

76.2 Individuell plan

Fortsatt er det mange brukere med behov for langvarige og koordinerte tjenester som ikke får tilbud om individuell plan (IP). Årsaken til det er ikke nærmere kartlagt, men det synes klart at mange kommuner fortsatt mangler prosedyrer som tilsier at alle brukere som har rett til det, får tilbud om IP. I tillegg mener fortsatt mange at det er mye arbeid og krevende å utarbeide en IP, at ansvarsforholdet mellom kommunene og spesialisthelsetjenesten oppfattes som uklart og at brukerne ikke oppfyller denne rettigheten og ikke har behov for det. Andre er av den oppfatning at når brukerne ikke søker om IP, skal det heller ikke tilbys. Det synes som at IP som pasientrettighet er svært vanskelig å implementere - til tross for utallige kurs, møter og skriv fra oss om dette tema gjennom flere år.

Også i 2010 har Fylkesmannen i kommunemøter med helse- og sosialpersonell tatt opp spørsmålet om denne pasientrettigheten, ca. 10 kommuner. Følgende områder er representert i slike møter: rus, psykisk helse, folkehelse og utdanning/oppvekst. IP var i 2010, som tidligere, et viktig tema på kommunemøtene.

Det blir også gitt informasjon og veiledning til kommuner om IP ifm enkeltsaker og telefoniske henvendelser.

IP var også tema ved systemrevisjoner ved 2 DPSer gjennomført i 2010.

76.3 Nasjonal strategi for kvalitetsforbedring i sosial- og helsetjenesten

Kvalitetsforbedring/kvalitetsstrategi var sentrale tema i alt arbeid vi hadde i forhold til sosial og helsetjenesten i 2010.

76.5 Felles digitalt nødnett

Ikke aktuelt for Nordland fylke.

Resultatområde 77 Andre oppdrag

77.1 Helsemessig og sosial beredskap

Fylkesmannens helseavdeling etablerte raskt kommunikasjonskanaler med kommunene, legevakt og AMK-sentralene under askeskyen fra Island, og opplevde i all hovedsak at helsetjenesten håndterte dette forsvarlig.

Fylkesmannens helseavdeling har oppdaterte varslingsrutiner og varslingslister til kommunene og kommunenes smittevernleger, og har nødvendig beredskapskompetanse og et øvet personell som kan ivareta egen rolle ved kriser.

Fylkesmannen har rutiner for rapportering av hendelser.

Fylkesmannens helseavdeling startet i 2010 arbeidet med å revidere den avdelingsinterne beredskapsplanen.

Fylkesmannen oppfatter ikke at vi er fagmyndighet/tilsynsmyndighet for vannverkernes beredskapsplaner, men at dette tilligger Mattilsynet og kommunehelsetjenesten, jf. drikkevannsforskriften § 16 og punkt 3.3.6 i Overordna nasjonal helse- og sosialberedskapsplan.

For øvrig vises til rapportering under resultatområde 53 og 57.

77.2 Fritak for forvaltningsmessig taushetsplikt

Fylkesmannen behandlet 2 saker vedrørende fritak fra taushetsplikt. Saksbehandlingstiden var 8 dager. Vi besvarer årlig flere telefonhenvendelser fra helsepersonell o.a. om dette temaet.

Fritak for forvaltningsmessig taushetsplikt

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittelig saksbehandlingstid
FMNO	2	8
Sum	2	

77.3 Særfradrag

Det var en merkbart økning av antall saker fra 2009 til 2010, fra hhv. 10 til 23.

Saksbehandlingstiden gikk opp fra 8 dager gjennomsnittlig i 2009 til 27 dager gjennomsnittlig i 2010, pga. noen få saker med lang behandlingstid. Median saksbehandlingstid i 2010 var 7,5 dager.

Særfradrag for utgifter til behandling utenfor den offentlige helsetjenesten. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid.

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittelig saksbehandlingstid
FMNO	23	27
Sum	23	

77.4 Førerkortsaker

Det vises til rapportering i Førerkortregisteret hvor det fremkommer detaljerte opplysninger om de sakene som er behandlet ved Helseavdelinga i Nordland.

Som det fremgår av antall behandlede saker for 2010 (og tidligere år), er Nordland et av de fylker som har absolutt flest førerkortsaker.

Antall førerkortsaker har økt hvert år, fra 2009 til 2010 med 188 saker, dvs. en økning på vel 12 %. Videre har antall dokumenter i hver sak økt noe som viser at sakene er blitt mer komplekse. Dette er et av de mest ressurskrevende arbeidsområder avdelingen har. Ressursbruken ved avdelingen har naturlig nok økt i takt med saksøkningen. Vi har erfart at det er viktig å prioritere å holde saksbehandlingstiden nede for å forebygge økt tidsbruk på telefoniske henvendelser, noe som skjer dersom behandlingstiden drar ut.

Det vises for øvrig til henstilling til HOD om å styrke ressursene i fylkene på dette saksområdet. Det vises også til tildelingsbrev fra FAD 2011 pkt. 2.2 hvor HOD ber embetene om nødvendig å omprioritere innenfor Helsedirektoratets oppgaveportefølje for å få behandlet førerkortsakene.

Førerkort. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMNO	1703	18
Sum	1703	

77.5 Pasientjournaler

I 2010 fikk vi til oppbevaring et journalarkiv fra en tannlegepraksis og et mindre journalarkiv fra en legepraksis.
Pasientjournaler. Antall saker.

Embeter	Antall
FMNO	2
Sum	2

77.8 Rettssikkerhet ved ytelse av helsehjelp med hjemmel i pasientrettighetsloven kap. 4A

Fylkesmannen har i 2010 gjennomført opplæring i to demensnettverk, Vesterålen (Myre i Øksnes kommune) og Lofoten (Svolvær). Fylkesmannen har hatt innlegg på samling om 4a i regi av Opplæringssykehjemmet Helgeland (Sandnessjøen) samt dagskurs for Høgskolen i Nesna (i Mosjøen).

Fylkesmannen har på alle kommunebesøkene orientert om 4a.

Informasjon om Kap 4A er lagt ut på våre nettsider. Det ble i 2010 brukt mye tid på råd og veiledning om 4A pr telefon til både spesialisthelsetjenesten, kommunehelsetjenesten, sykehjem, leger og tannleger.

Fylkesmannen i Nordland har hatt oppfølging av tannhelsetjenestens ansvar i forhold til dette kapitlet det er orientert om de utarbeidede prosedyrene for denne tjenesten innen dette området av pasientrettighetsloven.

Kap 4a har vært tema på de fleste arenaer som det har vært naturlig å informere om det. Effekten av all denne informasjonen kan bl.a. måles i at Nordland har mottatt langt flere vedtak enn sammenlignbare fylker, totalt 178 vedtak fra i alt 27 kommuner.

Fylkesmannen har ikke prioritert å holde kurs for enkeltkommuner eller foretak.

Det vil i 2011 bli gjennomført opplæring av personale innen psykisk helsevern, spesielt akuttpsykiatriske avdelinger ved Nordlandssykehuset HF.

Fylkesmannen har startet utforming av elektronisk oversendelse av vedtak innen 4a. Videreutvikling av dette avhenger av det blir gitt støtte til et slikt prosjekt av eksterne.

Resultatområde 83 Folkehelsearbeid

83.1 Folkehelsearbeid generelt

Helseavdelinga hos Fylkesmannen i Nordland har foretatt en kartlegging av at bruken av ekstra rammebevilgning til kommunene (230 mill) har blitt gjennomført. Kartleggingen ble gjennomført i de kommuner som har inngått partnerskapsavtale med Nordland fylkeskommune. Resultatet av denne kartleggingen ble oversendt Helsedirektoratet. Svært få av kommunene i Nordland melder at de har brukt denne ekstra tildelingen til folkehelsearbeid/forebyggende helsearbeid.

Rådgivere for folkehelse, rusfeltet, psykisk helse og oppvekst og utdanning gjennomførte i 2010 i alt 11 kommunebesøk, hvor forventningene til kommunene ble kommunisert. I disse møtene med kommunene, møtte som regel ordfører, rådmann, ledere eller ansatte innen helsetjenesten, helsestasjon og skolehelsetjeneste, barn/unge og oppvekst, folkehelsekoordinator, planlegger, FYSAK/frisklivskoordinator, parkseksjonen, psykisk helse, rus og barnevern. Kommunene presenterte sine utfordringer og det de mente å lykkes med, og representantene for Fylkesmannen presenterte nasjonale føringer og aktuelle satsingsområder. Vi har vektlagt at kommunene i størst mulig grad skal styre innholdet i disse møtene til tross for at det er Fylkesmannen som inviterer seg til kommunene. Kommunene satte av en dag der de ulike sektorene kunne bli bedre kjent med

hverandres arbeidsområder og utfordringer. Det blir som regel svært fruktbare møter med gode diskusjoner og mye kunnskapsutveksling. Fylkesmannen har i alle møter fått anerkjennelse for å ha tatt dette initiativet, og kommunerepresentantene har uttrykt stor tilfredshet med å ha deltatt. Det blir lettere å samarbeide, prosjekter kan ofte diskuteres og aktuelle problemstillinger i kommunen blir ofte tatt opp, og kan noen ganger avklares i møtet eller i etterkant. Det samme gjelder dokumenterte, effektive tiltak, som for eksempel satsingen på Frisklivssentraler, FRI-programmet, anbefalinger for fysisk aktivitet og kosthold. Både i folkehelsearrangementer og ved møter med kommunene er det orientert om verktøyet "Kommunehelseprofiler" og "Kommunebarometeret". Verktøyet har vært presentert ved flere tidligere konferanser, likevel har vi inntrykk av at dette verktøyet ikke brukes i særlig stor grad. En viktig grunn er nok det store antall små kommuner i fylket, hvor dette verktøyet ikke kan anvendes uten å legge inn mange forbehold. Det er også lagt vekt på å synliggjøre helsepersonellens betydning. De kan bidra med kunnskap om helseutfordringer i kommunen i forhold til kommunal planlegging. Det er stor interesse i kommunene for å diskutere folkehelsearbeid, og stadig flere kommuner som inngår partnerskapsavtale med fylkeskommunen. Over 30 av fylkets kommuner er nå med i denne ordningen.

Forventningene til kommunene kommuniseres i konferanser og møter med fagfolk, blant annet gjennom det årlige Fylkesforum for folkehelse, som er et samarbeidsprosjekt mellom fylkeskommunen og Fylkesmannen. Her møtes de fleste av fylkets kommuner, og først og fremst de kommunene som har partnerskapsavtale med fylkeskommunen. Forumet er imidlertid åpent for alle kommuner og regionale aktører.

Samarbeid mellom kommuner og helseforetak er gjennomført i flere prosjekter. Et eksempel er samarbeid mellom lærings- og mestringssentre og helsepersonell i kommunene om oppfølging av familier hvor barn eller ungdom er overvektige.

Overvekt hos barn og unge er et område det har vært fokusert på i Nordland de siste 2–3 årene. I februar 2010 arrangerte Fylkesmannen konferansen "Oppfølging av barn og unge med overvekt, og deres familier" med ca 85 deltakere. I etterkant av denne konferansen har vi gjort en kartlegging av tiltak som har kommet i stand i kommunene etter denne konferansen, og det kommet i gang flere tilbud i kommunene til familier som trenger hjelp til livsstilsendring. Det er svært stor interesse blant helsepersonell, særlig helsesøstre og fysioterapeuter ettersom mer kompetanse på dette området. Vi planlegger derfor nok en konferanse høsten 2011 om temaet.

Fylkesmannen i Nordland saksbehandler kommunale planer fortløpende og gir innspill om folkehelse og universell utforming på lik linje med andre fagområder. Det er utarbeidet et generelt innspill til kommuneplanens samfunnsdel. Det vises også til rapportering under 2.4.

Fylkesmannen i Nordland er i startfasen i strukturering og planlegging av arbeidet med samhandlingsreformen overfor kommunene.

Folkehelsealliansen Nordland

Fylkesmannens helseavdeling og sosial- og familieavdeling deltar sammen med andre regionale aktører i dette forumet, der aktuelle utfordringer for nordlandssamfunnet diskuteres og der et 20-talls deltakere fra fylkeskommunen, helseforetak, høyskoler/universitet, idrett, NAV, Statens vegvesen. Frivillige organisasjoner deltar også. Forumet ble etablert i 2010, og skal møtes to ganger årlig. Deltakerne i folkehelsealliansen har undertegnet forpliktende samarbeidserklæring om oppdrag: Gjennom engasjement, aktiv handling, gjensidig forpliktelse og samarbeid sette dagsorden for et målrettet folkehelsearbeid i Nordland. Visjon for folkehelsealliansen: Et freskt Nordland.

Folkehelsearbeid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMNO	0	0
Sum	0	

83.2 Miljørettet helsevern

Fylkesmannens helseavdeling har behandlet 2 klagesaker etter kommunehelsetjenesteloven kap. 4a. En sak ble avsluttet uten vedtak fordi klager fikk innfridd sitt krav etter at saken ble sendt til klagebehandling. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for de to sakene vi behandlet, var 162 dager. Årsak til lang saksbehandlingstid er at oversendte saker mangler vesentlige dokumenter, slik at det tar tid å innhente alle relevante sakspapirer, lang responstid fra kommunene og at sakene er svært komplekse og faglig utfordrende.

Vi har gitt råd og veiledning til kommuner og private ved henvendelser. Det er særlig spørsmål vedrørende støy

og inneløst ved skoler som er aktuelt. Det kan synes som om det lokalt er flere saker vedrørende støy uten at disse nødvendigvis ender opp om klagesak hos Fylkesmannen. Veilederen til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler mv. bør revideres.

Fylkesmannens helseavdeling har gjennomgått rapporten "Status for godkjenning av skoler i Norge per 21.01.10 og sammenholdt denne informasjonen med informasjon vi har fra tilsyn og annen kontakt med kommunene. Vi har kunnskap om godkjenningsstatus i 35 av kommunene. Vi har i mindre grad fulgt opp de ni kommunene der barnehagenes og skolenes godkjenningsstatus er ukjent, på en systematisk måte.

Helsetilsynet i Nordland har vært på tilsyn i to kommuner, der tema var samfunnsmedisin og miljørettet helsevern. Begge disse tilsynene, samt tidligere gjennomførte tilsyn i andre kommuner i fylket, viste at det er ulike faglige utfordringer i kommunene i Nordland på området miljørettet helsevern. Det vises til Statens helsetilsyns nettside hvor tilsynsrapportene er lagt ut.

83.3 Ernæring, fysisk aktivitet, tobakk og seksuell helse

Fylkesmannen i Nordland har i 2010 samarbeidet mye med Nordland fylkeskommune i folkehelsearbeid med temaene fysisk aktivitet, ernæring og tobakksforebygging rettet mot barnehager og skoler. Det ble i 2010 arrangert Fiskesprell-kurs for ansatte i 55 barnehager og SFO, og for ansatte ved 8 helsestasjoner. På disse kursene er "Retningslinjer for mat i barnehagen" og satsingen "MER" frukt og grønt også faste temaer. Kursene er veldig etterspurt blant barnehagepersonell. Barnehagene responderer godt på kursene, og det er tydelig at disse kursene har god effekt med tanke på å øke bruk av fisk og sjømat, frukt og grønnsaker, samt mindre sukker og mer fysisk aktivitet. Fylkesmannens oppvekst- og utdanningsavdeling gjorde i 2010 tilsyn med 11 kommuner om kommunen tilbyr gratis frukt og grønt i barne- og ungdomsskoler, og det var ingen avvik. Til sammen er det nå utført tilsyn på dette området i 22 kommuner i Nordland.

Seksuell helse

Det har ikke vært arrangert noen konferanse om temaet seksuell helse i 2010, men temaet inngår i all kontakt med aktuelt helsepersonell, i hovedsak helsesøstre. Temaet diskuteres også i kommunebesøk. Mht. forvaltning av tilskuddsmidler under "Handlingsplan for forebygging av uønskede svangerskap og abort" har Fylkesmannen ikke fått inn tilstrekkelig antall gode søknader, og tilskuddet er derfor ikke benyttet i sin helhet. En del helsesøstre signaliserer ønske om hospitering eller annen form for kompetanseheving på dette området.

Lokale lavterskeltilbud i form av økt fysisk aktivitet, hjelp til røykeslutt og Bra mat for bedre helse, har det vært fokus på i flere år. Det har vært arrangert kurslederkurs i BRA MAT for bedre helse også i 2010. Totalt har vi i Nordland arrangert tre slike kurslederkurs, et i 2006 og et i 2008. Noen av kursdeltakerne i 2010 har deltatt på kurslederkurs tidligere. I Nordland har det, etter det vi kjenner til, i 2010 blitt arrangert 13 lokale BRA MAT kurs, de fleste i tilknytning til Frisklivssentraler. Deltakerne på disse kursene har kommet fra flere sektorer, der ulike kategorier fagpersonell er representert; helsesøstre, kokker, fysioterapeuter, tannpleier, folkehelsekoordinator, personlig trener mm, og de har kommet både fra kommunene, spesialisthelsetjenesten, attføringsbedrifter og privat sektor. Nordland fylkeskommune har tatt initiativ til å utarbeide kurs for "superbrukere", det vil si kurslederkurs i endringsfokusert veiledning, som har til hensikt å bidra til at helsepersonell i kommunene kan få økt sin kompetanse i neste omgang.

Vi har hatt mye fokus på undervisningsprogrammet FRI, og det ble sendt ut e-poster til kommunene i flere omganger hvor skolene ble oppfordret til å melde seg på. Til nå er det 67 % av skolene som deltar i dette programmet i Nordland. Fylkesmannen har sammen med Nordland fylkeskommune og Valnesfjord helsesportssenter tatt initiativ til en videreutvikling av tilbud om Fritid med bistand/treningskontaktkurs. Foreløpig har to kommuner takket ja til å organisere kurs for personer som kan tenke seg å bistå mennesker med behov for hjelp til å få mulighet til å dyrke sine interesser på fritiden.

Nordland fylkeskommune har rapportert følgende vedrørende videregående skoler:

Det er ikke tilrettelagt for 60 minutter fysisk aktivitet ved de videregående skolene i fylket. Man har de ordinære 2 timer kroppsøving i uka. Noen skoler tilrettelegger for fysisk aktivitet på ettermiddagstid, i tilknytning til Åpen skole en eller to kvelder i uka.

Det holdes jevnlig kurs for kantinepersonale, der det legges vekt på å servere sunn mat og følge Retningslinjer for mattilbud i kantiner. Det er ikke gjort noe sentralt vedtak om at retningslinjene skal følges.

Det er ikke gjort noe Fylkestingsvedtak om at elever og personale i videregående skoler skal være tobakksfrie.

Skolene er tobakksfrie i den forstand at det ikke er lov å bruke tobakk innenfor skolens område, men det er lov å røyke utenfor. Denne ordningen har fungert slik i mange år.

Det er ikke gjort noe felles vedtak om røykesluttkurs, men enkelte skoler kan arrangere slike kurs.

83.6 Smittevern

Fylkesmannens helseavdeling behandlet i 2010 ingen saker etter smittevernloven med forskrifter. Vi mottar innimellom henvendelser fra smittevernleger vedrørende tolkning av smittevernloven med forskrifter og har i den forbindelse gitt råd og veiledning.

Det har i 2010 vært to tilfeller i Nordland der kommunenes rutiner i forbindelse med direkte observert terapi (tuberkulose) sviktet.

Helseavdelinga mottar årlig reviderte kommunale smittevernplaner på høring. Helseavdelinga gir tilbakemelding så langt det tidsmessig lar seg gjøre.

Det har vært enkelte utbrudd av smittsom sykdom i fylket i 2010, og varslingsplikten etter msis og tuberkuloseforskriften §§ 33 og 34 er i all hovedsak overholdt.

Fylkesmannens helseavdeling planla i 2010 en smittevernkonferanse i samarbeid med Helsedirektoratet og Nasjonalt folkehelseinstitutt. Konferansen ble først flyttet fra vår til høst pga askeskyen, men dessverre måtte høstkonferansen avlyses pga manglende interesse fra målgruppa.

Retningslinjer for smittevern og lokal tilpasning av disse, var tema på konferansen Fylkesmannen arrangerte i 2010 om kvalitetsarbeid i sykehjem.

Resultatområde 84 Primærhelsetjeneste

84.1 Allmennlegetjenesten inkludert fastlegeordningen

Det er per dato ubesatte fastlegehjemler i 16 av 44 kommuner. Tilsammen dreier det seg om 20 hjemler. Imidlertid er det ledig plass på besatte fastlegelister i alle disse kommunene bortsett fra 2. Alle kommuner uten ledig hjemmel har plass på fastlegelistene. Alle 44 kommuner har én eller flere stabile leger.

Ingen kommuner har i 2010 søkt om/ blitt innvilget midlertidig dispensasjon fra fastlegeordningen, jfr. fastlegeforskriften § 17.

84.2 Turnustjeneste

Vi har i Nordland 48 turnusplasser for leger i kommunehelsetjenesten. Vi har arrangert to kurs hvert halvår i Bodø med obligatorisk oppmøte for alle turnuslegene. Det ene er kurs i akuttmedisin/legevakt, det andre er kurs i offentlig legearbeid og trygdemedisin. I tilknytning til det ene kurset er det også innlagt samling med fylkesveilederne og turnuslegene. I tillegg har fylkesveilederne to samlinger lokalt for hvert kull. Akuttmedisin-/legevaktkursene arrangeres i samarbeid med Nordland Legeforening. Tilbakemeldingene fra turnuslegene på kursene og gruppesamlingene er svært gode. Vi har dessverre ikke fått gjennomført kurs for veilederne for turnusleger i 2010. SAFH "overbooker" i forhold til antall turnusleger vi får fordelt og antall plasser vi har til rådighet. Dette har så langt ikke ført til større problemer. Det viser seg at mange søker utsettelse av turnustjenesten og dermed blir det til slutt fordelt turnusleger på stort sett alle legekantorene. Første halvår 2010 hadde vi 45 turnusleger og siste halvår hadde vi 50.

Innføringen med obligatorisk tjeneste i sykehjem ser ut til å fungere godt i stort sett hele fylket.

Vi hadde i 2010, 14 turnusplasser for fysioterapeuter i Nordland. Det ble arrangert kurs i offentlig helsearbeid og trygdemedisin for turnusfysioterapeutene og en kiropraktor sammen med tilsvarende kurs for leger høsten 2010. Fylkesmannen i Nordland samler alle fysioterapeuter i turnus hver høst til slikt kurs. Det er noe ustabil med hensyn til hvorvidt kommunene ønsker å ta i mot fysioterapeuter i turnus. Det ser ut til at økonomiske hensyn er i

hovedsak grunn til dette.

84.3 Klagesaksbehandling etter lov om helsetjenesten i kommunene, pasientrettighetsloven og lov om sosiale tjenester

Klager etter lov om sosiale tjenester

I 2010 mottok Fylkesmannen 42 klager etter sosialtjenesteloven og behandlet 43 klager. Ti av klagene ble endret, 30 stadfestet og 3 avvist.

Videre behandlet Fylkesmannen 18 klager i medhold av vederlagsforskriften. Tre av disse sakene ble endret og 15 vedtak stadfestet.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid hos Fylkesmannen er 5 uker.

Klagesaker etter kommunehelsetjenesteloven og pasientrettighetsloven ble detaljert rapportert til Statens helsetilsyn i rapporteringssystemet RegRoT hver tertial i 2010. Vi viser til denne rapporteringen.

Lov om helsetjenesten i kommunene med tilhørende forskrifter. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMNO		
Sum	0	

84.4 Helsetjenesten til innsatte i fengsel

Det foreligger skriftlige avtaler mellom Bodø kommune og Nordlandssykehuset og mellom Vefsn kommune og Helgelandssykehuset om psykisk helsevern for innsatte. Samarbeidet som er etablert i Vefsn fungerer tilfredsstillende og preget av fleksibilitet. Ved Bodø fengsel er det uttrykt noe misnøye med tilbudet fra Nordlandssykehuset fordi tilbudet, som utgjør en dag i uken, ivaretas av flere psykologer og mangler dermed kontinuitet. Tilbudet omfatter utredning, behandling og veiledning til de ansatte. Et stadig tilbakevendende spørsmål er om innsatte med behov for poliklinisk psykiatrisk behandling skal fremstilles ved sykehuset eller om behandlingen skal foregå i fengslet. Rusmestringsenheten ved Bodø fengsel reduseres med ett årsverk (av to) på grunn nedskjæringen ved fengslet. Psykologen som er tilknyttet enheten, ansatt ved rusenheten ved Nordlandssykehuset (85 % stilling), har sagt opp. Stillingen utlyses som 1/1 stilling. En generell bemanningsreduksjon ved fengslet medfører et noe dårligere tilbud til de innsatte.

84.5 Helsetjenestetilbud til asylsøkere, flyktninger, familiegjenforente og direktebosatte overføringsflyktninger

Det var ikke spesiell oppmerksomhet på dette området i 2010. Det ble gitt en del telefonisk veiledning til enkeltkommuner som har etablert nye mottak i løpet året.

I forbindelse med tilsyn med samfunnsmedisin og miljørettet helsevern i to kommuner, ble det også satt søkelys på smittevernarbeid til asylsøkere og flyktninger.

84.6 Helse- og omsorgstjenester i et flerkulturelt samfunn

Til resultatkravene 2 og 3

De aktuelle temaene var i mindre grad tatt opp med kommunene i 2010.

Ved kommunebesøk i Hattfjelldal ble det tatt opp hvorvidt helsepersonell kan kommunisere med samisktalende pasienter på deres eget språk når det kreves.

Fylkesmannen har for øvrig gitt råd og veiledning ved henvendelser hit, og vi holder oss orientert gjennom media om aktuelle problemstillinger i fylket på dette området.

84.7 Helsetjenestetilbud til personer utsatt for seksuelle overgrep eller vold i nære relasjoner

I Nordland har vi ikke prioritert å gjennomføre kartlegging som viser om det er utarbeidet kommunale handlingsplaner mot vold i nære relasjoner. Vi mener dette er et arbeid som kanskje blir ivaretatt av RVTS-Nord. Vi mottar få henvendelser på dette område fra kommunehelsetjenesten.

Videre utfordring i Nordland er at de fleste kommuner i Lofoten, Vesterålen og Ofoten fortsatt står uten tilbud (16 kommuner) og deltar heller ikke i interkommunale ordninger om overgrepsmottak.

I 2010 hadde vi ikke hatt noe formelt samarbeid med RVTS-Nord.

I Nordland er det i tillegg til overgrepsmottaket i Bodø som har inngått interkommunalt samarbeid med 10 andre kommuner, under planlegging overgrepsmottak i på Helgeland lokalisert til Mosjøen. Dette mottaket er, slik vi forstår, fortsatt under oppbygging. Etter planen skal alle 18 kommuner på Helgeland få tilbud om tilknytning til dette mottaket.

I Bodø er det etablert interkommunalt mottak for overgrep- og voldsofre. Fylkesmannen i Nordland mener at dette mottaket holder et godt faglig nivå. Det har innledet fast samarbeid med andre sentrale aktører som blant annet politi og krisesenter. Mottaket har tilknyttet seg fast helsepersonell som sykepleiere og leger.

84.8 Helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Fylkesmannen har mye kontakt med helsestasjons- og skolehelsetjenesten. For øvrig vises til rapportering pkt. 83.1 og pkt. 83.3 samt rapporteringskrav i styringsdokumentet til opptrappingsplan for psykisk helse.

Nye veiledere og faglige retningslinjer blir fortløpende lagt ut på FM-internettside, samt presentert i møter med ansatte i kommunene gjennom kommunebesøk, konferanser/fagmøter og tilsynsarbeid.

Når det gjelder kapasiteten i helsestasjons- og skolehelsetjenesten har vi ikke gjennomført egne kartleggingsundersøkelser, men viser til Helsedirektoratets egen spørreundersøkelse og strategidokument IS-1798

84.9 Svangerskapsomsorgen

Fylkesmannen har ikke gjennomført egne kartlegginger for å etterse at fylket har tilstrekkelig jordmordekning i svangerskapsomsorgen. Vi har ikke mottatt noen henvendelser/bekymringer/klagesaker som tilsier at det er underdekning av jordmødre i svangerskapsomsorgen.

Det har ikke vært spesiell fokus på dette område i 2010.

Nye veiledere/rundskriv omtales fortløpende på Fylkesmannens internettside.

84.10 Kjønnslærestelse

Fylkesmannen har ikke hatt dette område som noe spesielt satsningsområde i 2010. Vi har ikke hatt noe samarbeid med RTVS inneværende år.

Vi har lyst ut/ orientert om tilskuddsmidler til kompetansehevende tiltak for kommunene, men ikke mottatt noen søknader som har vært innenfor målsetningen for å utbetale tilskudd.

Tilskuddsmidlene tilbakeføres.

84.11 Tannhelse

Det ble også i 2010 rettet fokus på behovene for tannpleie og tannlegetjenester i sykehjem. Det er og vil bli et stort behov for opplæring av pleiepersonalet både i sykehjem og hjemmesykepleien fremover. Det har vært og er en nøye oppfølging av tannhelsetjenesten til psykisk utviklingshemmede, blant annet er det laget rutiner mht bruk av anestesilege/personale.

Det er i 2010 mottatt flere vedtak innen kap 4a i pasientrettighetsloven fra tannhelsetjenesten i fylket. Dette tolkes som at det er gjort et godt arbeid med opplæring og avklaring av ansvar i forhold til dette. Det er først og fremst psykisk utviklingshemmede det er fattet vedtak for.

Resultatområde 85 Spesialhelsetjenesten

85.3 Lov om transplantasjon

Fylkesmannen hadde ingen saker til behandling i 2010.

85.4 Tillatelse til å rekvirere sentralstimulerende legemidler

Totalt behandlet 623 søknader; nye søknader, fornyelser og søknader fra flere leger ved samme legekantor på samme pasient. Sakene blir behandlet fortløpende, samme dag som de arkivføres hos Fylkesmannen.

I 2009 hadde vi 479 saker til behandling. Det var m.a.o. en saksøkning på vel 30 % i 2010.

Tillatelser til å rekvirere sentralstimulerende legemidler. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMNO	623	2
Sum	623	

85.5 Kosmetisk plastikkirurgiske inngrep

Fylkesmannen i Nordland hadde ingen slike saker i 2010.

Kosmetisk plastikkirurgiske inngrep. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMNO	0	0
Sum	0	

Resultatområde 86 Omsorgstjenester

86.1 Omsorgsplan 2015

Fylkesmannen i Nordland har også i 2010 hatt fokus på omsorgsplanens hovedstrategier og delplaner, både i direkte møter med kommunene og i andre fora der det er naturlig at planen er tema, blant annet i samarbeid med KS.

Flere kommuner i Nordland er godt i gang med planlegging og bygging av sykehjem og omsorgsboliger etter å ha blitt prioritert/anbefalt investeringstilskudd. Planer fremover viser også at nybygg og renovering vil komme i årene framover. For Nordland er målet 660 boenheter, til nå er det gitt tilskudd/prioriteringer til i alt 536 boenheter.

Når det gjelder nye årsverk i helse- og omsorgstjenesten i Nordland har en ikke pr dato tilstrekkelig tallmateriale. Dette vil bli rapportert pr 1. mars 2011 til helsedirektoratet.

Ifm behandling av søknader knyttet til Kompetanseløftet 2015, viser det seg at aktiviteten er stor. Stadig flere får en fagutdanning og flere går på videre- og etterutdanning. I Nordland har Demensomsorgens ABC vært fulgt opp

av Kløveråsen kompetansesenter i samarbeid med Fylkesmannen, 34 av kommunene har til nå deltatt i opplæringen, og antall deltakere ligger på ca 650.

Vi er kjent med at tilrettelagte dagtilbud for personer med demens i liten grad er etablert ute i kommunene, det samme gjelder tilbud til pårørende. Dette er et forhold Fylkesmannen vil ha større oppmerksomhet på i 2011.

Fylkesmannen har i samarbeid med USH Helgeland arrangert en konferanse i 2010 for ansatte i sykehjem. Tema var kvalitet i sykehjem og hadde 160 deltakere. Alle sykehjem i kommunen var invitert til å delta med to ansatte.

86.2 Demensplan 2015

Vi har også i inneværende år hatt spesielt fokus på kompetansehevende tiltak. Fylkesmannen i Nordland innledet i 2008 et samarbeid med Kløveråsen utrednings- og kompetansesenter for demens og har videreført dette samarbeidet i 2009 og 2010. Alle kommuner i Nordland har fått tilbud om opplæring i "Demensomsorgens ABC" og 34 kommuner har ved utgangen av året takket ja til tilbudet. I alt har ca 650 ansatte i helse- og omsorgstjenesten deltatt eller deltar nå på Demensomsorgens ABC.

Det er etablert en rekke fagnettverk for demenskoordinatorer/demenskontaktene i hele fylket, alle kommuner har fått tilbud om deltagelse i demensnettverk.

Erfaringer som er gjort av modellkommunene innen områdene "Utredning og diagnostisering av demens, Dagtilbud og avlastningsordninger for personer med demens, Tilbud til pårørende – pårørendeskoler og samtalegrupper" vil vi i løpet av 2011–2012 følge opp. Vi vil også se dette i sammenheng med ny nasjonal kartlegging av kommunens tjenestetilbud til personer med demens.

Hvert år arrangeres Demenskonferanse i fylket i regi av Kløveråsen kompetansesenter. Ved denne konferansen deltar Fylkesmannen med informasjonsarbeid for å bedre demensomsorgen.

Gjennom tilsyn og klagesaksbehandling er det stor oppmerksomhet rettet mot tjenestetilbudet til personer med demens. Som et ledd i Eldresatsingen fra Statens helsetilsyn har det vært gjennomført flere tilsyn rettet mot helse- og omsorgstjenesten til eldre og personer med demenssykdom i vårt fylke.

I årene fremover ønsker vi å rette oppmerksomheten i større grad mot bedre tilrettelagte botilbud, dagaktiviteter og etablering av pårørendeskoler med spesielt fokus på yngre personer med demens.

Fylkesmannen er representert i referansegruppe for Utviklingsprogrammet om yngre personer med demens.

86.3 Kompetanseløftet 2015

Kommunenes planer for gjennomføring og resultatrapporter for Kompetanseløftet er sammenfattet og sendt Hdir innen fristen 1. mars 2010.

86.4 Investeringstilskudd til sykehjem og omsorgsboliger

Søknader er behandlet fortløpende og innstilling er gitt Husbanken i henhold til retningslinjene for dette.

I 2010 ble det behandlet søknader om investeringstilskudd fra 10 kommuner. Det er anbefalt byggeprosjekter i alle disse kommunene med til sammen 118 sykehjemsplasser og 126 omsorgsboliger. Flere av byggeprosjektene har også omfattet areal til aktiviteter/dagtilbud.

Det har vært gjennomført oppstartsmøter i samarbeid med Husbanken med alle 10 kommunene.

For øvrig rapportert i henhold til frister til Hdir.

86.5 Kvalitet i helse- og omsorgstjenesten

Alle kommuner i Nordland leverer nå inn IPLOS-data. Egen IPLOS-konferanse i Nordland har vært nedprioritert i år. Bruk av kvalitetsindikatorer tas opp i ulike sammenhenger med kommunene gjennom blant annet kommunebesøk, tilsyn og andre møter. Det har ikke vært arrangert egen konferanse på dette område, men tema ble berørt ved blant annet saksbehandlerkonferansen og konferansen for ansatte i sykehjem. IPLOS-kartlegginger

etterspørres ved tilsyn og klagesaksbehandling. Fylkesmannen mottar i liten grad henvendelser vedrørende problemstillinger knyttet til IPLOS.

Fylkesmannen har i liten grad vært involvert i prosjektet "Etisk kompetanseheving i kommunene", men 11 av kommunene i Nordland deltar i prosjektet heriblant Undervisningssykehjemmet Helgeland. Fylkesmannen har tatt kontakt med prosjektledelsen i KS "Samarbeid om etisk kompetanseheving" for eventuelt å få arrangert en konferanse for alle kommunene i Nordland i løpet av 2011–2012.

Nye nasjonale faglige retningslinjer for forebygging og behandling av underernæring var tema på vår konferanse om kvalitet i sykehjem. Det er ellers etablert faggrupper i ernæring ved flere sykehjem som prosjekt i samarbeid med fylkeskommunen. For øvrig har ernæring og nye faglige retningslinjer vært tema ved flere planlagte tilsyn i år.

Ved utgangen av 2010 er det fortsatt 6 kommuner som mangler plan for normering av legetjenester i sykehjem.

86.6 Undervisningssykehjem/ Undervisningshjemmetjenester/Lindrende behandling

Fylkesmannen er representert i styringsrådet for Undervisningssykehjemmet Helgeland (USH) og Undervisningshjemmetjenestene i Vestvågøy kommune, og deltar i jevnligte møter.

Fylkesmannen og Undervisningssykehjemmet arrangerte i samarbeid konferansen om Kvalitet i sykehjem, hvor alle sykehjem i fylket var invitert.

Undervisningssykehjemmet Helgeland arrangerer i tillegg egne konferanser hvor målet er å formidle ulike prosjekt som er finansiert fra "frie midler". Undervisningssykehjemmet mottar tilskuddsmidler fra Fylkesmannen som igjen deles ut som frie midler til ulike prosjekt i kommunene.

Det er etablert faglig nettverk innen Lindrende omsorg og behandling. Her er alle de 18 Helgelandskommunene invitert til å delta. Pr. dato er det kun to kommuner som ikke deltar i disse fagnettverkene. Dette er et samarbeid mellom USH, Kompetansesenteret Lindring i Nord ved Universitetssykehuset i Nord-Norge (LIN) og Kreftforeningen. Fylkesmannen har bidratt med midler.

USH - Helgeland og Fylkesmannen har i samarbeid arrangert kurs for kommuneansatte i pasientrettighetsloven kap. 4A.

Fylkesmannen har deltatt i vurdering av søknader og gitt innspill til prioriteringer angående tilskudd til Lindrende behandling.

86.7 Økt forvaltningskompetanse. Saksbehandling i helse- og omsorgstjenesten

Det er gjennomført to konferanser/kurs i 2010 i forhold til å heve kvaliteten på forvaltningskompetansen/saksbehandlingen i kommunene. Tilsammen deltok 130 personer på disse kursene.

Det har vært gjennomført 6 planlagte stikkprøvetilsyn med fokus på saksbehandling i forhold til avlastning og korttidsopphold i sykehjem. For øvrig er kommunens saksbehandling ofte tema gjennom øvrig klagesaksbehandling og tilsynssaker.

86.8 Aktiv omsorg/Partnerskap med familie og lokalsamfunn

Aktiv omsorg var tema under vår konferanse om kvalitet i sykehjem. Det skjer ellers en del erfaringsformidling vedrørende dette tema gjennom konferansene/fagdager i regi av USH. For øvrig er aktiv omsorg/partnerskap tema ved kommunebesøk.

Rundskriv I-6/2009 - rett til egen tros- og livssynsutøvelse, var tema på møte arrangert av Bispedømmerådet hvor Fylkesmannen også bidro med innlegg.

86.9 Rettssikkerhet ved bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med psykisk utviklingshemming

Mottatte meldinger om skadeavvergende tiltak i nødssituasjoner

I enkeltstående nødssituasjoner som oppstår, er det nødvendig å fatte en beslutning umiddelbart om hvordan vesentlig skade kan hindres eller begrenses. En slik beslutning, jfr. sosialtjenesteloven § 4A-5 bokstav a, skal nedtegnes like etter at tiltaket er gjennomført. Melding om beslutningen og gjennomføringen av tiltaket skal sendes til Fylkesmannen.

I 2010 mottok Fylkesmannen 305 slike meldinger om skadeavvergende tiltak i nødssituasjoner. Meldingene omfattet i alt 43 personer med psykisk utviklingshemming.

Meldingene er gjennomgått og fulgt opp med henvendelse til aktuell kommune i de tilfelle der det var aktuelt.

Overprøving av vedtak

Dersom planlagt bruk av tvang og makt er nødvendig skal kommunen fatte vedtak om planlagte skadeavvergende tiltak i gjentatte nødssituasjoner, jf. § 4A-5 bokstav b. Kommunen må også fatte vedtak dersom det anses nødvendig å bruke tvang eller makt for å dekke tjenestemottakeres grunnleggende behov for omsorg, herunder kosthold, personlig hygiene m.v., jf. § 4A-5 bokstav c.

Slike vedtak skal overprøves av Fylkesmannen.

Pr 31. desember 2010 var det i Nordland 46 godkjente vedtak i henhold til § 4A-5 bokstavene b og c.

Kommunene har vansker med å tilfredsstille de formelle kompetansekrav som kreves ved gjennomføring av vedtakene. I 35 av de 46 vedtakene har Fylkesmannen gitt dispensasjon fra utdanningskravene.

Stedlige tilsyn

Fylkesmannen skal føre tilsyn med gjennomføring av vedtak som nevnt ovenfor. Det kan også føres tilsyn på bakgrunn av meldinger om skadeavvergende tiltak i nødssituasjoner. Det ble i løpet av 2010 gjennomført 22 stedlige tilsyn, hvorav ett var på bakgrunn av meldinger.

Tilsyn som systemrevisjoner

Fylkesmannen gjennomførte i 2010 systemrevisjon med sosiale tjenester til personer med psykisk utviklingshemming i 4 kommuner, Alstahaug, Fauske, Sortland og Vestvågøy. Tilsynsrapportene er tilgjengelig på www.helsetilsynet.no

Kompetanseheving

Det ble gjennomført en kursrekke om kap. 4A, 3 dagskurs. Kursene ble gjennomført i samarbeid med habiliteringstjenesten.

86.10 IPLOS – individbasert pleie- og omsorgsstatistikk

Alle kommunene i Nordland har levert IPLOS-data. IPLOS er vel innarbeidet i kommunene.

Fylkesmannen i Nordland etterspør IPLOS-registreringer gjennom klagesaksbehandling og tilsynsarbeid.

Av kapasitetsgrunner gjennomførte vi ikke IPLOS-temadag for kommunene i 2010. Vi mottar få henvendelser angående problemstillinger rundt registrering i IPLOS fra kommunene.

IPLOS-kartlegginger er sentrale i klagesaksbehandling og ved planlagte tilsyn.

Resultatområde 87 Psykisk helse

87.6 Forpleining, kontroll og tilsyn med pasienter i det psykiske helsevern

87.7 Videre utvikling av det psykiske helsearbeidet i kommunene

Fylkesmannen har fulgt opp de krav Helsedirektoratet har hatt i forhold til elektronisk vidererapportering av rapportskjema 1 og 2 fra kommunene. Fylkesmannen har også fulgt opp henvendelser fra SINTEF i forhold til retting av skjemaer og innhenting av tilleggsinformasjon fra enkeltkommuner.

Resultatområde 88 Rusområdet

88.1 Alkoholoven

Antall klagesaker behandlet i 2010: 4

Type vedtak

1. Hadsel kommune: Kommunens inndragningsvedtak opphevet pga saksbehandlingsfeil og tvil om dets innholdsmessige lovlighet.
2. Sortland kommune: Stadfesting av kommunens avslag på søknad om skjenkebevilling. Vandelskravet ikke oppfylt.
3. Sortland kommune: Inndragning av skjenkebevilling. Kommunens inndragningsvedtak stadfestet.
4. Narvik kommune: Kommunens vedtak om skjenkebevilling - herunder fastsettelse av skjenketid for ute og inneservering - stadfestet. Klage fra deleier i bygget der skjenkestedet er lokalisert ble ikke tatt til følge.

Omfanget og type veiledning til kommunene

Stort antall telefonhenvendelser om alkoholspørsmål over hele året. Dessuten en rekke spørsmål på e-post. Det ble avholdt 2 regionale alkohollovskurs for kommunene. På det ene kurset deltok det også aktører fra næringen.

Antall behandlede søknader og kontroller vedrørende statlige skjenkebevillinger

Det ble i løpet av 2010 behandlet en rekke søknader om utvidet skjenketid fra befalsmesser, samt fastsettelse av bevillingsgebyr. Det ble behandlet en søknad om utførsel av alkoholholdig drikk til Jan Mayen. Søknaden gjaldt samlet utførsel for 2010. Det ble foretatt godkjenning av styrere/stedfortredere for de statlige skjenkebevillinger om bord i hurtigrutene, samt fastsatt bevillingsgebyr for disse.

Det ble ikke foretatt kontroller eller noen form for sanksjoner mot statlige bevillingshavere i 2010.

88.2 Rusmiddelarbeid

Kommunenes rapporter om bruk av tilskuddsmidler til kommunalt rusarbeid er sammenstilt og kvalitetssikret, og sendt Helsedirektoratet innen fristen 15. april 2010

Tilskuddsforvaltningen – kommunalt rusarbeid

I Nordland ble det behandlet 36 søknader til tiltak rusarbeid, 11 flere enn i 2009. Søknadene er fra alle de store kommunene, samt enkelte fra mindre kommuner som har store rusutfordringer.

Det er 3 interkommunale prosjekter innen kommunalt rusarbeid. Av 44 kommuner fikk 23 kommuner tilskudd (økning med 4 kommuner), hvorav 2 til tillitspersonsforsøket.

Særskilt oppfølging "Koordinerende tillitsperson"

Nordland har to kommuner som er med på forsøksordningen "Koordinerende tillitsperson": Rana og Øksnes. Kommunene har ulik organisering av forsøksordningen. Øksnes har inngått partnerskap med

brukerorganisasjoner og arbeidsmarkedsbedriften Øksnes Asvo. Rana har organisert arbeidet som et rent kommunalt tiltak. Begge kommunene er kommet godt i gang det faglige arbeidet, men har utfordringer knyttet til forankring opp mot ordinær drift. Prosjektlederne tar disse utfordringene på alvor og Fylkesmannen følger opp begge prosjektene. Det har vært gjennomført særskilte møter med begge kommuner, samt generell oppfølging per telefon.

Fylkesmannen i Nordland har deltatt i:

- det faglige nettverket som er etablert rundt "Koordinerende tillitsperson" for Nord-Norge.
- nettverkssamling for "Tillitspersonsforsøket" initiert av Helsedirektoratet
- Helsedirektoratets prosjektgruppe for forsøksordningen.

Råd og veiledning til kommunene

I samarbeid med Helseavdelingen og Oppvekst- og utdanningsavdelingen var rusrådgiver på kommunebesøk i totalt 13 kommuner i 2010. Hensikten med kommunebesøkene er å bli orientert om kommunenes arbeid innenfor områdene folkehelsearbeid, psykisk helse, barn og unges oppvekst, utdanning og rusomsorg. I tillegg til administrativ og politisk ledelse, deltar også enhetsledere og annet fagpersonell. Kommunene har i hovedsak gitt positiv tilbakemelding på denne formen for kontakt med Fylkesmannen.

Forpliktende samarbeid mellom Fylkesmannen i Nordland og KoRus - nord

I 2007 ble det i samarbeid med embetene i Troms og Finnmark og KoRus – nord, utarbeidet "Plan for kompetanseheving innen rusfeltet i Nord-Norge 2007–2011". Dette dokumentet er gjenstand for årlige oppdateringer. Justeringene tar utgangspunkt i kommunenes behov for kompetansehevingsområder, og statlige føringer.

I 2010 begynte arbeidet med å evaluere og rullere Kompetanseplanen.

I 2010 ble følgende kurs/samlinger/konferanser gjennomført i Nordland:

- Rusforum Nordland
- Motiverende intervju
- Kognitiv terapi
- LØFT modul 3
- Te ka slags nøtte?
- Tidlig intervensjon
- Erfaringskonferanse for rus

Faglig nettverk

To personer fra hver kommune inviteres årlig til en felles samling i Nordland, arrangert av Fylkesmannen. Hovedmålet med samlingen er erfaringsutveksling mellom kommunene, informasjon om utfordringer kommunene står overfor og formidling av statlige føringer. Samlingen i 2010 hadde som tema bruk av tvang overfor rusmiddelavhengige, Samhandlingsreformen, Helse og ernæring i rusperspektiv, etisk refleksjon. Tilbakemeldinger på slike samlinger er gode.

Øke bruken av individuell plan i kommunene

Det er ikke blitt gjennomført særskilt opplæring knyttet til individuell plan i 2010. Fylkesmannen har imidlertid sett det som hensiktsmessig å holde bevisstheten om dette redskapet oppe ved å fokusere rundt temaet i anledninger som byr seg. En prioritert oppgave har vært å knytte bruken av individuell plan opp mot tilskuddsordningene. Fylkesmannen har bedt om redegjørelser i de tilfeller antall registrerte individuelle planer er lav.

Iverksatt tiltak for å øke brukervedvirkning/pårørende

Fylkesmannen i Nordland bidrar på følgende måter:

- gir økonomisk støtte til prosjektarbeid i regi av brukerorganisasjoner
- deltar i fora initiert av brukerorganisasjoner og pårørendeorganisasjoner
- gjennomfører individuelle møter med begge aktører
- fokuserer på bruker- og pårørendemedvirkning og -innflytelse i innlegg og forelesninger.

Ressursrapportering

Ressursrapporteringen slik den fremkommer på resultatområdene, synes ikke å være korrekt.

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
81 Tilsyn og klagesaksbeh. etter sosialtj. loven	kr 1 363 944,17	kr 614 918,31
82 Tilsyn og klagesaksbeh. etter helsetj. loven	kr 4 173 910,84	kr 153 463,26
83 Folkehelsearbeid	kr 957 701,19	kr 0,00
84 og 85 Primærhelsetj. og Spesialhelsetj.	kr 1 177 505,41	kr 613 517,47
86 og 75 Omsorgstj, Habilitering og Rehabilitering	kr 501 762,17	kr 396 233,68
87 og 88 Psykisk helse og Rusområdet	kr 606 317,96	kr 1 230 172,82
76 og 77 Kvalitet og samhandling og Andre oppdrag	kr 1 321 849,76	kr 426 102,31
Andre oppgaver under HOD	kr 595 448,51	kr 926 119,39
Sum:	kr 10 698 440,00	kr 4 360 527,00

Samferdselsdepartementet

Resultatområde 91 Oppdrag for Samferdselsdepartementet

91.2 Konesjon til anlegg og drift av taubaner

Beredskapsstaben hos Fylkesmannen i Nordland har i løpet av 2010 hatt 57 taubanesaker til behandling. Det aller meste har vært knyttet til fornying av forsikring og noen tilfeller av konesjon.

Utenriksdepartementet

Resultatområde 92 Oppdrag for utenriksdepartementet

92.1 Apostiller

Embetet håndterte 720 apostiller i 2010. Til sammenligning var det 522 apostiller i 2009.

Kulturdepartementet

Resultatområde 95 Tros- og livssynssamfunn

Fylkesmannen skal behandle saker etter lov om trdomssamfunn og ymist anna med forskrifter, og vi skal også utbetale statstilskudd til trossamfunn og livssynssamfunn. I 2010 har 25 samfunn fått utbetalt statstilskudd. Til

sammen er det utbetalt kr 1,121 mill. gjennom 2 runder. Ett nytt trossamfunn er registrert.

Resultatområde 96 Gravferdsloven

20 henvendelser vedrørende askespredning. 12 søknader innvilget og 2 søknader avslått. Embetet mottok også en søknad om privat gravsted (urnenedsettelse). Søknaden ble avslått.

Resultatområde 97 Lov om Helligdager

4 saker behandlet i 2010. 2 avslag på søknad om dispensasjon (søndagsåpent), en generell veiledning om regelverket og et avslag på søknad om å definere et område som "typisk turiststed".

Resultatområde 98 Oppdrag på det administrative området

98.1 Rekruttere og beholde medarbeidere

Inkluderende arbeidsliv

Fylkesmannen utarbeider årlig plan for virksomhetens IA-arbeid, som blir forankret i samarbeidsutvalget, AMU og ledermøtet.

Delmål 1

Fylkesmannens samlede sykefravær i 2010 var på 3,06 %, hvor det legemeldte var på 2,2 % og det egenmeldte på 0,86 %. Dette var en nedgang på 1,79 prosentpoeng fra 2009. Målet i 2010 var å ha et samlet sykefravær under 4 %.

Delmål 2

Fylkesmannen i Nordland hadde ingen søkere som oppga funksjonshemming i søknaden.

Fylkesmannen hadde ingen søkere som oppgav innvandrerbakgrunn. Embetet har to ansatte med annen bakgrunn enn norsk i 2010, begge fra Tyskland. Vi har flere medarbeidere med samisk tilhørighet, men har ikke tallfestet antallet.

Fylkesmannen er positiv til å bidra til et mer inkluderende arbeidsliv ved å inkludere personer som har vanskelig med å få innpass i arbeidslivet og til arbeidstrening i samarbeid med NAV. Vi legger vekt på at vi skal kunne tilby egnede og fullverdige oppgaver samt ressurser til oppfølging.

IA-plasser

Fylkesmannen har tilsatt en person med tilrettelagte oppgaver, der NAV bidrar med "lønnstilskudd av lengre varighet". Samarbeidet med NAV har i denne saken ført til at vi kan tilby hel stilling og ekstra kompetanseutvikling.

Fylkesmannen prioriterer å tilrettelegge arbeidsplassen for alle tilsatte, og har fortsatt et særlig fokus på at terminalarbeid kan føre til unødige stillesittende og ensidig gjentakende arbeid. Alle nytilsatte får gjennomgang av arbeidsstasjonen sammen med fysioterapeut, for å tilrettelegge og gi opplæring i arbeidsstillinger og variasjon i arbeidet. Andre ansatte fikk gjennomgang ved behov. Fylkesmannen legger vekt på forebyggende HMS-arbeid, og har hatt en raus holdning til teknisk utstyr som kan heve standarden på arbeidsstasjonen og legge til rette for variasjon i arbeidet.

Delmål 3

Målet for gjennomsnittlig pensjonsalder i 2010 var 65 år. Det reelle tallet i 2010 var 64 år.

Ansatte over 62 og 65 år i staten har åtte dager tjenestefri med lønn i året. Dette er dager som partene sentralt har fremforhandlet. Dagene tas ut som fritid eller lønn. Lokalt kan man forhandle om at ansatte over 62 år kollektivt skal gis ytterligere seks dager tjenestefri med lønn i året. Fylkesmannen gav alle over 62 år seks dager ekstra seniorfri med lønn etter HTA § 7.5.9.1 bokstav b. Kun en av våre 14 medarbeidere over 62 år, benyttet seg ikke av fritid og fikk utbetalt lønn i stedet.

Tilsatte med innvandrerbakgrunn

Embete	Antall 2010	% 2010	Antall 2011	% 2011
FMNO	2	1	2	1
Sum	2	1	2	1

98.2 Kompetanseutvikling

Embetets behov for kompetanse vurderes ut fra ansattes utviklingsbehov, nye arbeidsoppgaver og system-/teknologikompetanse. Om lag Kr. 200 000,- ble benyttet til felles kompetansetiltak, herunder utvida ledersamling, fellessamling for alle ansatte og informasjonsdag med resultater fra arbeidsmiljøundersøkelse. Kompetansemidler på 1510 blir fordelt til avdelingene ut fra antall ansatte.

Embetets behov, medarbeidersamtalene og annen dialog mellom arbeidsgiver og ansatte ligger til grunn for kompetansemidlene som blir benyttet i embetet. Høsten 2009 ble det nedsatte en partsammensatt arbeidsgruppe som jobbet med forslag til hvordan kompetanse kan være et viktig element i Fylkesmannens arbeid med å rekruttere og beholde medarbeidere, samtidig som det jobbes med å ivareta det kompetansebehovet som til enhver tid vil være tilstede i embetet. Arbeidsgruppen la fram sin rapport på forsommeren 2010 og tiltak som følge av rapporten kommer i 2011.

Fylkesmannen har et godt program for nytilsatte som skal sikre informasjon om og opplæring i systemer, prosedyrer og retningslinjer.

Fordeling menn/kvinner i lederstillinger

Embete	Kunngjorte lederstillinger	% tilsatte kvinner	% tilsatte menn	Antall kvinnelige ledere	Antall mannlige ledere
FMNO	2	1	1	7	18

Fordeling av kompetansemidler

Embete	% kompetanse kvinner	% kompetanse menn	% under 50 år	% over 50 år
FMNO	54	46	50	50

98.3 Medvirkning

Partene hos Fylkesmannen

16 primærorganisasjoner og fire hovedsammenslutninger var representert i embetet i 2010. Sju foreninger var tilknyttet hovedorganisasjonen Akademikerne, to til YS, to til LO og fire til Unio. NITO ble lagt under Akademikerne under lønnsforhandlingene, men står ellers som en uavhengig forening. Det er fire hovedtillitsvalgte, alle kvinner.

Partene hadde seks samarbeidsmøter i 2010, to forhandlingsmøter etter HTA pkt. 2.3.4, ett forhandlingsmøte etter HTA pkt 2.3.3 og ett evalueringsmøte med øverste leder. I tillegg var det et forberedende møte med alle organisasjonene før de lokale forhandlingene og et evalueringsmøte etter de lokale forhandlingene.

En arbeidsgruppe som jobbet med temaet Lønnsdannelse, la fram sitt forslag i 2010. Etter behandling i Fylkesmannens ledermøte, ble flere av forslagene tatt inn som føringer for arbeidet frem mot de lokale lønnsforhandlingene.

2010 har to partsammensatte grupper jobbet med henholdsvis Rekruttering og Kompetanse, tiltak etter dette arbeidet vil vi implementere i 2011.

Det er gjennomført en temadag for ledere og tillitsvalgte der rekruttering var tema.

Tilsettingsrådet

Tilsettingsrådet består av to tjenestemannsrepresentanter, fylkesmann, assisterende fylkesmann og avdelingsleder. På arbeidstakersiden har Akademikerne en fast representant og to vararepresentanter. LO, YS og UHO har en representant, og rullerer på hvem som har fast representant og hvem som har vararepresentant.

Arbeidsmiljøutvalget

I arbeidsmiljøutvalget er det én kvinne og to menn på arbeidsgiversiden, arbeidstakersiden har to kvinner og én mann. Verneombudene er aktivt med på vernerundene og individuelle arbeidsplassgjennomganger. Det var arbeidstakerne som hadde ledervervet i AMU i 2010.

98.4 Likestilling og likeverd

I 2010 ble det arbeidet med å avdekke eventuelle lønnsforskjeller som skyldes kjønn. Vi har i den forbindelse utarbeidet statistikker over stillingskategorier (saksbehandler I, saksbehandler II og ledere) og lønn brutt ned på kjønn. Vi har ut fra disse statistikkene ikke kunnet påvise lønnsforskjeller mellom kvinner og menn innenfor hver kategori. Hvis vi derimot tar gjennomsnittslønn for kvinner og menn er det forskjell på omkring 5 lønnstrinn i kvinners disfavør. Dette skyldes to forhold: saksbehandler I gruppen består i hovedsak av kvinner, mens det er et betydelig flertall av menn som er i leder-/mellomledergruppen.

Det ble i 2010 gjennomført lokale forhandlinger

De sentrale føringene for årets forhandlinger var at kvinner skulle ha størst andel av forhandlingspotten. Vårt mål var at kvinner skulle ha mer enn 54 % og resultatet viser at kvinner fikk 57 % av forhandlingspotten.

Redusert stillingsandel

I 2010 har 5 medarbeidere i kortere eller lengre perioder hatt midlertidig redusert stillingsandel i henhold til aml § 46 a., og av dem er det bare én mann. De fleste fedrene tar ut foreldrepermisjon i de ukene som er forbeholdt far, men det er stadig flere foreldre som benytter seg av tidskonto og deler permisjonen.

Ansettelser 2010

Ved utlysning av stillinger hvor kvinner er underrepresentert (for eksempel lederstillinger) har vi oppfordret kvinner til å søke.

Nå er 3 av 7 avdelingsdirektører kvinner. Kvinneandelen samlet for embetet er 55 %. Vi har fremdeles utfordringer når det gjelder å få kvinnelige ledere. På mellomledernivå er det stor overvekt av mannlige ledere. Ved å ha fokus på likestilling i rekrutteringsprosessen vil man på sikt kunne oppnå en jevnere fordeling. I denne prosessen er det viktig å innkalle kvinnelige søkere til intervju.

På enkelte fagområder har det tradisjonelt vært overvekt av kvinner (for eksempel på arkiv), men her har vi de siste årene rekruttert menn. Det er også viktig å vurdere sammensetning i alder og utdanning på fagområde, seksjon og avdelingen både før utlysning og i tilsettingsprosessen. Det har også vist seg nyttig å ha forskjellige profesjonsutdanninger på samme fagområde.

Fylkesmannen har stor tro på at vi oppnår det beste arbeidsmiljøet ved å ha balanse mellom kjønn, samt spredning i aldersammensetning.

Annet

Overtid brukes i svært liten grad. En uskreven regel er at møter legges innenfor kjernetiden (0900-1430).

Arbeidstakernes representasjon

16 primærorganisasjoner er representert i embetet. Tillitsvervene i primærorganisasjonene er jevnt fordelt mellom kjønnene. Av 4 hovedtillitsvalgte er 4 kvinner. I tilsettingsrådet er arbeidstakerne representert med en kvinne og en mann som faste medlemmer og 2 kvinner som varamedlemmer. For øvrig består tilsettingsrådet av fylkesmannen og assisterende fylkesmann samt den avdelingsdirektør saken måtte angå.

Universell utforming

Bedriftshelsetjenesten HEMIS, har på oppdrag fra Fylkesmannen gjort en vurdering av universell utforming av Statens hus med mulige forslag som kan iverettes for å øke tilgjengeligheten. Gjennomgangen viser at Statens hus i det store og hele er godt tilrettelagt i forhold til universell utforming. Det er likevel kommet forslag til forbedringer og tiltak. Disse vil bli gjennomført der det lar seg gjøre.

98.5 Føringer på IKT-området

Antall lisenser iht Microsoft-avtalen er meldt inn innen fristen 10. januar som forespurt.

GIS strategi: Det vises til rapportering under resultatområde 6. Tidsbruk for GIS satsingen rapporteres under område 6 og utgjør 35 ukesverk

Andre

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
Andre faglige oppg. på oppd. for statlige verk.	kr 448 769,03	kr 0,00
Andre faglige oppgaver for ikke-statlige verk.	kr 70 580,41	kr 0,00
Ressursbruk knyttet til adm/felles oppg./drift	kr 27 695 934,40	kr 0,00
Sum:	kr 28 215 283,00	kr 0,00